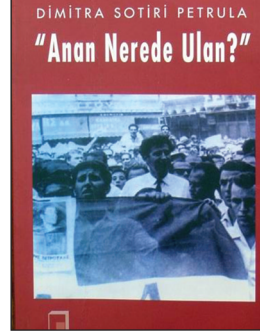

13. Hüseyin Çelebi
Şiir ve Öykü
Ödülleri Verildi

yeni kuşak sayfa 7

Savaşı
durdurmak için
yazdım

kültür-sanat sayfa 13

Kadınlar
Sessizliğe Karşı
'Ses'te Buluştu

Dosya sayfa 6

DEVLET TERÖRÜNE KARŞI KADINLAR SERHILDANDA

VANLI KADINLAR

UYARDI! "Şiddet, baskı ve katliamları çözüm olarak sunanlar, bugün Kürt halkının direnişi ile karşılaşmışlardır. Protesto eylemlerinde en önde zafer işaretleriyle özgürlük tutkularını haykıran Kürt kadınları, yakınlarını yitirmekle yine en büyük acıları yaşamışlardır.

sayfa 4

CENİ 3.OLAĞAN KONGRESİNİ YAPTI.

Kadın ve halklar üzerinde yürütülen kirliliği siyasette karşı büyük bir mücadele yürütmesi görüşünde birleşen delegeler Van, Şemdinli, Hakkari ve Mersin'de yaşananların devlet terörünün ve kirliliğin örneği olduğunu belirterek bu siyaseti kınadılar. sayfa 5

newaya *Sin*

Yenilikler, renkli konular-konuklar ile sizlerle birlikte olmaktan onur duyuyoruz. İnsanca yaşam için halklar ve kadın cephesinde verilen mücadeleleri yansıtmaya çalıştık. Eşit, özgür ve adil bir yaşam istemine karşı geliştirilen katliamları ve buna karşı serhildana kalkan kadın ve halklar gerçekliğini işledik sayfalarımıza... Güneşli ve güzel günlerde özgürlüğün coşkusunu yaşamak dileğiyle. sayfa 3

Türkiye'nin değişmeyen gerçekliği: Kim ki gerçekleri gün ışığına çıkarmak isterse hedef olur!

✓ Öcalana Özgürlük,...../ perspektif sayfa 8

✓ TJDA dê çawa tevî referandûmê /kurdî sayfa 9

✓ Fûhûs/ kurdî sayfa 10

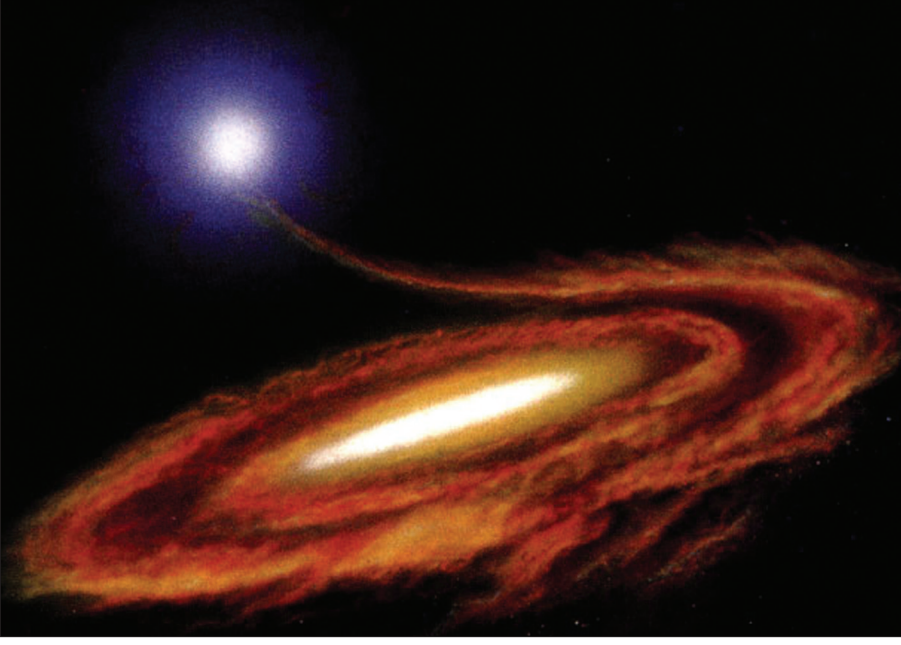
✓ Rosa Parks/ dutch sayfa 12

✓ Dansla, Kadına Yönelik.../ kültür Sanat sayfa 14

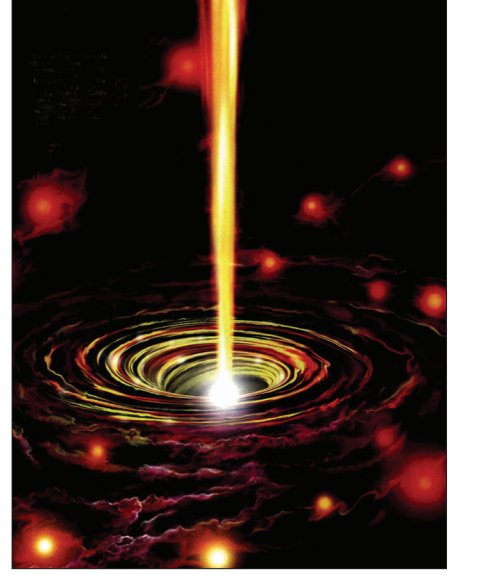
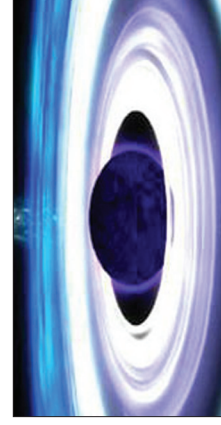
✓ Ekoloji olmadan eşitlik olmaz/ Ekoloji sayfa 16

✓ Beritan'dan İsveç'e/Yaşam sayfa 19

Samanyolu'nda Dev Karadelik

Karadeliğin büyüklüğü tahmin edilenin yarısı kadar.

Uluslararası gökbilimcilerden oluşan bir ekip, Samanyolu'nun merkezinde dev bir karadelik bulunduğunu açıkladı.

Şangay Gökbilim Gözlemevi'nden Zi Şiang başkanlığında çalışan ekip, ABD'deki 10 radyoteleskobunu 'Sgr A' adı verilen karadelikten gelen radyo dalgalarını tespit etmek için kullandı.

Bilim adamları karadeliğin (Sgr A) büyüklüğünü, dünyanın güneş etrafındaki yörüngesi (yaklaşık

300 milyon kilometre) kadar olduğunu açıkladı.

Nötron yıldızlarından oluştuğu tahmin edilen karadeliğin evrende bilinen en yoğun cisim olduğu da sanılıyor.

Karadelik nedir?

Teleskop veya radyoteleskop gibi hiçbir fiziki gözlem aletiyle varlığı keşfedilemeyen, etrafında meydana getirdiği tesir ve değişikliklerle teşhis edilebilen karadelik, çekim gücü sonsuza yakın

olduğu için ısı, ışık ve ses dahil herşeyi yutan son derece yoğunlaşmış dev bir gök cismi olarak kabul ediliyor. Bir karadelik çevresindeki cisimleri içeri girmekte, içindeki parçacıkların bir kısmı gaz jeti olarak dışarı fırlamaktadır.

Karadelik ilk kez Einstein'ın genel relativite (izafiyet) teorisinden faydalanılarak 1939'da ABD'li bilimadamları Robert Oppenheimer ve Hartland S.Synder tarafından açıklandı.

Bir hipoteze göre karadelik, yıldızların meydana gelişi ve de-

vamının bir neticesi. Milyonlarca yıl boyunca parlayan bir yıldız sonunda yakıtını tüketiyor ve büzülerek patlıyor. Bir bölümü uzaya dağılan yıldızın çekirdeği ise büzülmesine devam ediyor ve daha da yoğunlaşıyor. Yıldızın çapı birkaç kilometreye inince artan yoğunluk ısıyı ve ışığı yutacak bir hale geliyor. Madde o kadar sıkıyor ki örneğin, 696 bin km yarıçapındaki güneşin bu şekilde büzülmesi ile 2.5 km yarıçapında bir karadelik meydana geliyor.

Bir başka hipoteze göre kara-

delik 'süper nova' olarak tanımlanan çok büyük kütleyle sahip yıldızların patlamasının ardından enerjisinin tükenmesi ile meydana geliyor. 'Süper nova' demirden çok ağır metallere meydana geldiği için füzyon meydana gelmiyor. Enerjisini füzyon reaksiyonu ile ısıya ve radyasyon parçalarına çeviremeyen bu büyük yıldız sonunda infilak ediyor. Güneş sisteminin böyle bir 'süper nova'nın infilakı ile oluştuğu ve samanyolu galaksisinde buna benzer binlerce karadelik meydana geldiği zannediliyor.

İyi Arkadaş Yaşam Süresini Uzatıyor

Yaşlıların arkadaşları ve sırdaşlarıyla güçlü bağları, yaşam sürelerini uzatıyor.

ology and Community Health" dergisinde yayınlanan araştırmada, yaşlıların arkadaşları ve sırdaşlarıyla güçlü bağlarının, yaşam sürelerini uzattığı görüldü.

Araştırmacılar, arkadaşlardan sağlıklı yaşam konusunda daha fazla etkilenilmesi ve arkadaşlığın kişinin ruh halinde olumlu yönde etkisi olmasının, yaşam süresinin uzamasına yol açan faktörler olabileceğini söylediler.

Araştırmanın, yaşlılıkta eğlence, sosyal aktivite ve yakın ilişkilerin sağlıklı kalmanı sağladığı yönündeki bulguları desteklediği belirtildi.

Yaşlılıkta iyi arkadaşlara sahip olmanın, uzun bir yaşam için yakın aile ilişkilerinden daha önemli olduğu ortaya çıktı.

Avustralyalı bilim insanlarının, yaşları 70 ve üstünde olan 1500 kişi üzerinde yaptığı araştırma, yaşlıların çocukları ve akrabalarıyla sık sık görüşmelerinin uzun yaşam üzerinde çok az etkisinin olduğunu gösterdi.

Sonuçları "British Journal of Epidemi-

Balıklar Kuzeye Kaçıyor

Küresel ısınma nedeniyle, Kuzey Denizi'ndeki balıkların yaklaşık 3'te 2'sinin, doğal yaşam alanlarını bırakarak daha kuzeye gittikleri ortaya çıktı.

İngiliz bilimadamlarının Science dergisinde yayımlanan araştırmasında, 1962-2001 yılları arasında Kuzey Denizi'nin su sıcaklığının 0,6 derece artışına dikkat çekilerek, Morina balığı, dilbalığı, mezgit gibi balık türlerinin 2050'ye kadar bu denizden "yok olabileceği" belirtildi.

Norwich Üniversitesi'nden biyolog Alison Perry, bunun, sadece birkaç balığın daha soğuk sulara gitmeyi tercih etmesi gibi yorumlanmaması gerektiğini, ısınma nedeniyle balıkların daha soğuk sulara gitmesinin, tüm balık türlerinin azalması anlamına geldiğini ifade etti.

Perry, bu araştırmanın, iklim değişikliklerinin balıkların dağılımını gözle görülür biçimde etkilediğini, ısınmaya bağlı yer değiştirme oranı-

nın gelecekte de değişikliklerin olabileceğini gösterdiğini söyledi.

Araştırmacılar ayrıca, Kuzey Denizi'nin su sıcaklığının, 2050'ye kadar 1 ila 2,5 derece artmaya devam edeceğine, bunun da, balıkçılık konusunda önemli sonuçlar doğurabileceğine dikkati çekti.

BM'den Çevresel Mültecilik Uyarısı

Küresel ısınmanın çevre üzerindeki etkisi gelecek 5 yılda 50 milyon kişiyi evlerini terk etmek zorunda bırakabilir.

kişinin evlerini terketmek zorunda kalabileceğini açıkladı.

Bonn'da bulunan BM Üniversitesi (UNU) Çevre ve İnsan Güvenliği Enstitüsü, deniz seviyelerindeki yükselişin, çöllerin genişlemesinin ve yağışlar getiren olumsuz hava koşullarının mevcut göçü artıracaklarını ve hatta yüz milyonlarca kişiyi yersiz bırakabileceği uyarısında bulundu.

Enstitü Başkanı Janos Bogardi, bu yeni tip mültecilerin uluslararası anlaşmalarda yer edinmesi ve ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılması gerektiğini söyledi. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği dünya çapında

19.2 milyon mülteci bulunduğunu tahmin ediyor. Enstitü, uluslararası toplumu, bu mültecilere yönelik desteğin artırılması ve resmen tanımaları çağrısında bulunuyor.

UNU, çevre olumsuzluklarının yarattığı bu yeni tip mültecilerin, siyasi ya da şiddet kurbanı mülteciler gibi hünüz uluslararası sözleşmelerle tanınmadığına dikkat çekiyor.

Afrika'dan Asya'ya

BM uzmanları, çevresel sorunlar nedeniyle Afrika'dan Asya'ya kadar milyonlarca insanın etkile-

nebileceğini belirtiyorlar

UNU'nun tahminlerine göre, çevre koşullarından kaynaklı göç Sahra altı Afrika, Asya ve Hindistan'daki milyonlarca kişiyi de etkiliyor. Kuzey Afrika ve Latin Amerika ise, toprak ve hava koşullarındaki olumsuzlukların sonuçlarını yaşıyor.

UNU'ya göre, Çin'deki Gobi çölü yılda 10 bin kilometrekare genişleyerek köyleri tehdit ediyor. Fas, Tunus ve Libya her yıl işlenebilir topraklarından 1000 kilometrekare civarında bir alanı çölleşmeyle kaybediyor.

Birleşmiş Milletler (BM) uzmanları, toprağın veriminin azalması, kuraklık,

ormanlık alanların yokolması ve diğer çevresel olumsuzluklar nedeniyle gelecek 5 yılda 50 milyon

newaya *Şin*

Bir yılı daha geride bırakıyoruz. Ve bu yılı birlikte karşılamaya çalıştık. Dünyaya Newaya Jin gazetesiyle bakmaya çalıştık. Birlikte sevindik, güldük, üzüldük. Ardımızda bıraktığımız yalnız bir yıl değil, birde birlikte yarattığımız bir basın geleneği ve tecrübesi oldu. İşte yıl boyu desteklerinizle, eleştiri ve önerilerinizle edindiğimiz tüm tecrübeleri bu sayıda topladık. Geride bıraktığımız yılı değerlendirmeye tabii tuttuk.

2005 yılının kadınlar için neyi getirdiğini ele alırken en fazla kadın ve çocukların hak ihlallerine maruz kaldığını gördük. Avukat Fatma Karakaş ile yaptığımız söyleşide Dünya ve Türkiye’de kadın ve çocukların yaşadığı hak ihlallerinin bir sistem sorunu olduğu tespiti ortaya çıktı.

Yaşadıkları bütün hak ihlallerine rağmen hala kadınların direnişi sürdürüyor. Türkiye’de geçen ay içinde yaşanan olaylara kadınlar büyük tepki gösterdi. Hakkari’nin Şemdinli ilçesinde meydana gelen olayları kınayan kadınlar yaptıkları bir basın açıklamasıyla çetelerin yargılanmasını istedi.

Dünya gündem sayfasında ise geçen ay içine yaşanan en çarpıcı gelişmeleri sizlere duyurmayı amaçladık. CENİ 3 Olağan Kongresi yaparken, kadınların kirli siyasete karşı daha geniş çaplı mücadele etmesi gerektiğini duyurdu. Öte yandan Paris’te kadınlar göçmen kadınların sorunlarını masaya yatırdığı bir konferans düzenledi. Genelde dünya çapında kadının karşılaştığı şiddet tartışma gündem oldu.

Brüksel’de bu yıl 7’cisi organize edilen Kadının Sesi Festivali, 21. yüzyılda halen varlığını sürdüren kayıplar kadınları tek seste buluşturdu. Kayıp acısını iyi tanıyan bir toplum olarak “kayıplar” hala kapanmayan bir yarımız olarak duruyor. Dünya kayıp yakınlarının düzenlemiş olduğu sessizliğe karşı tek ses olma festivali tek bir ses olma iddiasını daha da perçinledi.

Kürtçe sayfalarımızda ise kadın cephesinde ortaya çıkan gelişmeler kadar, Kürt kadınlarının eylemselliklerine yer verdik. Yine perspektif sayfasında kadınların eylemsellikleriyle bir bütünlük arz eden Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan’a yönelik uygulanan tecrit ve tecrit karşısında geliştirilmesi gereken tavırın ne olması gerektiğine dikkatleri çekiyor kadınlar.

Şiddetten, eylemselliklere, eylemselliklerden toplantı ve konferanslara kadınların bu geçen ay boyunca yaşadığı faaliyetlerin yanında birde Yunanistan’a uzandık. Ve Yunan iç savaşında babası komünist bir lider olduğu için tüm ailesi faşistler tarafından öldürülen Dimitra Sotri Petrula, belleğine düşen acı notları kitaplaştırdı. ‘Anan Nerede Ulan’ Adlı kitabına ilişkin yaptığımız röportajı beğenerek okuyacağınıza inanıyoruz.

Kirli siyasete karşı mücadeleyi yükseltelim diyen kadın ahlaklı siyaseteni gerekliliğini vurgularken, kültür sanatında önemli gelişmeler sağladı. Diyarbakırda kadına yönelik şiddet dans ile anlatılıyor. Sanat kadının yaşam dili olmaya devam ediyor.

Kadın hayatın dengesi. Yaşamın uyumlu ezgisi. İşte doğal uyum olmadan eşitliğin de olmayacağını ekoloji sayfamızda genişçe açmaşa çalıştık. Genç kuşak sayfasında gençlerin heyecanla beklediği yarışmanın sonuçlarını gündeme aldık. Hüseyin Çelebi şiir ve öykü ödülleri verilirken genç kuşak sayfasında gençliğin kültür çatışması da ele alındı.

Evet yeni bir yaşama daha uzundık. Hepimizin olan, hepimizin tanıdığı ama o büyük kadın romanına yeni eklenen bir kadın hikayesine yer verdik Yaşam sayfasında. İsveçte yaşayan Kürt kadın Dilsa aynı zamanda yazar. “Stamtavlor” yani Soyağacı isimli ilk kitaplarıyla dikkatleri çeken Dilsa kendi özünden benliğine süzülenleri anlatıyor.

Cesur bir hayat savaşçısı Bese Çakabay, hayatın ona tanıdığı ve çoğu kez “kader” olarak benimsenen gerçeklere karşı koyan bir Kürt kadını. Sessiz bir isyancı olan Bese Çakabay ile yaptığımız röportajı heyecanla okuyacağınızı düşünüyoruz.

Evet! Hayatın bizlere tanıdığı “kader”e başkaldıran kadının potesi oldu bu sayı. Yeni bir yıla doğru son günleri sayarken, yeni hayatlara, cesur savaşlara ve de kavgalarda yerlerimizi almamız ‘hakkı verilmiş bir yaşam’ edinmemize de neden olacak. Haksızlıklara, şiddete rağmen “hakkı verilmiş bir yaşam” da buluşmak umuduyula diyoruz ki yeni yılınız yani yeni yaşamınız kutlu olsun...

En çok hak ihlali Kadın ve Çocuklarda

İnsan hakları savunucusu Avukat Fatma Karakaş en fazla kadın ve çocukların hak ihlallerine maruz kaldığını ve bunun bir sistem sorunu olduğunun altını çizerek “kadın ve çocukların kendi kaderini tayin hakkı yok” belirlemede bulundu

Gazetemize konuşan İnsan hakları savunucusu Avukat Fatma Karakaş, bireyin hak ve hukukunu değerlendirdi. Karakaş, Türkiye’de insan hakları ihlallerinin 2005 yılı boyunca devam ettiğini belirterek, Türkiye’nin AB süreciyle birlikte bir gelişme sağladığını, ancak yasal değişikliklerin tek başına yeterli olmadığını söyledi. Kadın ve çocukların hak ihlallerine ciddi anlamda maruz kaldığını ve devletin bu sorunun çözümü konusunda kapsamlı projeler geliştirmesi gerektiğinin altını çizdi.

Karakaş’a göre, Türkiye’de insan hakları ihlallerinin temel nedenleri ülke içi istikrarı sağlamaktan yoksun ve insanları ile barışık bir yönetimin olmayışı. Türkiye’de ciddi bir tahammülsüzlüğün olduğunu, bu durumun da yönetimden yönetime çok da değişmediğini söyleyen Karakaş, bireyin ihtiyaçları ya da gerekliliklerini gözeterrek kendisini yeniden düzenlemeyen bir sistemin olduğunu, dolayısıyla da insan hakları ihlallerinin çok yaşandığını belirtti.

“Hak ihlaline uğrayan kesim kadın ve çocuklardır”

“İnsan hakları ihlallerinin kadın ve çocuklar üzerinde yoğunlaştığı sayısal olarak da kanıtlanmış bir gerçek” diyen Karakaş, kadın ve çocukların hak ihlallerine maruz kalmasının nedenini ise şöyle açıkladı: “Birinci neden, bu kesimleri baskıya maruz bırakan kurumların sayısının fazla olmasıdır. Türkiye’de insanı esas alan ve her insanın yaşamı boyunca en azından temel hak ve özgürlüklerini kullanabildiği bir toplumsal ortamda yaşama ve mutlu olma hakkı zaten korunmuyor. Bunun politik nedenleri olduğu kadar ekonomik nedenleri de var. Kadınlar ve çocuklar kamusal alandaki bu sorunların yanında bir de geniş anlamda aile içi şiddete maruz

bırakılıyorlar. Yine Türkiye’de özellikle kadın ve çocukların kendi kaderini tayin hakkı yok.”

Karakaş temel kararların verilmesinde çoğunlukla aile büyükleri ya da o toplumsal kesimin önde gelenlerinin etkili olduğunu vurgulayarak “değer yargıları ve toplumsal kurallar en çok kadın ve çocuklar üzerinde belirleyici oluyor” diye konuştu.

Türkiye koşullarında hala kadınların toplumsal değer yargılarıyla yaşamak zorunda bırakıldığını, töre cinayetleri gibi kadının haklarının elinden alındığı bir dizi yazılı olmayan yasanın olduğunu söyleyen Karakaş sözlerine şöyle devam etti: “Malesef kadın ve dolayısıyla da çocukların kaderi bir bütün yazılı olmayan yasalara belirleniyor. 21. yüzyılda yaşıyoruz. Toplum olarak AB’ye hazırlanıyoruz ama kadınların yaşadığı trajedi oldukça acı. Bu yılki 8 Mart kutlamaları sırasında kadına saldıran polis ile evde eşine yönelik şiddet uygulayan veya töre diye kadını öldüren erkek arasında bir fark yok. Hepsi aynı sistemin zihniyetidir.”

Yasal düzenlemeler tek başına yeterli değil

Kadın ve çocukların yasal hakları hakkında eğitilmediğini, yasal hakların bilinip bilinmemesinin de somut anlamda belirleyici olmadığını söyleyen Karakaş “eğitim önemlidir. Yani insanların hakları hakkında eğitilmesi gerekiyor. Şimdi bir dizi yasal düzenlemeler yapılıyor. Ama bununla işin bitmediğini artık herkes biliyor” dedi. Yaşanan hak ihlallerinin liberal sistemin temel handikapı olduğunu belirten Karakaş “yasal düzenlemeler ile güvence altına alınmış hak ve özgürlüklerin somut olarak kullanılabilirdiği bir ortamın sağlanması zorunluluktur. Bu yüzdendir ki demokrasisi gelişmiş tüm ülkeler sosyal devlet olmayı öne çıkarıyorlar. Örneğin bizim anayasamıza ve imzaladığımız ulus-

lararası sözleşmelere göre angarya yasaktır. Ancak insanlar aklıktan ölmek için en ağır işlerde en az ücret ile çalışmayı kabul ediyor. Şimdi angarya yasağı somut olarak ne ifade eder ki” dedi.

Sosyal ve hukuksal gelişmenin paralel olması şart

Bireyin haklarını bilmesinin anlamlı olduğunu, ancak esas sorunun bu hakların kullanılabilirliği ortamın bulunmaması olduğuna dikkat çeken Karakaş “yani siz bir insanın kafasını değiştiriyorsunuz, ancak koşulları aynı kalıyor. Gerçek ilerleme, hukuk ile sosyal gelişmenin paralel olması ile mümkündür” ifadelerine yer verdi.

Türkiye’nin AB’ye girme sürecini de değerlendiren Karakaş, Türkiye’de özellikle AB sürecinde yapılan mevzuat değişikliklerinin son derece ilerici olduğunu söyledi. Kadın ve çocuk haklarının, insan hakları seviyesinin yükseltilmesini hedefleyen tüm anayasal ve yasal düzenlemelerin ortak noktası olduğunu belirten Karakaş, “bundan sonra yasaların uygulanması üzerinde durulmalıdır. Kadınların ve çocukların dayak yemesi yahut cinsel materyal olarak sömürülmesi, basit birkaç suç örgütünün yahut bilinçsiz ailelerin işi olarak görülemez” belirlemede bulundu. Devlet tarafından özellikle bu kesimin korunması için bütçe ayrılması ve koruma evlerinin ciddiyetle kurulup işletilmesi gerektiğini belirten Karakaş, kadınlara da seslenerek “toplumun değer yargılarını değil kendi değer yargılarını anlamaya çalışmalıyız. Birey olmak bu anlamda önemlidir” diye konuştu.

Gülbahar Köker/Paris

Kadına dair

HAYATIMIZDAKİ
ŞİDDETSuna
Parlak

Bir 25 Kasım daha gelirken bir yıl boyunca konuştuğumuzdan başka neden bahsedebilir ki? Şiddet biz kadınların günlük hayatıyla o kadar içiçe ki, kadına dair bir meseleden bahsettiğimizde gayri ihtiyari ağzımızdan dökülüyor. Hani uzay çağındayız, 21. yy.'ın tüm nimetlerinden yararlanıyoruz ya, ama günümüzde hala kocası öldüğü için onunla birlikte yakılarak ölmesi gereken kadınlar var. Evlilik esnasında bir başka erkek tarafından cinsel yönden tatmin edilebilir ve de cinsel ilişki esnasında kadının zevk alması günahır düşüncesiyle sünnet edilen çocuk/kadınlar var. Hala bazı ülkelerde daha on yaşına bile gelmemiş çocuklar kendilerinden çok yaşlı erkeklerle evlenmek zorunda bırakılıyor.

Gözümüzü çok da uzaklara dikmenin gereği yok. Hemen yanıbaşımızda Şemse, Nazime, Güldünya ve daha niceleri en yakınlarındakilerce katledilmediler mi? Hangi karanlık çağdan kaldığı belli olmayan bir recm karısıyla Şemse'ye taş yağdırırlar bizzat kendi ailesinin ve de aşiretinin erkekleriydi. Hakim kararıyla kendisine tecavüz eden adamla evlendirilerek her gün tecavüz zulmüyle cezalandırılan Nazime'yi yakının kim olduğunu sormaya gerek bile yok: Tecavüzcü kocası. Güldünya'nın akıbeti de hemcinslerinden beterd. Onu da sevgili abileri kurşunlayarak başları dik, alınları ak vaziyette namus bekçisi toplumun arasına karışmışlardı. Peki bu cinayetlerin ortak sebebi ne? İtaatsizlik! Yani namus adına işlenen cinayetlerin temel sebebi, kadının erkeğe itaat etmesi sürecini devam ettirmektir.

Uluslar arası Af Örgütü (AI) genel sekreteri Irene Khan, 2004 Dünya Sosyal Forumunda 'Kadınlara Karşı Savaş, Savaşlara Karşı Kadınlar' temalı toplantıda yaptığı konuşmada, 14-44 yaş grubundan kadınların ölümlerinin trafik kazalarından çok, ev içi şiddet yoluyla gerçekleştiğini söylemişti. Yine Birleşmiş Milletler raporlarına göre, namus cinayetleri pek çok ülkede artış gösteriyor. Her yıl 5 bine yakın kadın, kendi aileleri tarafından öldürülüyor. Yine kadınlar olarak çalışma saatlerinin % 60'ında etkinken, toplam gelirin % 10'una bile sahip değiliz. Toplumsal cinsiyet araştırmalarına göre biz kadınlar bir yerin % 30'unu oluşturduğumuzda, 'çok' ya da 'çoğunluk' olarak algılanmıyoruz. Dolayısıyla herhangi bir yerde etkin ve % 30'dan çok olduğumuz da, 'siz kadınlar her yeri ele geçirmişsiniz' türünden sözler de bir nevi psikolojik şiddet değil mi?

Kadına yönelik şiddetin bir sorun olarak nitelenmesi ile şiddetin önlenmesi, mağdurun korunması ve şiddet uygulayanın cezalandırılması için yapılan çalışmalar, kadın hareketlerinin yoğun mücadelesi sonucunda ancak 1970'li yıllardan sonra gündeme gelebilmiştir. Kavramın tanımında, Birleşmiş Milletler'in Pekin'de Eylül 1995'te yapılan 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Platformu ve Pekin Deklarasyonunda yer alan metin esas alınmıştır. Buradan hemen üzerimizdeki elbise kadar bedenimizle bütünleşen şiddetin tanımına geçerek; 'kadının fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik olarak zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan, bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde, ister özel hayatta, isterse kamusal mekânlarda meydana gelmiş olsun, kadına dair gerçekleşen her türlü şiddet' anlamına gelmektedir.

Tüm dünyada kadınlar olarak üç aşağı, beş yukarı ortak yaşadığımız şiddet, günlük rutin hayatın dışında, bir de egemen sömürgeci güçler eliyle uygulanması boyutuyla ayrıca ele alınmak durumunda. Çok uzağa gitmeye gerek yok. Kürt gerillalarıyla TSK güçleri arasında süren savaşta binlerce insan öldü, milyonlarca Kürt yerinden yurdundan edildi. Askerler tarafından sağ yakalanıp da işkence edilen, gözleri oyulup tecavüz edilerek infaz edilen kadın gerillaların sayısı hakkında net bir rakam olmasa da yüzleri aştığı biliniyor. Hakeza gözaltına alınıp da tecavüz edilenler ise binleri aşılıyor. Dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan bir uygulamayla, sırf slogan attıkları, pankart astıkları, mitinglerde Kürtçe selam verdikleri vb gerekçelerle genç yaşlı binlerce kadın, her türlü doğal ihtiyaçları bile karşılanmadan onlarca yıl cezaevlerinde kaldı. Yerinden yurdundan edilen milyonlarca kadın, dilini, kültürünü bilmedikleri bir coğrafyada zorunluluktan dolayı yaşamaya çalıştılar. Resmi sonuçlar olmasa da, göç mağduru Kürt kadınlarının büyük çoğunluğunun psikolojik bunalım geçirdiği, kendini ifade edemeyerek yalnızlaştığı söyleniyor. Kadın ekonomistlerin yaptığı araştırmaya göre gelir paylaşımındaki dengesizlik en çok kadından yana ve bu nedenle de 'yoksulluğun feminizasyonu' diye bir kavram kullanıyorlar. Metropoldeki göç mağduru Kürt kadınları ise, hem Kürt, hem göçmede, hem de kadın oldukları için bu kavramı ultra yaşamakta.

Savaşın acısını sadece biz Kürt kadınları yaşamadık. Coğrafyanın tüm kadınları şiddetin benzer biçimlerini mutlaka yaşadı. Örneğin ABD'nin son yıllarda hız verdiği yeni sömürgeci hamle Afgan ve Iraklı kadınları daha çok vurdu. ABD'nin Afganistan'ı ve Irak'ı işgalinin nedenlerinden biri de kadınların özgürleşmesiydi. Oysa insan haklarını koruma ya da kadınların özgürleşmesi adı altında yoksul ülkelerin istila edilmesi insan hakları ihlallerinin en kötüsüdür. En bastından her iki ülkede de yeni anayasa hazırlanırken ne Afgan ne de Iraklı kadınların görüşlerine başvurulmadı. Her iki ülkede de fundamentalist güçler kadınları tek kişilik 'peçe/burka' hapsine almaya, her türlü kamusal mekandan dışlamaya çalışırken herkese özgürlük biletleri dağıtan ABD'nin gıkyı bile çıkmamakta.

Şiddetin anlatılmakla bitecek bir kavram olmadığı ortada. Şiddetsizliği yeşertip yaymanın ilk adımı kadına yönelik şiddeti reddetmekle atılır. Şiddetsiz bir aile ortamında yetişip-yaşayan birey, hayatının diğer alanlarında kendisine zorla dayatılsa bile kolay kolay bir başkasına şiddet uygulamayacaktır. Ama asıl iş yine biz kadınlarda. Öncelikle bizim her türlü hegemonik ilişkiyi reddedip şiddeti hayatımızdan çıkarmamız gerekmektedir.

Kadın Örgütlerinden
'Çeteleri Yargılayın' Talebi

İzmir'de çeşitli kadın örgütleri ve siyasi partiler ortak açıklama yaparak, Şemdinli, Yüksekova ve Hakkari'de yaşanan olayların sorumlularının yargılanmasını ve provokasyon ortamının sona erdirilmesini istedi.

EKB, Demokratik Özgür Kadın Hareketi, Bağımsız Kadın İnisiyatifi (BKİ), İHD, SDP, DTP ve Özgür Yurttaş Hareketi Kadın İnisiyatifi, Şemdinli, Yüksekova ve Hakkari'de yaşanan olaylara ilişkin İHD İzmir Şubesi'nde basın açıklaması yaptı.

Kurumlar adına konuşan EKB Temsilcisi Asiye Güden, Şemdinli'deki olayın JİTEM'i yeniden tartışmaya açtığını belirterek, devletin varlığını yıllardır kabul etmediği JİTEM'in Şemdinli halkı tarafından suçüstü yakalandığını söyledi.

'Ağar Şemdinli'de de yakalandı'

Olayların vatandaşların kurşunlanmasıyla devam ettiğini ifade eden Güden, "Sursurluk'ta kamyonu çarpan çete devleti, Şemdinli'de halka çarpmıştır. 'Bin operasyonları' ile övünen Mehmet Ağar, Sursurluk'ta olduğu gibi Şemdinli'de de suçüstü yakalanmıştır. Mehmet Ağar, bugün Meclis'te dokunulmazlık zırhıyla, kötü ünlü faaliyetlerini sürdür-

mektedir. Şemdinli'deki bombalamaları gerçekleştirenlerse Orgeneral Yaşar Büyükanıt tarafından 'iyi çocuklar' denilerek korunmaktadır. Bu durum ordusuyla, hükümetiyle, Meclisiyle 'resmi çete' olgusunu bir kez daha akıllara getirmiştir" dedi.

'Sorumlular yargılsın'

Kürt halkının demokratik, barışçıl, özgürlük taleplerinin

her daim baskı ve şiddetle karşılık bulduğuna dikkat çeken Güden, Kürt halkının Şemdinli ve Yüksekova örneklerinde olduğu gibi katliamlara uğradığını, gözaltı ve tutuklamalarla terörize edilmeye çalışıldığını söyledi.

Güden, şunları dile getirdi: "Şiddet, baskı ve katliamları çözüm olarak sunanlar, bugün Kürt halkının direnişiyi karşılamışlardır. Bu protesto eylemlerinde en önde zafer işa-

retleriyle özgürlük tutkularını haykıran Kürt kadınları, yakınlarını yitirmekle yine en büyük acıları yaşamışlardır. Bizler Şemdinli, Yüksekova ve Hakkari'de geliştirilen bu saldırıları kınıyoruz. Sorumluların derhal yakalanıp, yargılanmalarını ve provokasyon ortamının sona erdirilmesini."

İzmir/DİHA

Vanlı kadınlardan uyarı:
Şemdinli'de bedenlerimizi
kurşunlara siper ederiz

Hakkari'nin Şemdinli İlçesi'nde meydana gelen olayları kınayan Van Barış Anneleri İnisiyatifi ve Demokratik Özgür Kadın Hareketi temsilcileri, olayların aydınlatılmasını istediler

Züleyha Tunç

Hakkari'nin Şemdinli İlçesi'nde meydana gelen olayları kınayan Van Barış Anneleri İnisiyatifi ve Demokratik Özgür Kadın Hareketi temsilcileri, olayların aydınlatılmaması durumunda Şemdinli'ye giderek, bedenlerini kurşunlara siper edecekleri konusunda bulundu.

TUHAD-DER Van Şubesi'nde bir araya gelen Barış Anneleri İnisiyatifi ile Demokratik Özgür Kadın Hareketi temsilcileri, Şemdinli'de yaşanan olay-

ları kınadı. Kadınlar adına açıklama yapan Züleyha Tunç, Şemdinli'de meydana gelen olaylarla ilgili olarak yetkililerin birçok soruyu cevapsız bıraktığını belirterek, şunları ifade etti:

"Bu karanlıklar devlet yetkilileri tarafından tekrar cevapsız bırakılmaya çalışılıyor. Şemdinli'de gerçekleşen olaylar ve bombalama olayını gerçekleştiren üç kişi üzerinde kişiselleştirmeye çalışılıyor. Devlet ve hükümet yetkilileri bırakın perdenin arkasına

bakmayı aksine suçluları aklar gibi bir yaklaşım sergiliyor. Bir Şemdinli yurttası gibi olabilir misiniz? Şemdinli halkı kurşunlara rağmen olayların aydınlatılması için suçluları yargıya teslim ederek adaletin yerini bulmasını istemiştir."

Tunç, olaylar aydınlatılmaz ve aklanmaya yönelik bir hukuk oluşturulmaz ise kadınlar olarak Şemdinli'ye gideceklerini ve bölge halkıyla beraber gerekirse kurşunlara bedenlerini siper edeceklerini söyledi.

CMK'de kadını
küçük düşüren
maddeler çıkarılsın

İzmir Barosu Kadın Hakları Komisyonu Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Av. Nurten Çavuşoğlu, CMK'de yer alan ve kadını küçük düşüren, cinsel saldırı suçları uzlaşma kapsamına alan maddelerin çıkarılması gerektiğini belirtti.

Türkiye'de her 3 kadından birinin şiddete maruz kaldığını belirten Av. Çavuşoğlu, yalnızca farklı cins olmak kadının potansiyel şiddet mağduru konumuna düşüremeyeceğini vurguladı. TCK'nin 102. maddesinde düzenlenen cinsel saldırı suçu ile 105. maddesinde düzenlenen eşe karşı tecavüz suçunun takibi kayıta bağlı diğer suçlar gibi CMK'nin 353. ve 354. maddelerinde düzenlenen "uzlaşma"nın kapsamına alınmasına işaret eden Av. Çavuşoğlu, "Tecavüze ya da cinsel saldırıya uğramış kadınları, devlet eliyle tecavüzcü ya da cinsel saldırıda bulunan şüpheli veya sanık ile karşı karşıya getirilmesi, zararın giderilmesinin pazarlığı yapılması sonucu doğuran, kadını küçük düşüren bu düzenleme kaldırılmalı, cinsel saldırı suçları uzlaşma kapsamından çıkarılmalıdır. Şiddetin önlenmesi konusunda eğitim politikası izlenmelidir. İzmir Barosu olarak Aile İçi Şiddete Karşı Çalışma Grubu'muzun çalışmalarını etkin bir biçimde sürdürmektedir" dedi.

Haber Merkezi

Haber Merkezi

CENİ 3. Olağan Kongresini Yaptı

'Kadın olarak kirli siyasette karşı büyük bir mücadeleye yürütmeliyiz' Şemdinli, Hakkari, Van ve Mersin'de yaşananlar devlet terörünün ve kirli siyasetin örneği.

Kürt Kadın Barış Bürosu (CENİ) 20 Kasım'da Almanya'nın Düsseldorf şehrinde 3.olağan kongresini gerçekleştirek yeni yönetimini belirledi.

Kürt Kadın Bürosu adına Gülbahar Aslan açılış konuşmasını yaptı. Aslan açılış konuşmasına Şemdinli'de yaşanan olayları kınayarak başladı. "Savaş ve zulümler adeta yaşamımızın doğal bir parçası haline getirilmek isteniyor." diyen Aslan konuşmasına şöyle devam etti: "Ama Kürt kadınları olarak, katledilen insanları ve yıkılan evleri gördüğümüzde savaşın ne demek olduğunu çok iyi anlıyoruz. Fiili olarak barış ortamının yerini savaş ortamı almıştır. Bu savaşta yine Kadınlar, Kürt ve Türk Anaları en büyük acıyı yaşayacaklardır. Çünkü herseyden önce kadın kendi doğasına ay-

kırı olan şiddet ve savaşla karşılaşır. Kadının çocuklarını, eşini bu savaşta kaybediyor. Tüm bu gelişmeler, bizim için, Barış, Adalet ve Özgürlük mücadelemizi güçlendirmenin birer gerekçesidir. Kurum olarak bu misyon ile yola çıktık. Ancak hedefimize henüz ulaşamadık. Yeniden bir savaş ortamının gelişmesi ve kök salmasına asla izin vermeyeceğiz. Biz 'savaşa hayır' diyoruz!" Son olarak, konuşmasını kadınların yaşadıkları sorunlara ilişkin istatistik verilerle devam ettiren aslan "her türden şiddetle karşı sessiz kalmamalıyız" çağrısında bulundu.

Kadın olarak Kirli siyasete karşı mücadele etmeliyiz.

Delegeler, Kadın ve halklar üzerinde kirli bir siyasetin yürütüldüğünü dile getirerek, "kadın olarak kirli siyasete karşı büyük bir mücadele yürütmeliyiz" görüşünde birleştiler. Son günlerde Şemdinli, Hakkari, Van ve Mersin'de yaşananların devlet terörünün ve kirli siyasetin örneği oldu-

nu belirterek bu siyaseti kınadılar.

Kongrede kadın mücadelesinin gelişmesi, kadının eşit, özgür ve barışçıl bir yaşamı yaratabilmesi için öncelikle kadın birlikteliğinin, dayanışmasının ve örgütlenmesinin gelişmesi gerektiği üzerinde duruldu.

Anadilin kadın ve gelecek üzerindeki önemi belirtilerek, 'Anadilim Kimliğimdir, Kimliğimize Sahip Çıkalım' çağrısında bulunuldu. Yine 2 yıllık çalışmalar değerlendirilerek gelecek süreçte yapılması gerekenler üzerine tartışmalar yürütüldü.

Kongrede Ceni'nin yeni yönetimi 5 asil 2 yedek olarak belirlendi. Asil yönetime; Gülbahar Aslan, Ayten Sünger, Muhterem Çeri, Hamide Akbayır, Nuray Bayındır seçilirken yedek olarak Nazlı Koyun, Fethiye Kahraman seçildi.

Kongre Sanatçı Sena Dersimin söylediği parçalar ve halayla sona erdi.

Haber Merkezi

Kadına dair

Vildan
Dirik

Yıldızlar da Söner

Birgün gelip de herşeyin yitip gidebileceğini biliriz, tüzülsek de, canımız acısa da bunun böyle olduğunu biliriz. Görmüşüzdür çünkü nice bitmez sanılan sevgilerin bittiğini, sarsılmaz sanılan dostlukların çıkarlara kurban edildiğini. Bir yandan kaybederiz sevdiklerimizi yavaş yavaş ve alışırız ölümlere. Bir yandan da farkederiz acıyla kendimizden yitirdiklerimizi. Ama size desem ki yıldızlar, işte onların da yitebileceğini söylesem her halde güler geçersiniz. Hiç yitip gitmeyecekmişcesine her gece süslerler gökyüzünü, bazen bulutlu da olsa hava, başarır biri mutlaka, yeryüzünün umudu tükenmesin diye, gösterir kendini muzipçe, göz kırparak. Herbirinin birimizin yıldızı ya da kaderi olduğuna inanılır, düşen her göktaşına "bir yıldız daha kaydı" denilerek bu dünyadan birinin daha ayrıldığı sanılır. Yıldızlarımıza bakılarak fallarımız belirlenir, geleceğimiz okunur. Yıldızlı gecelerde hele ülkemizin pırl pırl gecelerinde sırt üstü uzanıp yıldızları seyre dalmamızın, sonsuzluk duygusuyla dalıp gitmenin keyfi bambaşkadır değil mi? Ya çocukların ısrarla yıldızları saymaya çalışması, ya sevgiliye yıldızlar kopartılıp verilmesi türkülerde, hele hele saçlarına yıldız düşmesi analarımızın, tüm bunlardan sonra kim inanır yıldızların tükenmeyeceğine.

Ama tükenirler gene de, istemesek de ve inanasak da tükenirler ne yazık ki. Dostluklar yıldız, tükenmez sandığımız, günlük ilişkiler içinde unutup gittiğimiz. Uzandığımızda tutacak kadar yakın, şimdilerde yıldızlar kadar uzak, gökyüzüne her baktığımızda göreceğimiz, içimizi ısıtan yıldızlardır dostlarımız. Benim de bir Yıldız'ım vardı geçenlerde sessizce kayan, parlak ve en canlısından, fedakar ve en yiğitinden, sevgili bir Yıldız.

1994 yılının ilkbaharıydı, kara bir düş içindeydi ülkenin her yanı. Her güne yeni bir kayıp haberi, yeni bir faili mechul cinayet, akla hayale sığmaz işkencelerle başlıyorduk. Sıranın kime geleceğini bekler olmuştuk, arkamızdan yürüyen her kişiden şüpheleniyor, kapımızın her çalınışında korkuya kapılıyorduk. Yaşamın şakaya alınacak yanı yoktu çünkü. Sıra bize geldiğinde ise yıldızlara tutunmaktan başka hiç şansımız yoktu. Kimileri kapatılar kapılarını tümenden hiç tanımazcasına, kimileri kapatılar gözlerini görmelere, kimileri ise kapatılar yüreklerini sevgisizce. Korku yönetiyordu insanları, ama bir de yıldızlar vardı gökyüzünde her şeye inat parlayan, umudu yeşerten, yürekleri ısıtan. İşte bu yıldızlardı kapısını da yüreğini de korkusuzca açıp, kavgasında ve sevdasında yiğitçe duran, Venüsü, İstari utandırmayan. Dostluğun en güzelini cesareti ve fedakarlığıyla gösteren bir yıldız anlatmak istedim bu yazımda. Günümüzde pamuk ipliğine dönmüş ilişkilerimizin acınası haline onunla cevap olmak istedim. Yalın, candan, karşılıksız dostlukları emek harcıyarak oluşturmaya ve kurduğumuz dostlukları korumaya, dostlarımıza özen gösterip zaman ayırmaya dikkat çekmek istedim. Başta da dediğim gibi sanmayın yıldızlar yitmez, sanmayın dostluklar bitmez. Emek verilmeyen değer verilmeyen her şey yıpranır ve yitip gider. En kalıcı sanılanlar bile. Zaten her şeyin sanal olmaya başladığı günümüzde bir de sanal dostluklar yaratmayalım. Sarıyalım dostlarımıza ülkemiz dağlarının ışıklı gecelerine olan tutkumuzla, çoğaltalım dostlarımızı bir çocuğun saymaya çalışırken uyuya kaldığı mutlu bir yorgunlukla. Bir gün benim yıldızımın kayıp gittiği gibi sizin de bir yıldızınız kayarsa tutunacağınız daha birçok yıldızınız olsun ve gün gelir bir dostunuz zamansız bir ölümler giderse yüreğinizde pişmanlıklar bırakmasın.

Yüreğinizin yıldızlı gecelere dönüşmesi dileyiyelim.

Haber Merkezi

Paris'te Göçmen Kadınlar Konferansı

Kürdistan ve Fransa'da yaşanan gelişmelere karşı, kadın tepkisi örgütlenmeli!

Fransa'nın Başkenti Paris'teki Ahmet Kaya Kürt Kültür Merkezinde Göçmen İşçiler Federasyonlu sosyalist kadınların organize ettiği 'Göçmen Kadın Konferansı' 14.11.2005 tarihinde yapıldı. Yüzden fazla göçmen kadının katıldığı konferansta göçmen kadınlar, Kürdistan'da ve Fransa'da gelişmekte olan olaylara karşı kadınının tepkisini örgütlemek ve yaygın kurumsallaşmayı tartıştı.

Kürdistan'daki gelişmeler ve Paris banliyölerinde başlayıp Avrupa'nın çeşitli kentlerine yayılan araba yakma olaylarının da ele alındığı konferans-

ta, işçisinden ev emekçisine bütün göçmen kadınların sorunları tartışıldı. Kadının sosyal ve siyasal alandaki mücadele de yerini alması gerektiği dile getirildi.

Konferansın sonuç bildirgesinde, Kürdistan'da ve Fransa'da yaşanan gelişmelere karşı, kadınlar cephesinde bir tepkinin örgütlenmesi gündeme geldi. Toplantıda organize ve örgütlenme sorunu dile getirilerek, kadın sorununu gündeme getiren organizasyonların artırılması ve kurumlaşmanın önemi üzerine duruldu.

İhtiyaçlara göre kadın konferanslarının düzenlenmesi ve Avrupa'da Enternasyonal bir kadın konferansının örgütlenmesi de kararlaştırıldı.

'Aile içi Şiddet' Tartışıldı

Dayak bir kültür sorunudur

Amsterdam'da bulunan Kürt Kültür Merkezinde 20.11.2005 tarihinde 'aile içi şiddet' konulu bir toplantı düzenlendi. Toplantıya Kezban Kadın Vakfı başkanı Nurdan Tatoğlu, Amsterdam Kürt Kadın Derneği Başkanı Muazzez Kaya ve Dünya Özgür Kadınlar Vakfı(IFWF) yönetim kurulu üyesi Ann Kristin Kowarsch konuşmacı olarak katıldı.

Kadınların yoğun ilgi gösterdiği toplantıda ilk konuşmayı yapan Amsterdam Kürt Kadın Derneği Başkanı Muazzez Kaya, şiddet sorununun bireysel olarak ele alınamayacağına belirterek, eğitim sisteminde ve toplumun her kademesinde kadının şiddete maruz kaldığını dile getirdi.

IFWF yönetim kurulu üyesi Ann Kristin Kowarsch 25 Kasım'ın anlamı, değişik ülkelerde kurulan kadın mahkemeleri konusunda da bilgi verdiği konuşmasında, şiddet ile savaşın aynı kökenden geldiğini belirterek, "şiddete karşı en etkili araç kadının örgütlü olmasıdır" dedi.

Son olarak konuşan Kezban Kadın Vakfı başkanı Nurdan Tatoğlu, kurdukları vakfın çalışmalarını ve amaçlarını hakkında bilgi verdi. "Eşitlik ve dengenin olmadığı toplumlarda şiddet vardır" diyen Tatoğlu, dayanın bir kültür sorunu olduğunun altını çizerek, "yemek ve müzik nasıl bir kültürse, dayak atmak da bir kültürdür" diye konuştu.

Kadına yönelik şiddeti anlatan filmin izlendiği toplantıda ayrıca konuşmacılar katılımcıların sorularını yanıtladı.

Kısa Kısa

3 milyon kadın aile içi şiddete maruz kalıyor

Cenevre Demokrasiyi Kontrol Merkezi'nin yaptığı araştırma, her savaş esnasında veye savaş sonrası en çok kadının şiddete maruz kaldığı ve "Son yıllarda savaş nedeniyle 200 milyon kadının öldüğünü" belirtiyor.

Yılda 3 milyon kadının şiddete uğradığını ortaya koyan araştırmada, 80 milyon kız çocuğunun da kürtaj yoluyla alındığı ifade edildi. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar şöyle:

- * Kadını yaşamını iki şiddet türü tehdit ediyor: Savaşlar ve aile içi şiddet
- * 200 milyon kadın savaşta öldü.
- * 80 milyon kız çocuğu kürtajla alındı.
- * Her yıl 3 milyon kadın şiddete uğruyor.
- * Dünya genelinde 5 kadından biri tecavüze maruz kalıyor
- * Yılda 2 milyon 800 bin kişi AIDS has-

talığı sonucu ölüyor

Kopenhag'ta 'Namus' Cinayeti

Danimarka'nın başkenti Kopenhag töre cinayetine tanık oldu. Kopenhag polisi Slagelse şehrinde 19 yaşındaki Pakistan asıllı genç bir kızın yakın akrabaları tarafından öldürülmüş olabileceğini belirtti. Olayla ilgili soruşturma başlatan polis yaptığı inceleme sonucu çok sayıda göçmen kadının iz bırakmadan ortadan kaybolduğuna dikkat çekti.

Polis kaybolan göçmen kökenli genç kadınların "namus cinayetine" kurban gitmiş olabileceğinden şüphelenildiğini açıklarken, "Bu kadınlardan bazılarını aileleri tarafından kayıp olduğunu polise bildirdi. Ancak büyük olasılıkla bu genç kızların ülkelerine döndüklerinde öldürülmüş olabilir" dedi.

Kopenhag polisi öldürülen Pakistanlı genç kızın katillerinin yakalanması için göçmen kuruluşlarından yardım isterken, genç kızın ailesinden bazı kişilerin gözaltı-

na alındığı bildirildi.

Stockholm'de kadınlar aile içi şiddeti protesto etti

İsveç'in başkenti Stockholm'de sivil toplum ve kadın kuruluşları 13.11.2005 tarihinde aile içi şiddeti protesto etti.

Stockholm'un Sergels Torg Meydanı'nda düzenlenen gösterisinde yüzlerce kadın aile içi şiddeti protesto etti. Toplantıda göçmen kökenli kadınların yoğunluğu dikkati çekti. "Aşka evet, dayağa hayır!" diye bağırarak kadınlar, İsveç'in son yıllarda "dayakçı" ülke haline gelmesini eleştirdiler.

Gösteride kadınlar İsveç hükümetinin kadın ve aile içi şiddet konusunda önlem alması çağrısında bulundu. Eylemde kadınlar, 'Şiddete son', 'Dayak istemiyoruz' gibi dövizlerin yanı sıra, kadına yönelik şiddet konusunda hazırladıkları bildirileri dağıttı.

Haber Merkezi

Kadınlar Sessizliğe Karşı 'Ses'te Buluştu

Brüksel'de bu yıl 7'cisi organize edilen Kadının Sesi Festivali, 21. yüzyılda halen gündemimizde varlığını can alıcı bir şekilde koruyan kayıp gerçekliğini yaşayan kadınları tek seste buluşturdu.

Kayıp acısını yakından tanıyan bir toplum olarak, yaşamımızın kayıpları karşısında mücadelemizi halen sürdürmekteyiz. Ülkemizde 90'lı yıllarda yoğunlaşan kayıp, faili meçhul ve yargısız infaz olayları, son dönemde de yoğunlaşan askeri operasyonlar, dinmeyen kayıp acımızı yeniden kanayan bir yara haline getirdi. Bu gerçekliğe Uğur Kaymaz ve Ahmet Kaymaz olayında tüm dünya tanıklık etti. Dünya kayıp yakınlarının düzenlediği sessizliğe karşı tek ses olma festivali, bize bu konuda kadının kendi yapabileceği mücadelenin çok renkliliğini göstermekte. 'Uluslararası Kayıp Anneleri, eşleri, kardeşleri ve çocukları ilişkisi ağı' 2000 yılında 5. Kadının Ses Festivalini organize etti; bu son buluşmadan üç yıl sonra tekrar bir araya gelen kayıp yakınları, kayıplara ilişkin kendi ülkelerinde yaşananları anlatarak, Kürt kadının bu konuda yalnız olmadığını ve mücadeleleriyle istedikleri sonuca ulaşacaklarını belirttiler. Bu konuda açıklama yapan farklı ulustan kadınlar, kayıp acısının kadınlar açısından hangi ülkede olursa olsun aynı yarayı teşkil ettiğini vurgulayan demeçlerini sizlere ulaştırarak, seslerine seslerimizi katmaya çalıştık.

Nassera Dutour (Cezayir Kayıp Aileleri Kolektifi)

Cezayir'de oluşturduğu kolektifin yanı sıra insan hakları oluşumlarının içerisinde de aktif rol oynuyor. Cezayir'de yaşanan kayıp gerçekliğini dünyaya tanıtmak için dünyanın birçok yerine gitmiştir.

"Oğlum aldıkları gibi geri istiyorum"

Kendim bir kayıp annesiyim. Oğlumun ölümünden sonra 1997'de bu kolektifi oluşturduğum. Ülkemizde 6146 kayıp sayısı çıktı. Ancak hükümet bu sayıyı resmi olarak kabul etmedi. Cumhurbaşkanı, "af çıkaralım, artık kayıplardan bahsetmeyelim" dedi. Her çarşamba Kayıp Aileleri Kolektifi olarak bir araya geliyoruz. Hükümetin bu duyarsızlığına karşı çeşitli protesto etkinlikleri düzenliyoruz. Geçen sene ekim ayında düzenlediğimiz bir eylem esnasında 100 kişi göz altına alındı. Hükümet yaşanan bu durumlara yönelik sözde yeni bir şart

çıkardı. Sözde halkın kendi haklarını arayabileceği bir şarttı, ama içeriği buna çok aykırı. 97' den beri halen oğlum arıyorum. Ben yetkililere "benden nasıl aldysanız öyle istiyorum oğlum" dedim. Bir yetkili de bana dönüp "artık arama oğlunu" dedi. Ama bu bendeki mücadele azmini daha da yükseltti. Ben burada bulunan her kayıp yakınının kendi ülkesinde verdiği mücadeleye, yanında yer alarak desteklemeye hazırım.

Leila Gakaeva (Çeçen kadınlar derneği)

Kadın mücadelesine çok az yer verildiği bir ülkede, kendi deyimimle "yaşam mücadelesi veriyorum" diyorum.

Kadınlar acılarını omuzlarında taşıyor

Ben Çeçen kayıp yakınlarını temsil ediyorum. Ülkemizde kayıplar duraksadı, çünkü erkekler azaldı. O kadar insan öldürdüler ki, şimdi insanlar en ufak bir durumdan dolayı tutuklanıyor. En fazla genç öğrenciler tutuklanıyor. Bu katliamların sorumluları Rus ordusu ve aşırı fanatik Çeçenler. Kadının Sesi Festivalindeki ilişki ağı çok önemli, özellikle müslüman kadınlar için, çünkü müslüman ülkelerde 'çözüm' erkeklerin elinde. Burada kadın kendi iradesini geliştirebiliyor. Kadınlar acılarını omuzlarında taşıyor. Savaş süreçlerinde ülkemizde genç kızlar ve kadınlar evde kalabilenleri besleyebiliyordu. Çeçen halkı Çeçen kadınlarının verdiği mücadeleden dolayı yaşamaktadır.

Jamileh Aslih (2 ekim 2000 tarihinde Filistin de öldürülen Pasifist Asel'nin annesi)

Jamileh üç yıl önceki umutsuzluğunu bir kenara bırakıp, oğlunun trajik hikayesi şahsında kendisi ile aynı durumu paylaşan insanlara sahiplenmeyi öğrendi. Bu gün İsrail'de yaşayan Filistinli kadın kayıp yakınları arasında mücadeleci yönü ile örnek gösterilmektedir...

Başkaları da aynısını yaşamamın diye çalışıyorum

Oğlum Asel 'barışın tohumları' adlı bir örgütte militanlık yapıyordu. Filistin halkının direnişini des-

tekleyen ve aynı zamanda barış için mücadele veren bir örgüttü. Bir eylem günü İsrail polislerinin protestoculara saldırısı sonucu oğlum ve 13 tane arkadaşı yaşamını yitirdi. O günü hiç unutamıyorum. Unutamam da. Çatışmanın çıktığı Cep telefonu ile sürekli oğluma ulaşmaya çalıştım. Sonuç alamayınca kızımı aradım ve onun da ulaşmasını istedim. Tam o esnada oğlum yerde kitlenin ortasında kanlar içinde gördüm. Onu tişörtünden tanıdım; kendi örgütünün simgesini taşıyordu. Dünyam yıkıldı. Daha sonra Brüksel'de 2000 yılında düzenlenen 5. Kadının Ses Festivaline davet edildim. Orada bu durumu tek benim yaşamadığımı anladım. Orada Uluslararası Kayıp Anneleri, eşleri, kardeşleri ve çocukları ilişkisi ağını kurduk. Bu bende yeni bir umut yarattı. Bu olayların bir daha yaşanmaması için mutlaka bir şeyler yapmam gerektiğini anladım. Bizim oralarda oğullar şehit düştü mü hep erkekler gereken yardımları yapmak için bir araya gelirlerdi. Ben de onlara katılma kararı aldım. Benden sonra birçok kayıp anası da katıldı. Şimdi şehit aileleri komitemiz var. Oğlumun öldürülmesine ilişkin davalar halen sürüyor, en son kurşunların incelenmesi için dava açtık. Ancak diğer davalar gibi bundan da çok fazla sonuç beklemiyoruz.

Wadad Murad (Lübnan Kayıp Aileleri Komitesi)

Wadad Murad oğlunu kaybettikten sonra Lübnan kayıp aileleri mücadelesine aktif katılarak bir çok safta öncülük etmektedir.

İsrail ve Suriye tarafından kaçırılanların sayısı hep inkar edildi

Lübnan Hükümeti son üç yıl içerisinde resmi olarak kayıplar üzerinde araştırma yapacak bir komite oluşturdu. Komitenin yürüttüğü anket sonucu kayıpların sayısı 17.000 olarak ortaya çıktı. Ama bu sayı hiç bir zaman resmi olarak açıklanmadı. Sayı 4000'den 2000'e indirildikten sonra en son 163 olarak açıklandı. Savaşta kayıp olan, milisler tarafından kayıp ettirilenlerin, İsrail ve Suriye tarafından kaçırılanların sayısı hep inkar edildi.

Carine Russo ('Julie ve Melissa unutmayın!' Örgütünden)

Carine'nin hikayesi diğer kayıp yakınlarından biraz daha farklı, kızı Melissa arkadaşı Julie ile bir pedofil tarafından kaçırılıp tecavüz edildikten sonra öldürülmüştü. Davanın adaletsiz bir şekilde geçtiğini düşündüğü için adalet arayışını, mücadelesini başka kadınlarla paylaşarak sürdürmeye kararlı.

Pes etme yerine direnmenin en iyi yol olduğuna inandım

1996 yılında tüm medyada çokça yayınlanan Julie ve Melissa'nın kaçırılışı herkes tarafından biliniyor. Hükümet davaya sahip çıktığını ispatlamak amacıyla olayı yoğun bir şekilde işledi. Ancak ben buna halen tam olarak inanmıyorum. Benim gibi dünyada bir çok insanın aynı durumu yaşadığını gördükten sonra pes etme yerine, direnmenin en iyi yol olduğuna inandım. Ama maalesef Belçika'da direnmenin anormal bir şey olduğunu bize

kavratmaya çalışıyorlar. Yıllar boyu medya birilerini suçladı, taraftan tarafa geçti. Ancak sonunda davanın kapatılması için herkes hem fikir oldu. Fakat kayıplar var oldukça mücadelenin devam etmesi gerektiğine inanıyorum.

Catalina Del Carmen (Tutuklu Aileleri Derneği)

Yaşına rağmen direncinden hiç ödün vermeyen Catalina, eşinin akıbetine uğrayanların, Venezüella ve Latin Amerika'nın bir çok yerinde var olduğunu savunuyor. Onları da kucaklamanın diğer ülkeleri kucaklamak gibi büyük bir dayanışma göstergesi olacağına inanıyor.

50 yıl sonra ortaya çıkan suçlu

30 yıldır Şili kayıp aileleri derneğinde çalışıyorum. Eşim cunta döneminde kaçırıldı. Bir askeri kamyonunda üç cesedin arasında bulundu. Ülkemizde yaşanan diktatörlük, kadın kayıpları hep görmezden geldi. Bir sendika yöneticisini boğarak öldüren biri, Cumhurbaşkanı tarafından af edildi. Kayıplara ilişkin açılan davaların alt ay içinde kapatılma karar alındı. Şehir şehir dolaşarak kayıp konusuna ilişkin kitlere dönük toplantılar gerçekleştiriyoruz. Ülkemizde kayıplar ile ilgili hiç bir siyasal parti bulunmamaktadır. Cunta döneminden bu yana sadece 180 kişinin cesedi bulundu. 79'u kadın olmakla birlikte, bu kadınlardan 11'i hamileydi. Bu konuda mücadelemizi devam ettireceğiz.

Berfin Dilav

Hüseyin Çelebi Şiir ve Öykü Ödülleri Verildi

Geleneksel olarak her yıl Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK) tarafından düzenlenen 'Hüseyin Çelebi Şiir ve Öykü Yarışması'nın 13.'sünün sonuçları 19 Kasım tarihinde Almanya'nın Bochum kentinde düzenlenen bir etkinlikle açıklandı. Etkinliğin gündüz bölümünde yazar Ahmet Kahraman, şair Sezai Sanoğlu, yazar Jir Dilovan ve YXK'den Lokman Turgut'un katıldığı seminer vardı. Varlığı, dili ve ülkesi çalınmış bir halkın çocuklarının her hangi bir yaratısını dereceye tutmanın zor olduğunu belirten Kahraman, tüm Kürtleri yaşadıklarını yazmaya çağırdı. Daha sonra söz alan

Sezai Sanoğlu şiirin özgürlükçü yanı olduğunu dikkat çeken kısa bir konuşma yaparak şiirler okudu. Jir Dilovan ise Kürt sözlü edebiyatı üzerine değerlendirmeler yaptı. Seminerlerin ardından gece YXK'den Özcan Aydoğan'ın yaptığı konuşmayla başladı. Hüseyin Çelebi'nin kişiliğine, yurtsever duruşuna vurgu yapan Aydoğan "YXK olarak önümüzdeki dönemde Avrupa'da yaşayan gençlerin sorunlarıyla daha çok ilgileneceğiz" şeklinde konuştu. Hüseyin Çelebi'nin babası Rifat Çelebi ise sahneye çıktığında duygulu anlar yaşandı. Çelebi, Kürdistan'daki son olaylara değinerek halkın her yerde serhildana kalkması gerektiğini söyledi. Baba Çelebi, 1988 yılında Hüseyin Çelebi'nin ce-

zaevinde kendisine yazdığı mektubu okuyarak konuşmasını bitirdi. Geceye ayrıca Hüseyin Çelebi'nin cezaevi arkadaşlarından Cristia Eckes de Çelebi'nin kişiliği ve yurtseverliğine yönelik bir konuşma yaptı. Geceye bir mesaj gönderen Bochum Belediye Başkanı Dr. Otilie Scholz, etkinliğe katılan tüm Kürt öğrencileri selamladı. Geceye Almanya Öğrenciler Birliği (ASTA)'nın yanı sıra birçok kurum ve kuruluşlardan mesaj gönderildi. Gecenin ilerleyen saatlerinde açıklanan ödüllerini çoğunun cezaevinde bulunan tutsakların alması dikkat çekiciydi. **Ödüller Sahiplerini Buldu** Yarışmaya Kanada, Norveç, Finlanda, İsveç, Hollanda, İngiltere, Fransa, Almanya, İsviçre, Avusturya, Türkiye, Suriye, Lübnan, Kürdistan'ın dört parçası, Maxmur Kampı, cezaevleri ve gerilladan katılım oldu. Bu yıl öykü ve şiir dalında toplam 356 eser yarıştı. **Türkçe şiir dalında birinciliği** "Kızlar yazsa, sus Uğur uyuyor" adlı eseriyle Elbistan Cezaevi'nden Gülizar Akın, ikinciliği "Kırlımadım de-

nizlere martılara ve çizgiler kaç kere kaç görüntü" ile Diyarbakır D tipi Cezaevi'nden Enver Özkartal ve üçüncülüğü "Kutsanmamış insanlar biz ve Filistinli çocuklar" şiiriyle Filiz Yadırgacı aldı. **Kürtçe şiir dalında Sivas Cezaevi'nden Mizgin Aydın** "Heyv şikiya, dilê min reviya", ikinciliği Kafkasya'dan Şengül Oğur "Kolan û kolan", üçüncülüğü ise Aydın Dere aldı. **Türkçe öykü dalında birinciliği** "nokta" ile İzmir'den Levent Kahraman, ikinciliği Muş E Tipi Cezaevi'nden Seyit Oktay "Üç uçurumun hikayesi", üçüncülüğü Gebze Cezaevi'nden Zeynep Avcı "Güven" adlı öyküleriyle aldılar. **Kürtçe öykü dalında iki hikaye birinciliğe değer görüldü.** Birincilik ödüllerini M.Nezir Gümüş "Koç" ile ve Muş Cezaevi'nden Mahmut Baran "Edî navê min Berivan e" eseri ile aldı. İkincilik Mardin Cezaevi'nden Osman Kapan'ın "Nivco" ve üçüncülük Diyarbakır'dan Behlül Zelal "Pivaz pivaz e, çi sor, çi spî" eserlerine layık görüldü. Juri özel ödülü ise bu yıl Batman'dan İbrahim Ronizer'in "Rêka Dibistanê" adlı eserine verildi.

Hüseyin Çelebi

Almanya'da, 1967 yılında dünyaya gelir. Lise yıllarında birçok Alman sol oluşumunda faaliyetlerde bulunur. 1986 yılında üniversiteye başlar. Bu süreçte ailesinden edindiği bilgileri, Kürt halk gerçekliğiyle yüz yüze gelir. 1988 yılında faaliyetlerinden dolayı Alman polisi tarafından tutuklanır. İki yıl sonra cezaevinden çıkan Çelebi, 1992 yılında, Kürdistan dağlarında doğru yola çıkar. Ve kısa bir süre sonra yaşamını yitirir. Avrupa'daki Kürt öğrencileri de, onursal başkanları olarak seçtikleri Hüseyin Çelebi'nin anısını yaşatmak amacıyla 1995 yılından itibaren şiir ve öykü etkinliği düzenliyor.

Etkinliğin müzik bölümünde ise sanatçı Ferhat Tunç, Leyla İşhan, Grup Lilt ve Xêra Abbas sahneye çıktı. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan için imza toplanan geceye tanınmış Kürt şahsiyet de katıldı.

ANF/Bochum

Göçmen Kızı-II

Getto'larda yaşamak zordur. Kabul edilmeyen dışlanır ve harcanır. İnsan bilincinde olmadığı bu gerçekliği yaşamamak için kendisini getto içerisinde her hangi bir çeteye kabul ettirir.

Hani demişti ya göçmen kızı 'ben, ben olmaya karar verdim', bu araya varabilmek sancılı ve zorlu bir süreç gerektirir. Fiziki göç, nasıl ruhsal göçe dönüşüyor? Temel etki topraklarından ayrılmak mı? Bir mesafe sorunu mu? Yoksa başkalaşıma uğramak mı? Bu aşamaları anlamlandırmadan doğru bir öze dönüş gerçekleştirilemez. Bunun için örneklerle tanımlamaya ihtiyaç var. Batı sisteminde gençliğe özgün bir yaklaşım sergilenmektedir. Özellikle söz konusu göçmen gençlik olunca durum farklı boyutlar kazanıyor. AB'nin göçmen ve ilticacılara yönelik politikasına bağlı olarak her ülkenin kendi gettolaştırma politikası ve entegrasyon yöntemleri var. Bunları neden belirtiyorum, çünkü bu etkiler zincirlenmiş bir halkın parçasıdır. Bunlar sistemin gençlerin farkına varmadan içinde yoğrulduğu bir realite... Göçmen kızı ilk yolculuğuna okulda başlar. Kendisine yabancı gelen ve kendisini yabancı olarak gören insanlarla tanışır, onların kültürünü, hal ve davranışlarını, bir bütünen yaşam tarzlarını izler. Sadece yaşadığı ülkenin insanları ile sınırlı değil, değişik ülkelerden göç eden ya da iltica etmek zorunda kalan insanların kültürüyle de tanışır. Bilmediği tek şey ise tüm bu farklılıkları bir arada taşıyan insanların aslında yavaş yavaş tek bir kültüre terk edilmek istenmesidir. Okul yaşamında ve arkadaş çevresinde edindiği alışkanlıklarını yavaş yavaş eve taşımaya başlar göçmen kızı... Uslubundan tutalım, giyinişe, hatta yemek menüsüne kadar bir çok şey değişir. Artık sabahları annesinin hazırladığı kahvaltı ye-

rine hazır şeyler atıştırır, bu durum giderek diğer öğünlerde de kendini tekrar eder. Gettolarda yaşamak zordur. Kabul edilmeyen dışlanır ve harcanır. İnsan bilincinde olmadığı bu gerçekliği yaşamamak için kendisini getto içerisinde her hangi bir çeteye kabul ettirir. Bunun da şartları var tabii. Bazı sınavlardan geçmeli göçmen kız. Birinci olumlu puanı yabancı olması. Ama herşey bununla bitmiyor, ilk kural erkek gibi olmalı ve davranmalı, ikincisi öyle olmayanları dışlamalı, hatta dövmeli ve adeta diğer erkek çete üyelerinin o kızlara yaptıklarına hiç ama hiç karışmamalı... Göçmen kızının ikinci bir tiplmesi ise feodal aile gerçekliğinin yarattığı içine kapalı bir kişiliktir. Küçük yaşından itibaren sınırlara hapsedilen göçmen kızı iç dünyasında kendi duvarlarını inşa etmeye başlar... Keskin ve katı aile kanunlarından dolayı yaşadığı ülkenin sistemine adapte olmazken sosyal ilişkilerinde de çok sınırlı kalır. Bu da bir gencin ihtiyaç duyduğu temel olgulardan onu alı koyar. Arkadaşlık ilişkileri yok denecek kadar azdır. Çünkü kendi yaşamını çizip, seçemediği gibi arkadaşlarını da seçme hakkı yoktur. Giyim kuşamı da kanunları aşmamalı. Bu tür kişilikler Avrupa ortamında düzenin gençlik gerçeği tarafından genelde dışlanır, geri görülür ve hatta acınır. Bu durum, bu

gerçekliği derince yaşayanların kişilik gelişim seyrine damgasını vuran korkunç bir bunalım sürecine yol açar. Bunlardan kimi kaderine boyun eğip onu yönlendirenlerin her türlü yaklaşım ve emirlerine tabi olurken, diğer kesim ise gizli yaşam arayışlarına girer. Bazıları için bir kaçış olan bu ikinci yaşam bazen ya ailenin onu red ettiği ya da ailesine rest çekmesi ile sonuçlanır. Her iki durum da yaşanan ruhsal çöküşü kendisini yaşadığı dünya gerçekliğinde oynayabileceği rolden sıyrarak, iç sorunlarla sürekli boğuşan çözümsüz bir tip yaratır. Biri asi ve isyankar görünen ama sistemden edindiği bu yönlerle kendisine yabancılaştığını hissetmeyen, diğeri ise tepkisiz adeta yaşam içerisinde esaslı yaşayacağına bir seyirici gibi kalan. Evet her iki durumda da ya kukla ya da dal bir figüran olacaksınız!... Oysa ki gençler tarihten beri sistemin muhalifleri olarak tanımlar kendisini. Irkçılığa karşı, sosyal kısıtlamalara karşı, zulme ve her türden ayrımcılığa karşı olurlar. Oysa Avrupa'da kuşaktan kuşağa kaybolan bir nesil bir de tarihten koparılmak isteniyor. Kendi ülkesinin öz yurttaşlığından ve her şeyden önce birey olarak iradi bağımsızlığından koparılmak isteniyor. Mücadele, göçlerin iç yüzlerini araştırarak çözümlenmek kadar kendi halk gerçekliğini sorgulayarak onu daha iyi tanımak ve kültür ka-

dar tüm insanlık değerlerini ruhunda yaşamaktan geçer. Hele bir de genç kız olunca bu daha da önemli çünkü kökstüzleştirilmek istenilen yeni bir kuşak var, sindirilmek istenilen bir cins var...

Nursel Kılıç

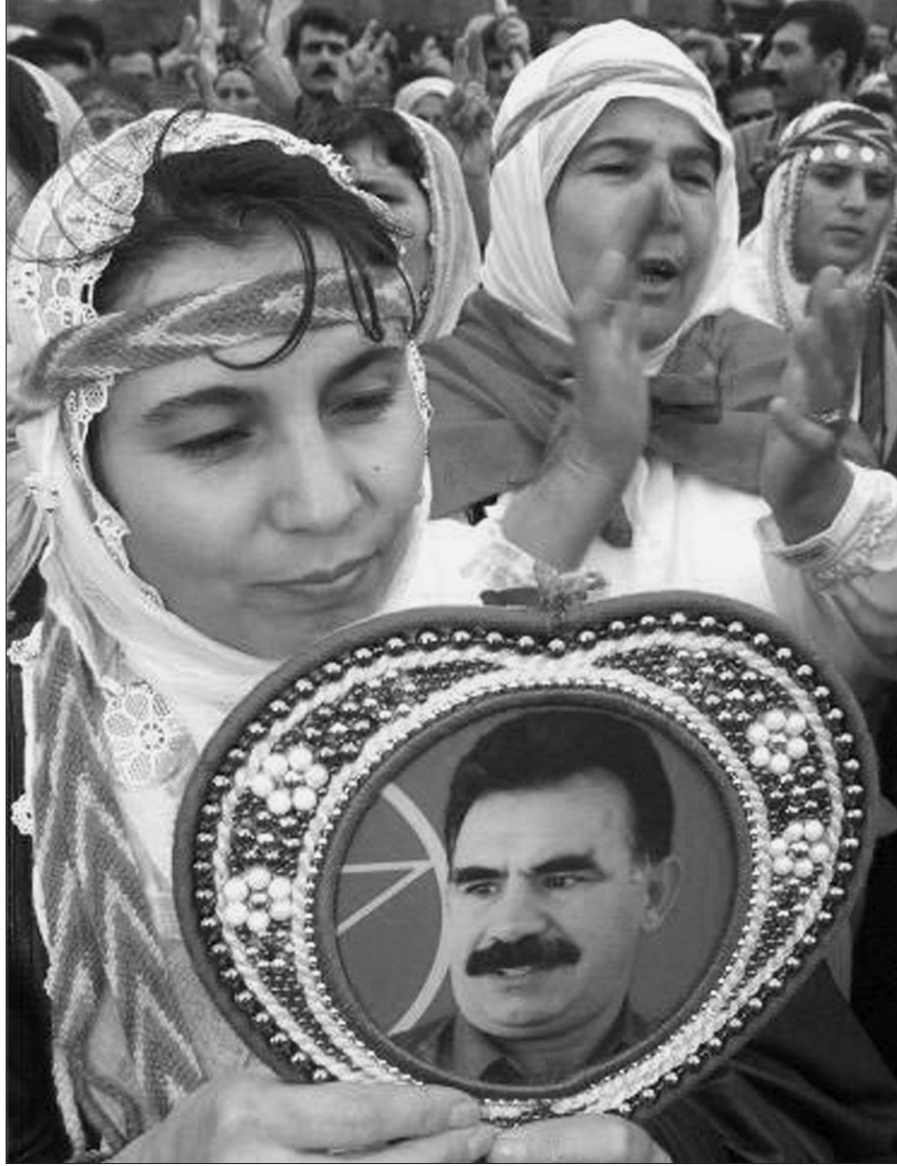
Gençlik Grupları ve Alt Kültürleri

Özdeşleşme süreci içinde aileden, çevreden, toplumdan aktarılan bütün davranış biçimlerine başkaldıran, karşı çıkan ya da bunlara ilgisiz kalan gençler yeni amaçlar, beklentiler, değerler peşinde koşar, yeni bir kültür arayışı içine girerler. Kuşaklar arası çatışmanın onarılmaz boyutlara erişmesi gencin ailesinden ve içinde yaşadığı çevreden yeterince ilgi ve sevgi görmemesi ya da böyle olduğunu sanması onu başka grupların, çevrelerin içine sürükler. Ailesi ve çevresiyle sağlıklı iletişim kuramayan genç bu gereksinim için yeni adresler arar. Gençlik çağında arkadaş grubunun genç üzerindeki etkisi, gencin içinde bulunduğu bütün diğer gruplardan daha önde gelir. Ev, işyeri, okul, mahalle, semt çevresinde oluşan arkadaş grupları, gruba katılan gençlerden birinin ya da ikisinin kazandığı saygınlıkla, çevrede saygınlık kazanmış bir gencin gruba girmeyle bir önder kazanır. Önder çevresinde toplanan grup ortak amaçları, değerleri, ilkeleri ve iletişim biçimini oluşturur. Özdeşleşme bir kimlik arama sürecidir. Kimlik başka insanlarla iletişim ve iletişim sonucu elde edileceğinden, genç insan arkadaş grupları içinde sağladığı uyumla farklı rolleri dener. Bu rollere ilişkin davranışlar yapar. Böylece grub, gence kimlik ve toplumsal çevre kazandırır. Genç bu ortamdan kopmamak için ortak kavramlarını, simgelerini, eylemlerini benimser, özümser. Gruba katılan genç çevreden uzaklaştıkça gerçeklerden de soyutlanır. Topluma yabancılaşır. Soyutlama ve yabancılaşma gruba katılan gençlerin "grub alt kültürü" adını alan değişik ve yeni kültür yaratmalarına yol açar. Bu kültürün ailede ve çevrede etkili olan kültürlerden farklı ortak amaçları, beklentileri, değerleri, inançları, duyguları, düşünceleri, ilke ve kuralları vardır; değişik ve yeni davranış kalıpları geçerlidir.

Öcalan'la Özgürlük, Öcalan'la Demokratik Çözüm

4 0 yıldır hep 4 duvar arasında yaşayarak bir halkın özgürlüğü için yaşamı anına büyük öğretilerle dolduran Başkan Apo, mücadelesiyle bir halkı varettiler. Artık bugün herkes bu ismi ve bu isme sahip olan bir halkın kimliğini görebiliyor. Ancak bir halkın kimliğini ve özgürlük bilincini kazandıran Başkan Apo ve PKK yarattığı değerlerin dışında tutularak, Kürt halkının tarihi bir kez daha tersyüz edilmek istenilmektedir.

Yıllardır Önderliğimize ve hareketimize karşı çıkar ortaklığı temelinde yürüten konsept, bu dönemde daha aktif bir güncelleme karşımızda. Gizli veya açık yürütülen bütün tartışmaların odağında Önderliğimiz ve özgürlük hareketimiz yer almaktadır. Önderlik merkezli imha konseptinin, geçmişten çok daha fazla devreye girdiği bir süreci yaşıyoruz. Bu çirkin politikaların önünde en büyük engelin Önderlik olduğu anlaşılınca, Önderliğimizi dışlamaya ve giderek tasfiye etmeye niyetlendiler. Önderliğimize karşı en aşırı insan hakları ve demokratik yaklaşımlar dahi esirgendiler. Tüm saldırıları boşa çıkaran Önderlik gerçeğine karşılık olarak en son geliştirilen konsept ise, Önderlik ve tüm özgürlük değerlerimizi Kürt sorununun çözülmesinde devre dışı bırakma yaklaşımıdır. Özellikle komplonun ilk gününden itibaren, komplucu güçler Önderliğimizi esaret altına alarak halklar arasında sonu belirsiz ve yüzyıllık bir çatışmaya sürüklemeyi hedeflemiştir. Kürt halkını örgütsüz ve önderliksiz bırakmayı amaçlamışlardır. Ancak Önderliğimizin öngörüldüğü ve sağduyulu yaklaşımlarına denk, Kürt halkının kesintisiz ve kararlı mücadelesi bu

süreci komplucuların istediği biçimde değil, Kürt halkının önderliğine, örgütlülüğüne ve yaratılan değerlere bağlılığını gösteren bir sürece dönüştürmüştür.

Önderliğin İmralı savunmalarıyla başlayan başta toplumsal sorunlar olmak üzere, toplumsal cinsiyetçiliğin özgürleştirilmesi, kadın üzerindeki mülkiyet ve iktidar ilişkisi, tek sesli erkek kültürüne dayalı gelişen egemenlikli zihniyet, toplumsal ekolo-

jiye dönüş vb. bir çok sorunu aydınlatan çözüm tezleri gelişmiştir. İmralı'da geliştirilen tavır hiyerarşik ve tahakümcü zihniyete karşı geliştirilmiştir. Bu tezlerin hayata geçmesi için, bireyin özgürleştirilmesi, toplumun demokratikleştirilmesi önünde devletin engel konumundan çıkması gerekir. Rasyonel genel güvenlik ve kamu yararlığı dışında fazladan tüm kuralların terk edilmesi gerekiyor. Devletçi zihniyetten

kaynaklı kördüğüm haline gelen toplum sorunlarının çözümü için büyük bir zihniyet mücadelesi verilmiştir. Bu nedenle Önderliğe karşı sürekli saldırılarla cevap bulan bir tecrit ve yalnız bırakılma durumu yaşanmaktadır. Kürt ve bölge halklarının kardeşliğinden yana verilen çabalar karşılıksız kalmıştır. Yıllar süren bu amansız yönelimler kuşkusuz Önderliğin şahsında ifadesini bulan ideolojik güç ve bu gücün giderek tüm halkların kurtuluş gücü haline gelmesi ile boşa çıkmıştır.

Tecrit koşullarının yoğunlaştırıldığı, imha ve inkarın dayatıldığı günümüzde, işbirlikçi ve teslimiyetçi kesimler mücadelemizin kazanımlarına göz dikmişlerdir. Bu konuda politikalarının temel koşulu, önderlik etrafında gelişen Kürt halkının özgür iradesini temsil eden iradi yapıları ortadan kaldırmak veya etkinlik sahasını daraltarak özünden saptırmaktır. Bunun için her taraftan hareketimiz mevcut siyasetin hedefi haline gelmektedir. Bu anlamda teslimiyetçi, ilkel milliyetçi zihniyetin hareketimizi pazarlık konusu yapması, uluslararası güçlerin geliştirdiği bu tarihi oyuna karşı, Önderlik tarafından Demokratik Konfederalizm sisteminin örgütlenmesi esas alınarak, egemen ideolojiyle mücadelenin geliştirilmesi sağlanılmıştır. Demokratik Konfederalizm sistemi, Ortadoğu güncelinde devlet ve toplum, şiddet ve savaş, Kadın ve erkek, din ve yaşam, ahlak ve yasalar vb. bir çok katman ve olgular arasında varolan dengesizlik, bozulma ve silikleşmeye karşı, halkların özgürlük arayışına cevap olma niteliğinde alternatif örgütlenme biçimidir. Demokratik Konfederalizm projesi temelinde sorunların

çözüm projesini yaşamsallaştırmak, siyasal ve örgütsel açıdan net bir duruşu sergilemek, mücadelemizin ideolojik kimliğine denk politikaları belirlemek hayati önem taşımaktadır. Dolayısıyla sürecin temel perspektifi olarak belirlenen, siyasal Referanduma dönük gelişmelerin yaratılması bir zorunluluk olarak kendisini dayatmaktadır. Son dönemlerde giderek artan saldırılara karşı özellikle Önderliğin savunmaları temelinde ideolojik siyasal iradesel güçlenmeyi ve örgütlenmeyi yaratarak sürece cevap olabilmeliyiz. Kürt halkına dayatılan, Öcalan'la özgürlük, Öcalan'la demokratik çözüm" diyerek, Önderlik ideolojisini topluma yayarak mücadelemizi sürekliştirmeliyiz. Önderliğin, başta kadın hakları olmak üzere, halkların ve ezilen tüm kesimlerin özgürlüğüne yönelik yıllardır sergilediği çabaya denk bir duruş ancak böyle mümkün olabilir. Bunun için Önderlik eksenli gelişen özgürlük mücadelemizi, başta kadınlar olmak üzere, tüm Kürt halkı olarak, geçmiş dönemlerden daha fazla bilinçlenmeyi, örgütlemeyi esas almalı ve mücadeleyi örgütlülüğün ifadesi olan eylem dilini geliştirerek sürdürmeliyiz.

Bu temelde bir yılı daha geride bırakarak yeni bir yıla girerken, Yeni yılın başta Başkan Apo'nun ve özgürlük tutsaklarının özgürlük yılı olmasını diliyorum, savaşlara, köleliğe ve şiddete dayalı yaşama son verilmesi inancıyla, yıllardır özgürlük özlemiyle yaşayan kadınlara ve tüm ezilen kesimlere barış ve özgürlük getirmesini diliyorum.

Ruken Garzan

Özgür yaşam diyalogları

Kadının Cevabı Olmadan Özgür Yaşam Gerçekleşmez

Özgür kadın çalışması, gerekli olduğu kadar en hassas çalışmadır. Özgür kadının cevabı tüm çalışma alanlarında yetkin verilmelidir. Özgür yaşama dayatılan çarpıklığın en büyük zararını kadının görmesi kaçınılmazdır. Muğlaklığın cins boyutundaki anlamına özgü olarak karşılığı, kadın üzerindeki hakimiyetten vazgeçmemedir. Özellikle kadın cephesinin kendini netleştirmemesi kölelikle direkt bağlantılıdır. Kadının kendi cevabı olmadan özgür yaşamın gerçekleşmesi mümkün değildir. Güçlü ve başarıya giden devrimci bir pratiğe sahip olmadan hiçbir duygunun değeri olmaz ve bu mümkün de değildir.

Halk gerçeğimizde cins, cinsellik sorununun siyasal düşünle çok yakından bağlantısı vardır.

Baskının, iki yüz lüğü en çok oynadığı ve aleyhte çirkince yürüttüğü bir savaş da cinsellik alanında yaşanıyor. Kadının en çok kaybettirdiği alan da budur. Yaşamda bunu çözemeyen bir kadının, hiçbir konuda kendini etkili kılmaması mümkün değildir. Kürt düşüşünün en önemli bir izdüşümünün yansıması kadın üzerindedir. Düşüşün en acı ve içinden çıkılmaz olanı kadınıla gerçekleştirilmiştir. Kürt kördüğümünün en tehlikeli bağlandığı ilişkide, kadın ve aile gerçekliği içindedir. Denilebilir ki üzerinde en çok yoğunlaşılacak bitim noktası buradaki ilişki tarzındadır. Çözumsuzlük bütün başarısızlıkların nedeni olduğu gibi, çarpık yaklaşımların da temel esasıdır. Buradaki seçiciliği tam yakalayamayan, hiçbir alanda doğru bir seçiciliği yakalayamaz. Buradaki seçicili-

ği de ne kadar bireyselleştirirseniz, tüm alanlarda o kadar dar ve bencil olmanız kaçınılmazdır. Burada bir yücelişi sağlayamayan hiçbir alanda sağlayamaz. Basit güdülerini aşamayan bir kimlik, kişilik hiçbir şekilde yüceliş tırmanışına çıkış yapamaz. Kürt düşüşünün ve çıkışının gerçekleşmesinin en temel zincirlerinden, ayak bağlarından birisi burada geçerli olan ilişki tarzındadır.

Son dönem çalışmalarımız kadını bencillik konusu olmaktan çıkarmış, adeta harmanlanmış, bir havuz birikimi haline getirip onları yeniden akıtmanın nasılna ilişkin bir tartışmaya da yol açmıştır. Derin bir bencillik konusu olmaktan çıkarılınsınız, sizin adınıza büyük bir gelişmeyi ifade eder. Aleyhinizdeki bu bencilliği aşmadıkça herhangi bir irade geliş-

minden bahsetmenin mümkün olmadığını anlamaya başlıyorsunuz.

İlişkileri kör güdülerin gidişatına göre götürmek kadar alçak ve karşı devrimci bir tarz düşünülemez. Biz soyumuza bu çirkinliği yakıştıramayız. Cinsimize de, cinslere de bu kadar geriliğin ve giderek her türlü çarpıtmanın, iki yüz lüğü boy vereceği güdülerin kendiliğindenliğine teslim olamayız. Adına da duygu, aşk diyemeyiz. Bunlar bizim düşüşümüzün, tüm yaşamı kaybetmemizin en düşmanca tarzı olduğu gibi, eğer bir çıkış yapacaksak bunun aşılmasıyla bağlantısını bir an bile göz ardı edemeyiz. Bu bir türlü anlaşılacak istenmiyor.

Ayrıca ilişkinin kaba biçiminden de bahsetmiyoruz. Bu konuda köylüler gibi kendimizi kandırmayalım. Duyguların

öznenle geliştirilmesi gereken, yani tam bir sanatsal yanı vardır. Kaba değil sanatsaldır. Estetik yanı, yani onun sanatla yeniden yaratılması sağlanmadıkça, yaşam güzel kılınmadıkça kesinlikle anlamlı duygular ve yaşamlar gelişemez. Bütün bu konularda az çok çabası olanlar saygıdeğer bir adıma sahip olabilirler.

Tartışma özgürlüğü var, hiçbir tabuya, ayıba gerek yok. Ayıp olan, yücelişin ilke ve kazanılmış değerlerine en aşağılık kölelerin diliyle saldırılması ve onun ifadesi olunmasıdır. Gerçek namus konusunda sonuna kadar "evet" ve "hayır" olanı söyleyebilmektir.

Demokratik Konfederalizm Önderliği
Abdullah Öcalan

Tevgera Jina Demokratîk û Azad dê çawa tevlî referandûmê bibe?

“Referandum ji bo me jinan gaveke exlaqî û dîrokî ye”

Hûn Polîtîkayên dawîn yên li ser Rêberê Koma Komelên Kurdistanê Abdullah Ocalan çawa dinirxînin?

‘Ji ramanên Ocalan ditirsin’

Dixwazin ramana azad tune bikin. Pirsgirêka kurd biye girêka kor a Rojhilata Navîn û Tirkiyeyê. Lê pirsgirêka kurd di heman demê de şifreyê ge-nan jî pêk tîne. Heta ev girêka kor venebe çareserîya pirsgirêkên heyîn jî ne pêkan e. Îcar eşkere ye ku yê pirsgirêka kor derxistî holê, vîn dayî kurdan, dîsa yê ku pirsgirêka kurd xistî rojva cihanê Rêberê Tevgera Azadiya Gelê Kurd Birêz Abdullah Ocalan e.

Îro di cihana me de sistema serdest li ser gelan yek dewlet, yek millet, yek zayend û yek çîneh ferz dike. Li dijî vê rewşê Rêberê Koma Komelên Kurdistanê Birêz Abdullah Ocalan mî-mariya xeta civaka demokratîk û ekolojîk kir ku ev yek jî ji bo îdeolojiya serdest tê wateya xeterîyeke mezin.

Rêberê Konfederalîzma Demokratîk Birêz Ocalan bi vî lê-nêrîna xwe ya mozaika çandan, zayendan û çînan îdeolojiya serdest pûç kir. Bi feraseta xwe ya ku xwe dispêre yekîtiya gelan û jiyaneke azad û demokratîk dij-tezeke nû derxist holê. Lewma xwest mîmarê vî ramanê Birêz Ocalan gav bi gav ji holê rake. Bêguman li dijî zîhnîyeteke wisa, zîhnîyeten paşverû ne di wê hêzê de ne ku çareserîyekî ma-yînde biafirînin. Ji bo ku te-menê xwe jî dirêj bikin, di feti-

sandinê de israr dikin. Wekî nê-zîkbûna siyasî jî rêbaza înkâr û tunekirina ramanê esas digirin.

‘Şerê tunekirina tevahî ye’

Polîtîkayên li ser Rêberê Konfederalîzma Demokratîk tînen meşandin dîwarê li dijî aza-diya kurdan û astengkirina dax-waziyên wan yên azadiyê ne. Ya herî girîng jî qutkirina torên di-yalektîka pirsgirêka kurd û Ab-dullah Ocalan e. Yanî mirov di-kare bibêje ku di girêka kor de israrkirin e. Polîtîkayên şerxwa-zîn navê felaketê ye. Tecrîd li dijî kurdan şerê tunekirina tevahî ye. Xetere mezin e. Divê em di wê hevîyê de nebin ku sistema serdest nemaze ji bo kurdan û piştre jî ji bo Rojhilata Navîn çareserîyê biafirîne. Çare-serê dê bi têkoşîna gelan pêk bê. Di kesayeta Birêz Ocalan de ya ku tê armanekirin tunekirina ramana azadiya kurdan û ya Rojhilata Navîn e.

√ *Hûn referanduma ku gelê Kurdistan a bi navê; ‘Ez Abdul-lah Ocalan li Kurdistanê wekî vîna xwe ya siyasî dibînim û di-pejirînim’ destpêkirî çawa dibî-nin?*

‘Gaveke bi rûmet e’

Kurdan di demên dawîn de li dijî van kiryarên qirêj dest bi referandûmeke nû kir. Û bi îm-zeyan got; ‘Ez li Kurdistanê Ab-dullah Ocalan wekî vîna xwe ya siyasî dibînim û dipejirînim.’ Ev yek bi serê xwe referandûmek e. Ev referandûma ku kurdan destpêkirî eşkerekirina vîna xwe ye. Ji ber ku baş dizane vî-rêberî ew afirandîye û baş diza-

ne ku tekane muxatabê çareser-riya pirsgirêka kurdan Rêberê Konfederalîzma Demokratîk Bi-rêz Abdullah Ocalan e. Lewma bi vî gavavêtinê vîna xwe ya tevlîbûnê nîşa dike. Kurd dix-wazin li Rojhilata Navîn û Tir-kiyeyê pirsgirêka kurd çareser bibe, îcar daxwaziyên xwe bi re-ferandumeke wisa tîne ziman.

√ *Tevgera Jina Demokratîk û Azad dê çawa tevlî referandûmê bibe?*

‘Referandum ji bo me jinan jiyandî ye’

Abdullah Ocalan wekî vîna xwe ya siyasî dibînim û qebûl dikim’ dibe. Ev referanduma ku destpêkirî qasî ku dê pirsgirêka kurdan çareser bike, ewqas jî di pirsgirêka jinê de dê çareserî-yeke ramanî û felsefîk jî bi xwe re bîne. Ji ber ku felsefeya Rê-berê Konfederalîzma Demok-

ratîk Birêz Abdullah Ocalan ji bo jinê jî felsefeya afirandina mafê dayîkbûn û hebûnê pêk anî. Lewma ê ku herî zêde ji vî felsefeyê fêhm bike dîsa jin in. Bi vî têgihê em wekî Tevgera Jina Demokratîk û Azad serkeftina vî referandûmê wekî rizgariya jinê û çareserîya pirsgirêka kor dibînin. Bi vî zanebûnê em ê ne tenê piştgirî, di heman demê de bi tevahî hêza tevlî vî refe-randûmê bikin.

Bêguman tenê tevlîbûnê têrê nake. Divê nemaze em jinên kurd pêşengîya vî referandumê bikin. Ji bo vî yekê jî divê jinên kurd bi feraseta, ‘rêxistina me yekîtiya me ye, yekîtiya me rê-xistina me ye’ pêşengîya refe-randûmê bikin. Referandum ji bo me jinan gaveke exlaqî û dî-rokî ye

Azadiya Welat

Li Amedê meclîsa jinan hate avakirin

AMED (DÎHA) - Jinên ku endamên Tevgera Hemwelatîyên Azad in, li Taxa Şeyh Şamîl a girê-dayî Bağlara Amedê meclîsa jinan ava kir. Berdevka meclîsê Nedret Demîr, diyar kir ku armanca wan ew e ku pirsgirêkên jinan bi hêza xwe çareser bikin.

Jinên ku endamên Tevgera Hemwelatîyên Azad in, li Taxa Şeyh Şamîlê ya girêdayî Bajara Bağlara Amedê, meclîsa jinan ava kirin. Berdevka meclîsê Nedret Demîr, armanca meclîsê wekî îradebûyîna jinan eşkere kir û got ku ewê pirs-girêkên jinan bi hêza xwe çareser bikin. Demîr, destnîşan kir ku jin her tim ji ber zarokan an jî malbatê di mal de girtî maye û nikare bi îradeya xwe tevbigerê. Demîr, diyar kir ku heta jin birê-xistin nebe, nikare bibe îrade û da zanîn ku ewê ji ber vî yekê li ser rêxistinbûnê bi taybet rawestin.

‘Emê pirsgirêkên xwe bi hêza xwe çareser bikin’

Demîr, diyar kir ku di meclîsa wan de 45 jinên ku temenê wan cuda cuda ne cih digirin û dest-nîşan kir ku di nava wan de jinên qet ji malê derneketine jî hene. Demîr got ku ji bilî vana yên xwendekar jî hene û wiha pê de çû: “Keçên me yên ciwan jî di nav me de hene. Ew ji bo me amadekariya wanciyên xwendin û nivîsandinê dikin. Ewê me fêrî xwendinê bikin. Bi vî awayî emê ji her alî ve kêmasiyên hevdu tamam bikin.”

‘Ez nizamim ez çawa keça xwe bişînim dibistanê’

MERSÎN (DÎHA) - Guler Temel û hevsera wî ku ev 4 sale di hewşa Ulucamiya li Mêrsînê, bi firotina genimê kevokan debara xwe dike, niha ketiye derdê mesrefa dibistanê ya keça xwe. Bêyî ku guh bidin sir û sermayê malbata Temel ji bo jiyana xwe bidomînin karên cur bi cur dikin. Malbata serê sibê tînen ber deriyê miz-geftê rojê 15-20 YTL bi dest dixin û destnîşan dikin ku ev pere vî gavê têra debara wan dike. Lê bi bîr dixe ku keça wî hatiye temenê dibistanê û ev yek jî wan dixe wan fikaran. Malbata Temel ligel hemû neçariya destnîşan dike ku ger hemû pereyê wan biçeyê jî dê keça xwe biin xwendin.

(Wêne: Evrîm DENGÎZ)

ÇAVÊN DIL

Salên min, salên min ên erjeng, salên min ên bêc-man...Ev sal, ji bo afirandina welatê vî gelî û azadiya wî ya mezin e. Lewma jî, min girt û da we. Ez dibêjim ku hun jî, tiştên pêwîst bidin gel. Tenê mam, pir pir tenê mam lê netirsiyam. Min jî vî yekê re got, tenêbûna semyan. Niha ez tenêtiya welatê bezax, tenêbûna gelê ku xwe jî zû ve bir-kiriye baştir fêhm dikim. Ez girê-dayî vî yekê mam. Çiqas baş e, qasî welatê xwe tenê û qasî gelê xwe, bêkes...

Eger bibe ev gel, divê ez bi wî re, ew bi min re û bi dostên xwe re bibe. Ger bixwezî tenêbûnê tîk bibin, wê ne bi dostên sexte; ger bi hevrebûnek bibe, divê li ser hîmê wekhevî û azadiyê; ger rêhe-valtî be, divê li ser bîngeha parve-kerîna çû û êşên hev bibe. Ev di raman de jî wisa ye, di bîrdoziyê de jî wisa ye. Tenêbûn li ser vî bîngehî, ji holê radibe. Eger

hetanî dawiyê nebe dostê min, çima hetanî dawiyê xwe girêbi-dimê? Eger wisa be, tenê bijîm, çêtir e. Rast bû û di heman demê de başbû. Tiştê ku diviya bi cih bihata hat kirin. Mirovahî jî wê bibîne ku ji bo girîngiya jiyane hewl hat dayîn û ketin rêya jiy-anê. Li ser vî bîngehê, bi rastî serketin jî hat bi dest xistin... ”

(21 Adar 1998)

Rêberê Koma Komalên Kurdistan Abdullah Ocalan

Mirov li ser birînen xwe mezin dibe, dî re ew mezinbûn dibe birîna mirov. Rêberê Koma Komalên Kurdistan Abdullah Ocalan, di parêznameya xwe ya bi navê “Ji dewleta rahîb a Sumer, ber bi şaristaniya demokratîk” de balê dikşîne li ser aliyê kurdan ê hîç nebûye desthilatdar. Belê Kurd di destpêka mirovahiyê de jî hebûn. Dema ku zext lê dihatin kirin, berê xwe tim vedigeriyân

A. Avesta
Aydın

qiblegeha xwe ango çiya. Ew roj, ev roj e û wê qiblegehê îxanet li kurdan nekirî ye. Bêguman, aliyê wê yê wekhev meşiyên e jî hen e. Çawa ku mirov tiştêkî ne jî, nikare bi sekneke baş ve bisekin e. Gotinek heye, dibê tu ji mirovekî re çil rojan bibêjî tu dîmî, ew dîm dibe. Ji kurdan re jî, tim gitine hun bindestin, çiqas jî berxwe-danên mezin nîşan dabîn jî, tim bindestî jiya ne. Hestiyariya wan an hezaran sal, tim biye bela serê wan. Vî yekê di genê wan de, xwe bi cih kir. Hetanî wê rojê...

Û ew roj hat. Bi dengvedana komeke xwe weke Apocî bi nav-dikirin ve, dîrok weke kareyên fil-man vegehiya destpêkê. Kurd ji destpêkê destgirt, rave kir û ber bi pêşerojê ve meşiya. Gotina,

paşeroj, pêşerojê destnîşan dike, bi wate bû, di wê rojê de. Bêguman rastiyên nehatine nivî-sandin jî gelek tişt fêrî kurdan kir û di 27ê Mijdarê de, Kurd weke gulleyekê di mêjiyê desthi-latdaran de teqiyân.

Dîroka bi destê desthilatdaran ve hatibû nivîsandin, êdî ji nû ve dihat nivîsandin. Ne dem dema berê bû û ne jî kurd kurdên berê bûn êdî. Hem li hemberî sistema desthilatdar tekoşînek mezin hat dayîn û hem jî, di çarçoveya aza-diya jinê de, li hemberî nûnerên wê sistemê yên di hundir... Hînbûnên çewt ên dehhezaran sal, di demê de têknediçûn bêguman. Diviya xwe ikna bikirana nûnerên sistemê. Xebatek demdirêj bû ya tê ziman. Jina ku di nav çar dîwaran de ango ji mal derneket, jina ku jîniya wê li hemberî wê dihat bikaranîn êdî di nav şerekî bêhempa de bû. Xwe ji nû ve dinivîsand. Cîvaka ku bi kevneşopîyan ve dimeşiya, tenê di mijarekê de, li hemberî tevlêbûna gerilla ya jinan derneket. Ango afirandêrê wê tekoşînê, bawerî dabû wê civakê...

Rêberê Koma Komalên

Kurdistan Abdullah Ocalan ango rêberê bi kedek mezin ve em anîvê rojê jî, di perspektîfên azadiyê de, tenêbûna xwe ya ji bo afirandina gelê Kurd gelek bi wate dibînin. Ew tenêbûn vegeand mîlyonan kes û bû daxwaza aza-diya bi mîlyonan... Rêber Apo, di hevdihtineke xwe de, behsa pro-jeya xwe ya afirandina jinê dike û dibêje ku “Tenê, ev proje nîvco ma. Lê jin vî şûn ve dikare bimeş e” Bi vî rengî bawerîya xwe ya li hemberî jinê jî destnîşan dik e.

Eger em carek din vegeerin gotina min a destpêkê ya mirov li ser birînen xwe mezin dibe û dî re, ew mezinbûn dibe birîna mirov... Jina kurd jî, ji aliyê rêber Apo ve, li ser birînen xwe hat mezinbûnê, dî re hêz û dewletên tarî xwestin jinan ji wê mezinbûnê qut bikin. Lê niza-nîbûn ku ew tenê aliyê fizîkî ye. Ti hêz nikare jinê, ji afirandêrê wê qut bike.

Ji ber ku çavên dil ên jinê he ne...

avesta_aydin@hotmail.com

Piştî sektora bencê (tevzker) ku aboriya cîhanê pêşdixe, sektoreke din ku aboriyê pêşdixe

Karê ku tê bi destxistin bi trilyonan tê bi navkirin. Sektora fûhûşê ya pêşketî, wisa berfirih bûye ku êdî nikare pêşî lê were girtin. Lewra ev fûhûş bi destê dewletan tê rêvebirin. Lewra di van salên dawî de ku zarok jî êdî di vê sektorê de xuya dikin, vî derbarî de bêhtir şik û guman derdikevin holê. Bi taybetî jî vê sektora ku bi turizm fûhûşê bêhtir pêşveçûyî, welatên Asya sûdê werdigirin. Çiqas ku diçe jî li welatên Asya berfirih dibe. Li Ewropayê kexxane zagonî ne. Belkî jinên di nav vî karî de bêhtir tîr parastin, lêbelê firotina jinan ya derî zagonî jî gelekî zêde ye. Ya herî bi êş jî ev e ku çîqa diçe, ev kar weke pişeyekî tê dîtîn. Ev kar wisa bûye ku beriya çend rojan keçeke Kurd li Elmanya, ji bo karekî serî li rayedarên dixê, ew jî rêya kexxanê nişan didin û dibêjin tu dikarî li wira bixebitî.

Li Tirkîyê di nava salekê de diravên ku di vê sektorê de tên xebitandin, 3-4 milyar dolar in. Li gor daxuyaniyê Odeya Bazirganiyê ya Enqere (ATO), hijmara jinên ku xwe difiroşin digihîje 100 hezarî. Li Kurdistanê jî xuya dibe ku di salên dawî de fûhûş berfirih dibe. Li gor lêkolînên ku hatine kirin, li bajar û navçeyên weke Amed, Mêrdîn, Nisêbîn, Wan, Riha û hwd. keçikên piçûk di warê fûhûşê de tên bikaranîn. Bêkarî, hejarî û şer hê bêhtir mirovan ber bi fûhûşê dikişîne. Li kolanên Amedê, rojnamevanên hevalên me bûbûn şahid ku keçikên 13-14 salî, pihiñ li zikê hev dixistin ku zarokan ji ber xwe bikin. Salên dawî li qasî ku fûhûş pêşketiye, temenê fûhûşê jî dake-tiye 14-40 salan. Vê sektorê rê li ber hinek sektore din jî vekiriye.

Mînak, jinên Kurd ên ku xwe difiroşin, deng didine filmên pornografîyê û van filman dişînin Başûrê Kurdistanê. Ya herî girîng jî di nava vê sektorê de endamên Ewlekariya Tirkîyê jî hene. Kesek naxwaze derbarê vê yekê de bixawê û herkes bê deng dimîne.

Rapora ATO ku sala 2004'an nivîsî wiha ye:

- Li Tirkîyê jî 350 jinan jinek ketiye nava lîtava fûhûşê
- Jinên xwe difiroşên ên di bin 18 salan re, ketine çîna "Zarokên Jin ên Xwe Difiroşin"

- Li Tirkîyê temenê jinên xwe difiroşin dake-tiye 15 salan. Li gor hinek lêkolîneran ev temen dake-tiye 12 salan.

- Sala 2004an li Stenbolê tenê 500 zarokên xwe difiroşin hatine tesbîtkirin. Hijmara fermî gelekî di ser vî hijmarê re ye.

- Di 56 kexxaneyên ku li Tirkîyê xebatbar de, 3000 jinên xwe difiroşin hene.

- Ji aliyê din ve di van kexxaneyan de, ji bo ku ji aliyê hiqûqî ve pişgirêk çênebe, jinên bê wesîqe jî tên xebitandin. Hinek jî ber ku kexxaneyên lê bixebitin nabînin, bi awayek veşarî fûhûşê dikin.

- Li Tirkîyê hijmara jinên xwe difiroşin ên bi tesbîl 15 000 e.

- Wesîqeyê ku ji bo di kexxaneyê de bixebitin distînin, ji bo qezencê dibe garantiyek. Herwiha li Stenbol, Enqere û Izmîrê 30 000 jin jî bo vê wesîqeyê bi dest bixin, di dorê de ne.

- Li Tirkîyê ya ku 35 milyon jin lê dijîn, serê 350 jinan jinek xwe difiroşê.

- Li Tirkîyê temenê fûhûşê, di navbera 14-40 salan de tê destnîşankirin. Herwiha hijmara jinên di navbera van temenan de weke 17 milyonan tê hesabandin. Ev jî rewşeke erjeng derdixe holê.

- Hijmara travestî, transseksuel û hemcînsbazan ne di nava van de ye.

- Her sal di sektora fûhûşê de bi hindikayî 3-4 milyar dolar tên xebitandin.

- Ev dirav di navbera patron, bar, pavyon, disko, qulûbên şevê, otêlvan, xwediyên taksîyan û xwediyên kargehên keyfê de tê parvekirin.

- Dema ku hijmara diravan zêde dibe, mafya fûhûşê dikeve dewrê. Mafya fûhûşê keçikên piçûk direvîne û bi zorê fûhûşê bi wan dide kirin.

- Ji sedî 30 jin jî aliyê mêrên wan ve, ji sedî 10 jî aliyê dê û bav ve, ji sedî 3.4 jî ji aliyê zîlamên wan ve tên firotin.

- Ji jinên ku xwe difiroşin, jî sedî 63.4 bi mehra fermî ne, ji sedî 12.2 jî bi mehra mele ne.

- Bi taybetî li herêmên ku hatina salê serê takekes 100 dolar e, rêjeya fûhûşê zêde ye.

- Biyanîyên di sektora fûhûşê de herî zêde, ji Ukrayna, Moldova, Gurcistan, Azerbaycan û Rûsya Spî ne.

- Li gor raporê, kesekê ku di kexxaneyê de bixebite, pêwîste 21 sal dagirtibe, ne zewicî be û hemwelatiya tirkîyê be.

- Jinên kexxanan ku bi karsazên vî sektorê re peymanan çêdikin, bi deynekî zêde tên deyndarkirin.

- Çeka herî mezin ku mafya fûhûşê bikartîne, benc ango darînga tevzker e.

- Kesên ku wan hîni bencê dikin, ji bo ku vî dargê bikirin, mecbûr dimînin ku fûhûşê bikin.

- Jinên ku dikevin xefka benc û alkolê, travmayên psîkolojîk ên giran dijîn.

Zarokên di sektora fûhûşê de

Hindistan	: 400.000
Tayland	: 800.000
Filipin	: 100.000
Brezilya	: 500.000-2.000.000
Şili	: 50.000
Elmanya	: 40.000
DYE	: 300.000
Sri Lanka	: 30.000
Rusya	: 50.000
Efrîka Navîn	: 200.000

Werger: Jîr DILOVAN

Berjin Haki

'EZ HESRETA BAQEK KULÎLK IM'

Berî demekê min jî girtiyeke jî girtîgeha Edene, Kurkçîlerê nameyek girt.

Yeşîm Ekîncî ya 22 salî ku xwendevana zaningeha Gazî ye, yek jî jinên rastî tundî, êrîs û tacîza gardiyanan hatiye ye. Ekîncî di 3 Hezîran 2005an de, bi îdîaya endametiya rêxistinê ve hatiye girtin. Ji ber ku tevî hevalên

xwe nêzîkatiyên kêfî yê rêveberiya girtîgehê qebûl nekiriye, lêdan xwarîye, rastî tacîzê hatiye, cezayê hucreyê dane wê. Li hemberî pêkanînen derî mirovahiye sekiniye Ekîncî û tevî hevalên xwe, di 19 Îlon 2005an de, dest bi greva birçîbûnê a 3 rojan kiriye. Greva birçîbûnê ya 3 rojan hê jî didome.

Pêkanînen bi vî rengî, ango dervehi pîvanên mirovahî ya li Tirkîyê êdî mirovan matmayî nahêle. Mixabin li hemberî guleke hişkbûyî jî diyaxa wan tine ye.

Bilîf hesreta kulîlken nîşaneyê hatina biharê ne, di girtîgeha ku gelek hesret hêsirên xwe ber bi nameyan ve dibarînin de, nameyên ku bi kulîlkan ve hatine xemilandin jî nadin girtiyan.

Ev kiryanan hemû li alîkî, betehemuliya li hemberî kulîlkekê gelek çûye zora Yeşîm Ekîncî û di nameya xwe bi gotinên "Girtîgeha ku pêwendiyên me bi xwezayê re qut kir ve destpêdike de, hesreta xwe ya kulîlkan tîne ziman." Kûr û dûr, qala bêrikirinên xwe yê beşek jî hêviyê ne dike. Yeşîm Ekîncî ya Dersimî, hesreta xwe ya welêt bi van gotinan ve tîne ziman: "Kulîlken ku bi çend gotinan ve tên ravekirin, ez ber demê borî ve birim. Hertim min li gund kulîlken rengîn komdikir. Dîroka vî gelek dirêj e û yê ku ji min re behsa vî dîrokê dikin, dibêjin ku wê demê tu sê salbû yî. Di bin mala me de, zeviyeñ hetanî bendavê dirêj dibin hebûn û jî demsalan jî bihar bû... Tenê gulebûkên li zeviyan de digihîştin, dikaribû tîkiliyên zaro-

kek sê salî ji cîhana derve qut bike û ber bi hêsinahiye nenas ve bi rê bike. Niha nayê bîra min, lê dibe ku gelek dûr çûbim (niha, bêhtir dûr e) şivan min dibînin û tînin malê. Dema ku min tînin malê, kincên min ên spî bi şîrê gulebûk û hêsinahiye ve qirêj bû ye. Ji wê rojê şûn ve, ez hesreta kulîlkan dikîşînim."

Ekîncî, di quncikekî nameya xwe de, wêneyê hesreta xwe, ango wêneyê kulîlkan neqîsandî ye. Ekîncî dibêje ku hesreta min a kulîlkan bi rastî hesreta welêt e û xeyalên xwe yê dema ji girtîgehê derket wisa bi rawe dike: "Hun dizanin, dema me kulîlka komdikirin, bi darê zorê em kirin vir. Dema ji vir derketim, ezê jî, ji cihê mayî berdewam bikim û dîsa kulîlkan kombikim û bidim kesên ku li cem xwe. Cihêkî taybet ê kulîlkan di jiyana min de heyê û bawer bikin ku ti kes wê nikaribe min ji komkirina kulîlkan bêpar bihêle. Bêguman, ez niha xweşikahiyeñ ku behs tê kirin, bêpar im û kulîlken bi nameyan ve, ji min re tînin jî nadin min. Ez dizanim... Hezkirina min a xwezayê di sê saliya min de destpê nekir. Weke gel, bi xwezayê re tîkiliyên destpêkê yê-

herî xweşik me çêkirin, Min, dîroka hezkirina kulîlkan, ji destpêka dîrokê girt û wê jî vî şûn ve jî dewam bike."

Ekîncî nameya xwe, bi gotinên weke "Li cem we kulîlka bi çi rengî ne? Hêşîn bûne an? Ez hesreta baqek kulîlka im û bi hêviya di demek kin de bigihêjim hesreta xwe... Ezê hemû nameyên xwe, bi kulîlkan ve bineqîşînim û silavên bi hesret" ve bi dawî kiriye. Di heman demê de, bang li jinan dike daku nameyên bi kulîlkan ve xemilandî jî heskiriyeñ xwe re bişînin. Tevî ku di girtîgehan de tê xwestin hesret, coş û hêvî, di bin siya tundiyê de bimîne, girêdana jinê ya bi xwezayê re, dibe ku ev bi girêdana xwe ya bi tekoşînê ve, bi dest xistibe û lewma jî, li hemberî hovîtiya li Kurkçîlerê, ji her alî ve, hêvî xwe tînin ziman. Tevî hemû tîştan, divê jinên li derve jî, bi nameyên xwe yê bi kulîlkan xemilandî ve, piştgiyê bidin girtiyeñ ku hesret û hêviyên xwe diparêzin.

Werger: Aysel Avesta Aydin

Bergûzar Oruç

Li Amedê kooperatîfeke jinan: Kybele

Li Amedê bi armanca çareseriya pirsgirêkên jinan, bi piştgiriya Odeya Pişesazî û Bazirganiyê û Ajansa Hevpariya Pêşveçûnê ya Swêdê kooperatîfeke jinan hate saz kirin. Kooperatîfa bi navê Kybele perwerdehiya pişeyî dide jinan û wan ji bo jiyana xebatê amade dike.

Kooperatîfa Jinan 'Kybele' ku di 1'ê tîmeha sala 2002'yan de wekî projeya îstîhdamê ji aliyê Odeya Bazirganî û Pişesaziya Amedê (DTSO) û Ajansa Hevpariya Pêşveçûnê ya Swêdê (SDC) ve li Amedê wekî projeyekê hate vekirin, bi projeyên xwe dixwaze, têkildarî avakirina cihên îstîhdamê, jinan perwerde bike û di vî warê de rê jê re veke. Armanca projeyê ew e ku 243 jin fêrî xwendin û nivîsandinê bêne kirin, 123 jin di perwerdehiya pişeyî de bêne derbaz kirin, 82 jin di perwerdehiya pêşveçûyî re derbas bike, perwerdehiya mutaşebûsiyê bide 60 jinan, ji bo 10 jin tê de bişuxulin mutbaxek, ji bo 6 jin tê de bişuxulin dirûnxaneyek (terzîxane), ji bo 6 jin tê de bişuxulin atolyeyekê neqşan, ji bo 12 jin tê de bişuxulin atolyeyekê pûşiyên pêk bîne.

Jinan proje veguhezand kooperatîfê

Piştê 7 jînên ku ji projeyê sîdê werdigrin, biryar dan ku vî projeyê wekî kooperatîfêkê berfireh bikin. Ji damezrînêrên kooperatîfê û koordînatora projeyê Kudret Sungu di derheqê xebatên xwe de agahî dan. Sungu got ku jînên temenên wan di navbera 17 û 23'yan de ne hedefa wan in. Sungu, da zanîn ku niha 50 jin tevî xebatên wan dibin û wiha got: "Niha 4 atolyeyên me hene. 10 jin di atolyeya pûşiyên de, 6 jin di atolyeya dirûnê de, 10 jin di mutfakê de dişuxulin."

'Jin dê li ser piyê xwe bisekinin'

Sungu, projeya Kybele wekî projeya sekinandina li ser piyan binav kir û got ku armanca wan ne afirandina karek û finanskirine. Sungu, gotinên xwe wiha domand: "Em ji bo jînên ku di projeyê de cih digrin û perwerdehiya xwe diçêdînin, kar dibînin. Di projeyê de finanskirina karê wan tune ye. Emê wan hînî kar bikin û

ewê bixwe li ser lingên xwe bisekinin. Em ji vekirina kargehekê bigre heta girtina defteran, kredî çawa tê girtin, çawa kargehekê tê avakirin, heta bikaranîna kompîtur û telefonan jî perwerdehî didin." Sungu, da zanîn ku dilê wan heye atolyeyekê hunandina goran û atolyeyekê neqşan jî ava bikin û diyar kir ku ev bi saziyên jinan ên wekî Kardelen û Umut Işığı re jî di nav hevpariyekê de ne. Sungu da zanîn ku Kooperatîfa Umut Işığı zêdetir li ser perwerdehiya jinan a di warê dayîkbûnê û zarokan de hewl dide lê ew naxwazin di vî mijarê de hewl bidin. Sungu der barê têkiliyên xwe yê bi wan re de wiha axivî: "Jinên ku dixwazin li cem me bişuxulin lê cihê ku zarokên xwe lê bistîrînin tune bin alikariyê ji wan dixwazin. Mala Jinan a Kardelenê jî dixwaze xebata kooperatîfê bide destpêkirin.

Di vî warê de çî zanebûna me hebe, em bi wan re parve dikin. Li Amedê kooperatîfê bûn tiştêkî nû ye. Kes zêde nizane ka çawa dibe çawa nabe. Em tecrûbeyên xwe bi hev re parve dikin. Jixwe komeke saziyên jinan heye, em bi hev re têkildar in û her tim di hêla tecrûbeyên xwe de di nav danûstandinan de ne." Sungu, destnîşan kir ku projeya Kybele dê di avrêla sala 2006'an de bi dawî bibe lê ewê Kybele hê wekî kooperatîfê berfireh bikin.

'Qet nebe dê pişeyekê min hebe'

Jinên ku ji projeya Kybele sîde digirin jî xebatên kooperatîfê kêfxweş in. Mîhrîban Togaç ku 16 salî ye û di mutbaxa Kybele de dişuxule, diyar kir ku xwişka wê ya mezin ew aniye vir. Togaç, da zanîn ku piştî pola 5'emîn, dev ji dibistanê berdaye. Togaç ragihand ku dayîka wê nehiştiye bixwîne û jiyana xwe ya berê û ya niha wiha anîn ber hev: "Ez berê nedixulim. Malbata min zêde ez li berçav nedigirtin. Lê gava ez şixulim, nêzikatiya wan jî guheriyê. Ez dixwazim ji niha û pê ve xwendina dibistanê

bibomînim." Derya Çen jî jineke 21 salî ye û ew jî tevî xizmetên projeyê bûye. Çen, guhertinê di jiyana xwe de bi van gotinan anî ziman: "Berê ez nikaribûm ji malê derkevim. Min pêşî bi qursa xwendin û nivîsandinê destpê kir. Piştê mamosteyê min pêşniyar kir ku ez werim vî derê. Min jî qebûl kir û ez bawer im di jiyana min de gelek tişt guherîn. Ez ji vir derkevim, qet nebe dê pişeyekê min hebe."

Amed/DIHA

NIRXÊN HERÎ MEZIN YÊN ŞOREŞÊN HEMDEM, REALÎTA JINA MÎLÎTAN E !

Jina ronak, fikra pêşketî, vîn û kesayetiya bicîhbûyî; di jiyandê de her tim hêza şerê pêşveçûnê ye. Em dixwazin li vir rewşekê bi-

din nasnameya jinê. Yê ku li me tê jî ev e. Em vî îdfaya xwe, bi afirandina jînên mîlîtanî dikanî îspatbikin. Berdela vî keda mezin, encax afirandina jina mîlîtan e. Çawa ku jina azad nixra herî mezin ya jiyandê ye, wisa jî jina ketî û xwedî pirsgirêk, belayê serê jiyandê ye. Şansê xwe, di bingeha jina ku hêza jiyandê girtiye de bikarbin. Ev, ji her tiştî bi rûmettir e. Em qîmetekê mezin didine hêz û bi rêxistinbûyîna azad ya jinê.

Artêşbûyîna Jinê, gotineke vala nîne. Arteşbûyîna jinê, bo nixrên darazî û moralî, bo hêza rêxistinî, herwisa jî

bo pîlana jiyandê, hêza bilind ya veguhera civakî ye. Vekişîna jinê ji bindestiyê, ji niha ve pêşketineke mezin e. Divê mirov ji meşa arteşa azad, ji nasname û hêza wê, hîç gumanan neke. Neheqî û nezîkbûnên şaş ya li hember jineke, pêwîst e ji bo hemû jinan bête dîtin. Her jineke mîlîtanî; divê ku nûneriya kesayetiya jina azad bike. Çawa ku di têkoşîna rizgariya gel û welatê xwe de, bi zanistî canê xwe dide, wisa jî ji bo azadiya xwe, bi prensîb, jiyana xwe deyne holê û bizane ku xilasiya bi serê xwe ne mimkun e.

Jina ku bi giştî xilasiya hevecînsên xwe nexwaze, ji vî gotinê bireve, divê bê dîtin ku ew sexte û oportonîst e. Di mîlîtanîya jinê de, tiştê ku mirov dixwaze bibîne, hewldana eleqa di xilasiya hemû cînsê de ye. Xebat û revên şexsî, çawa ku di têkoşîna rizgariya gelan de çare nîne, wisa jî bo jinan çare nîne. Pêdivî, bi paşgirtina van xebatên şexsî hene. Divê em di fêhmî, pratîk û rêxistinî de bidin îspatkirin ku hêza jinê heye. Di dema neheqiyekê li hember jinê de, divê hûn bi fikra berpirsiyariyêke giştî li ser

lingan bin. Nehêlin ku nixrên bingehî yê rizgariya we ji alî ti kesî ve were mirçiqandin. Divê mijarê de, prensîb, hişyarî û berpirsiyariya we, pêwîst e di asta herî bilind de be. Di dema xeta û nêzikatiyên şaş de, divê hûn wekî fikrên we yê zelal, hewldanên xwe yê tûj jî nîşanbidin.

Çawa ku hewldanên me yê bo raman, giyan û fîzîka jinê her ku diçe mane dibîne, pêwîst e ji îro şûnve jî vegere ser hêza rêxistinîya şerê ya jinê. Tenê pêngaveke ji bo testpêkê hatiye avêtin. Meş û serketin, ji her demî zêdetir bidestketine. Em bi vî bawerî û qîmetekê mezin didin. Bidestketina merhaleyekê bi vî rengî di mijara jinê de, me kêfxweş dike. Dikarim bibêjim, di civakê de koletîya jinê hate şikandin ku barê herî giran bû, û di rêya azadiyê de tevger gelekî xwe bi hêz kiriyê.

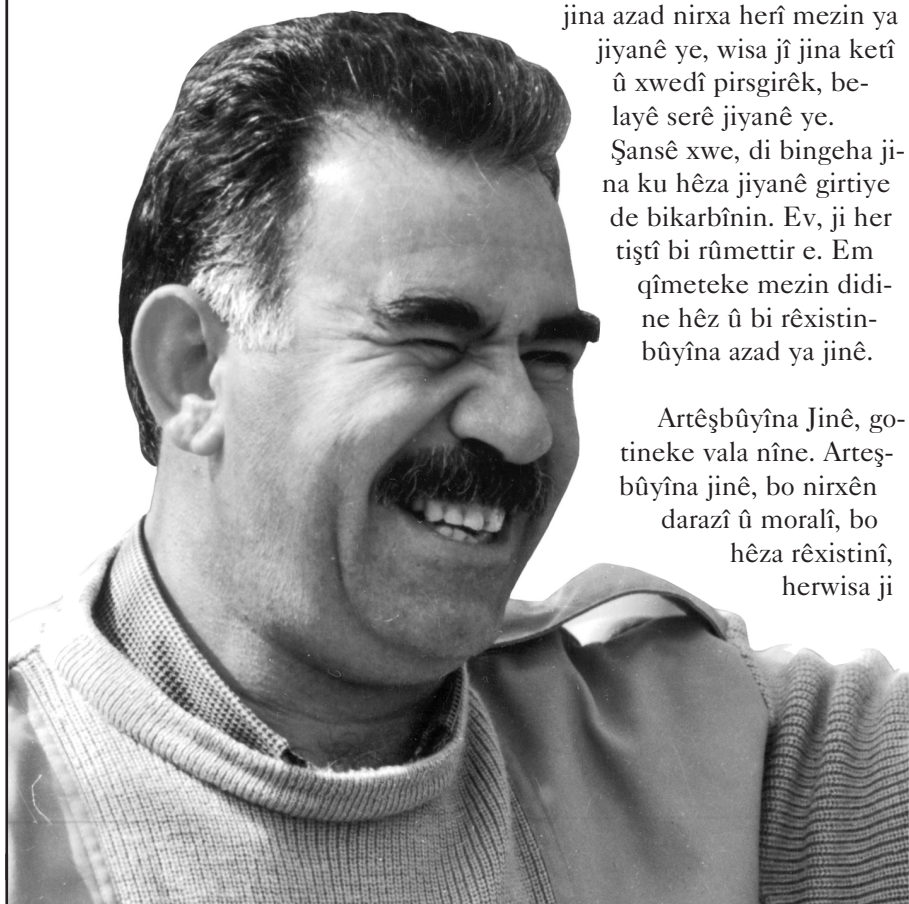
Me di hawirdoriya jina azad de, her tim bi hêzbûna xwe dît. Ligel viya, bi dîtina kesayetên ji alî me jî di jiyana kevneperest de jî, em dikin nav xemgîniyê. Hê jî bi hemû

hesasiyetên xwe em dixwazin hawîreke ku jina azad tê de bijî biafirînin. Ev pir girîng e û perçeyekê bingehî a jiyandê ye. Di çiyê têkiliyên taybet ya jin û mêrê de, rizgariya cînsan û hewldanên me yê di pêşvebirina têkiliyên azad de, rasttir e. Têkiliyên tarî û ne azad, her tim di nav xwe de kolektor û civakên kevneşop derdixe holê.

Evîndariya jiyana pêwîst jî, bi vî pêşveçûnê ve girêdayî ye. Şerê evîndê jî mewekeye vî azadiyê ye. Di hawirdora jina azad de, zêdebûna vî mewekeyê bê şîpe ye. Em nikarin li ser evîndariyêke li derveyê vî rawestînin. Jiyanê evîndarî nabe; lê divê ev bi kedeke rast derkeve holê ku bi tahm be. Çawa ku em bi şerê xwe welat û azadî qezenç dikin, gulbûna wê jî, bi şer û hewldanên taybet ya evîndariyê mimkun e.

Rêberê Koma Komalên Kurdistanê
Abdullah Öcalan

Werger: Kazim Orak

Rosa Parks (1913-2005)

In 1955 werd Rosa Park wereldwijd bekend als de zwarte vrouw die de confrontatie aanging met de blanke Amerikaanse gemeenschap.

Als een onbekende zwarte naaister stapte Rosa Parks in 1955 na haar werk in de bus. Op het moment dat zij de bus verliet was zij een levende legende. Parks, moe van haar werk, weigerde in de bus op te staan voor een blanke man. Zij werd gearresteerd en belandde in de gevangenis. Het was het startschot voor de beweging die voor het zwarte deel van Amerika de rechts-

gelijkheid opeiste als Amerikaans staatsburger.

- De aanleiding voor de gebeurtenis in de bus werd vaak toegedicht aan het feit dat Rosa Parks moe was van haar werk en daarom niet wilde opstaan. Een stigmatiserende uitleg van en voor het blanke deel van het Amerikaanse volk. Rosa Parks was inderdaad moe, maar dan van de ongelijkheid die zij en haar familie zich generaties lang hebben moeten laten welgevallen. Ze stond voor haar rechten als mens en bleef daarom zitten. Had een klein kind of een oude mevrouw haar gevraagd op te staan dan had zij dat wel gedaan.

- Sinds die dag in 1955 is er voor de zwarte gemeenschap in Amerika veel veranderd wat rechten betreft. Nu vijftig jaar later,

krijgt zij na haar dood de grootste eer toebedeeld die een Amerikaanse burger kan krijgen. Haar kist is opgesteld in het Capitool in Washington. Tot nu toe hebben daar alleen de overleden Presidenten opgebaard gelegen. Een eer die wel aangeeft dat de dood van de moeder van de strijd om gelijke burgerrechten gezien wordt als een afsluiting van een tijdperk.

De beweging die Rosa Parks in gang heeft gezet, stuitte op veel weerstand. In de strijd om gelijkheid van burgerrechten sneuvelde vele zwarte Amerikanen. Een man die het geweld hekelde waarmee de strijd gepaard ging was Martin Luther King. Hij was van jongs af aan ervan overtuigd dat er een dag zou komen waarop blanken en zwarten vreedzaam

naast elkaar zouden kunnen leven. Die gedachte leverde hem in 1964 de Nobelprijs voor de vrede op.

De strijd om gelijke burgerrechten heeft vooral in het zuiden van Amerika plaats gevonden. Het waren de eigenaren van katoenplantages die gebruik maakten van slaven uit Afrika. Met de afschaf van de slavernij kregen de zwarte Amerikanen nog steeds niet volwaardige burgerrechten. Zij bleven lange tijd, generaties lang, derderangs burgers. Sinds het einde van de zestiger jaren is dit tijt gekeerd en noemt de zwarte Amerikaanse gemeenschap zichzelf vol trots Afro-Amerikaans.

Door Sebelan Kılıç

'Minder vrouwen werken door dure kinderopvang'

De hoge kosten van de kinderopvang zijn een belangrijke oorzaak dat er meer vrouwen werkloos zijn dan mannen. Dit wordt vermeld in de nieuwe kwartaalcijfers van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI).

Daaruit blijkt dat er nu 353.000 vrouwen werkloos zijn, tegen 333.000 mannen. Voor het eerst in drie jaar overtreft het aantal werkloze vrouwen het aantal mannen zonder werk. Volgens FNV tonen de cijfers opnieuw aan dat investeren in de kinderopvang "geen luxe maar noodzaak" is om meer vrouwen aan de slag te krijgen. Ook voor de arbeidsdeelname van ouderen en allochtonen zijn extra inspanningen nodig, vindt de FNV. Volgens het CWI vinden vijftigplussers nauwelijks nog werk. Ook allochtonen hebben moeite aan een baan te komen.

Den Haag

Britten: vrouwen deels zelf schuldig aan verkrachting

Vrouwen die verkracht worden zijn daar zelf gedeeltelijk tot geheel schuldig aan. Dat vindt bijna een derde van de Britten, melden de Britse kranten naar aanleiding van een opinie-onderzoek in opdracht van Amnesty International. Organisaties

die hulp geven aan slachtoffers van verkrachting noemen de uitkomst van het onderzoek alarmerend en afschuwelijk. Zij vinden dat er alles aan gedaan moet worden om dit soort opvattingen uit te bannen.

Engeland

Rechter veroordeelt discriminerende verzekeraar

Duizenden zwangere zelfstandigen hebben weer zicht op een arbeidsongeschiktheidsverzekering. De rechter heeft de hoogzwangere advocate G. Mesters in het gelijk gesteld in een kort geding dat ze had aangespannen tegen verzekeraar Movir. Dat is een dochteronderneming van Nationale Nederlanden die zich heeft gespecialiseerd in arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. De rechter stelt in zijn vonnis dat Movir zich schuldig heeft gemaakt aan discriminatie door klanten te weren op grond van hun geslacht. Mesters is volledig in het gelijk gesteld. Daardoor moet

de verzekeraar alsnog een volledige arbeidsongeschiktheidsverzekering uitkeren aan de hoogzwangere advocate.

Utrecht

Zes jaar cel geëist tegen paranormale genezer

Het Openbaar Ministerie heeft voor de rechtbank in Breda zes jaar gevangenisstraf geëist tegen de 57-jarige paranormale genezer F.P. uit Breda. P. wordt verdacht van verkrachting van drie vrouwen en seksueel misbruik van twee andere patiënten.

Tussen 1996 en 2002 zou hij de slachtoffers bedwelmd hebben met oxazepam en slaapmiddelen. De meestal jonge vrouwen (17-20 jaar)

moesten bij het begin van een sessie met P. een glas suikerwater drinken, waar de verdachte een magische gouden ring in deed. Na ongeveer een half uur vielen de vrouwen in slaap, waarna P. ze zou hebben misbruikt. Uit het onderzoek van de recherche blijkt dat P. een grote hoeveelheid pillen in huis had.

Breda

Yunan yazar Dimitra Sotiri Petrula: Savaşı durdurmak için yazdım

Yunan iç savaşında babası komünist bir lider olduğu için tüm ailesi faşistler tarafından öldürülen Dimitra Sotiri Petrula, belleğine düşen acı notları kitaplaştırdı. 'Anan Nerede Ulan' adlı kitap, otobiyografinin yanı sıra belgesel denebilecek gerçeklikte bu dönemin acı tanıklığını yapıyor

Hüzünlü gözlerin esrarengiz güzelliğine sahip Petrula, hüznün içinde yaşadığını ve ne yaşadığını onu yazdığını söylüyor. Hikayesinin diğer ailelerin yaşadıklarından farklı olmadığını belirten Petrula, bu kitabı yazabilmesini güç ve cesarete bağlıyor. Savaş karşıtı çalışmalar yapan Petrula, Uluslararası Barış ve Silahsızlanma Örgütü, Küba Yunanistan Dayanışma Derneği'nde siyaset yapıyor. İstanbul Kitap Fuarı'na katılmak üzere İstanbul'a gelen Dimitra Sotiri Petrula sorularımızı yanıtladı.

*** Kitabınız bir ailenin dramının yanı sıra o dönemi ortaya koyuyor. O dönemi biraz anlatır mısınız?**

Ailemin başına gelenler iç savaştan önceydi. Sivil savaş 1947'de başladı. Demokratlar faşistlere karşı savaşıyordu. Faşistler ailemi barış döneminde katletti. Babam o bölgede tanınan bir kahramandı. Onların yaşadığını diğer aileler de yaşadı. Faşizmin dili, rengi milleti yoktur. Faşizm, faşizmdir. İç savaş çok dehşetli bir şeydir. Baba oğla karşı savaştı, tüm aileler her şeylerini kaybetti. Fakat benim ailemin yaşadıkları iç savaşın döneminden önceydi. Babam önemli bir kişilik olduğu için faşistler onu bulmak ve öldürmek istediler. Fakat bizim eve geldiklerinde babamı bulamadılar. Onlar geldiğinde babam çoktan gitmişti. Aslında benim hikayem diğer ailelerinkinden çok daha farklı değil. Bene bunu yazacak güç ve cesare-

te sahiptim o kadar. Savaşların özellikle de iç savaşın yıkıcılığını anlatmak göstermek için yazdım. Kitabımı yazdığımda iç savaşı durdurabileceğime inanıyordum. Düşündüm ki insanlar, politikacıların eşleri, kitabımı okuduktan sonra savaşları durduracaklar. Her zaman savaşlar olacaktır. Kardeş kardeşi sadece bir politika uğruna öldürüyor.

*** Tüm bu olaylar yaşanırken, yazmak da size kaldı diyebilir miyiz?**

Yazdım. Çünkü tüm ölenler adına bunu yapmak, benim için bir zorunluluktur. Küçüklüğümden beri asla nefret duygusu taşımamışım. Bu savaş çok kötüydü. Çünkü herkes, yaşlılar, kadınlar, çocuklar ölüyordu. Bu savaşı çıkaranlar hiç çocuklarına sordular mı? Hayır. Sadece karar verdiler ve savaştılar. Aslında Yunanistan'da neler olduğunu herkes yani oradaki herkes biliyor. Sadece dışarıdakiler bu olanlardan habersiz.

*** Olaylar bir çocuğun belleğine dayandırılarak bir çocuğun gözünden anlatılmış. Neden?**

Bu benim tarzım. Daha önce de söylediğim gibi bu kişisel bir hikayeydi ve ben de anlatıcı olmayı tercih ettim. Kitabın devamını da aynı şekilde yazacağım. Gözlerimi kapatıp olayın yaşadığı ana gidiyorum ve gördüklerimi yazıyorum. Daha farklı bir şekilde de yazmam.

*** Türkiye'de devam etmekte olan iç savaşta sayısız aile kayıp verdi. Bilginiz var mı? Ne düşünüyorsunuz?**

Kitabımın Yunanca baskısının arkasında da belirttiğim gibi hemen her milletin kendi iç savaş tecrübesi olmuştur. Anneler babalar evlatlarını yitirmiştir. Ne yapmak gerekiyor? Unutmak mı? Hayır. Tabii nefret olmamalı ama yaşananlar unutulursa tekrar karşımıza çıkar. O yüzden yapılması gereken barış için mücadele etmektir. Barışın gerçek askeri olmak gerekiyor. Bazıları diyor ki; onlar anne mi öldürdü ve bu yüzden nefreti devam ettiriyorlar. Fakat nefret annelerimizi geri getirebilir mi? Bizler aynı olabilir miyiz? Kesinlikle hayır. Savaşla birlikte tüm çocuklar öldü. O sevimli, güzel çocuklar kalmadı. Hiçbir şey eskisi gibi değil artık. Fakat bunu değiştiremezsiniz. Parçalarınızı tamamlayın, kendinizi kaybetmeyin, dünya için yürüyün ve her zaman barış için mücadele edin. Dediğim gibi asla nefretin kalbime girmesine izin vermedim. Ailemi öldüren insanlar hala ortada. Onları tanıyorum. Onları unutmuyorum ama anlayabiliyorum. Çok şükür ki biz onlardan değiliz. Örneğin; babam hiç kimseyi vurmadı. Her ne kadar hapislerde kalsa da hiçbir zaman bir insanogluna, bir çocuğa zarar vermedi. Çünkü demokrasi adına mücadele eden insanların farklı fikirleri ve perspektifleri vardır. Hiçbir zaman ırkçılar/faşistler gibi olmadılar.

*** Burada devam eden iç savaşta insanlar göçmek zorunda kaldı. Ölülerin, yakılan köylerin anısına bir kırgınlıktı bu. Sizin coğrafyanızla ilişkiniz nasıl?**

Ben de diğer insanlar gibi oradan ayrılmak zorunda kaldım. 1974'e kadar dışarıyım. Geride ülkede sadece faşistler kalmıştı ve Komünistlerin kedilerini, köpeklerini bile öldürmüşlerdi. Kendi köyüme geri yaklaşık 40 yıl sonra gittim. Özellikle kitabımı yazdıktan sonra beni oraya ayağımı basmam yönünde uyardılar. Oraya giderken beni arabamla yolun dışına itmeye çalıştılar ama çok şükür ki iyi bir sürücüydüm, hedefime ulaştım. Akrabalarım da oraya gideceğimi biliyordu ve beni korumak için yanıma geldiler. Oraya hep birileriyle gittim. Faşistlerin çocukları bile beni korudular. İnsanlar beni anladıklarında, ayani amacımın öğ olmadığını fark ettiklerinde sakinleştiler, şimdi çoğu ölmüştür.

*** Peki köyünüzden uzaktayken ki duygularınızı tarif edebilir misiniz?**

Ben hiçbir zaman köyümden

uzakta değildim. Kalbim her zaman oradaydı. (Gözleri doluyor, bir süre konuşmıyorum) Hayatımda çok zorluklar yaşadım. Gerçekten mutluluğu hiç yaşamadım. Hayatımdaki tek sevinci kızım doğduğunda yaşadım. Köyümden yaşadıklarım, hayatımı sürdürmek için bana bir nevi güç sağladı. Bu süre zarfında Libya'ya bir kaç farklı ülkeye gittim, ama kalbim her zaman ülkemdeydi.

*** Yunanistan'da demokrasi çalışmalarını sürdürüyor. Döndüğünüzde ülkenize dair izlenimleriniz neler oldu? Ve şu an siyasi bir çalışmaya yürütüyor musunuz?**

Her yıl anma törenleri düzenleyip ailemin kabrini ziyaret ediyorum. Bir gün duydum ki; birçok aile çocuklarına anne-babamın isimlerini vermiş, sanki onlar geri gelmişler gibi hissettim. Politika sorununa gelince, bir gazetede - Rizospastis- bir süre yazılar yazdım. Ülkenin dışında yaşıyorum. Politik bir çalışmam yok. Birçok sivil toplum kuruluşunda görev alıyorum. Uluslararası Barış ve Silahsızlanma Örgütü - Küba Yunanistan Dayanışma Derneği gibi.

*** Kitabınızda Dido Sotiriyu'ya ("Benden Selam Söyle Anadolu'ya" kitabının yazarı) özel teşekkürünüz var. Geçtiğimiz yıl yaşamını yitiren yazarla nasıl bir ilişkiniz vardı?**

Kitabımın ilk halini okuyan Nikos Beloyanis'in (Yunan bir halk kahramanı) karısı Ellipapa'ydı. Nikos, 1953'te idam edilen bir kahramandı. Ellipapa aynı zamanda Dido'nun ablasıydı. Ellipapa okuduktan sonra Dido'ya haber verdi. Böylece onunla da tanıştık ve kitabıma devam etmem gerektiğini bana aştıladı. Ben kitabımın iyi ya da kötü olduğunu bilmiyorum.

Çünkü o benim. Kendi yaşadıklarımın oluştuğu. Fakat basıldıktan sonra dünyanın birçok yerinden arayanlar oldu. Tebrik ettiler, bu beni mutlu etti. Farz edindi ki bir elim kesilmiş. İnsanlar gördüklerinde şaşırırlar ama bu bana şaşırıcı gelmez; çünkü eli kesik olan benim. Benim hikayem de böyle bir şey.

(Not: Ellipapa ile Nikos siyasi nedenlerden idama mahkum edildi. Ancak cezaevinde girdiği ilişki sonucu Ellipapa hamile kaldı ve hamile olduğu için infazı gerçekleştirmedi ancak Nikos Beloyanis idam edildi. Ellipapa, doğan çocuğuna Nikos Beloyanis adını verdi.)

*** Yaşanan bu trajedinin ortasında kadın olarak nasıl etkilennmeler yaşadınız?**

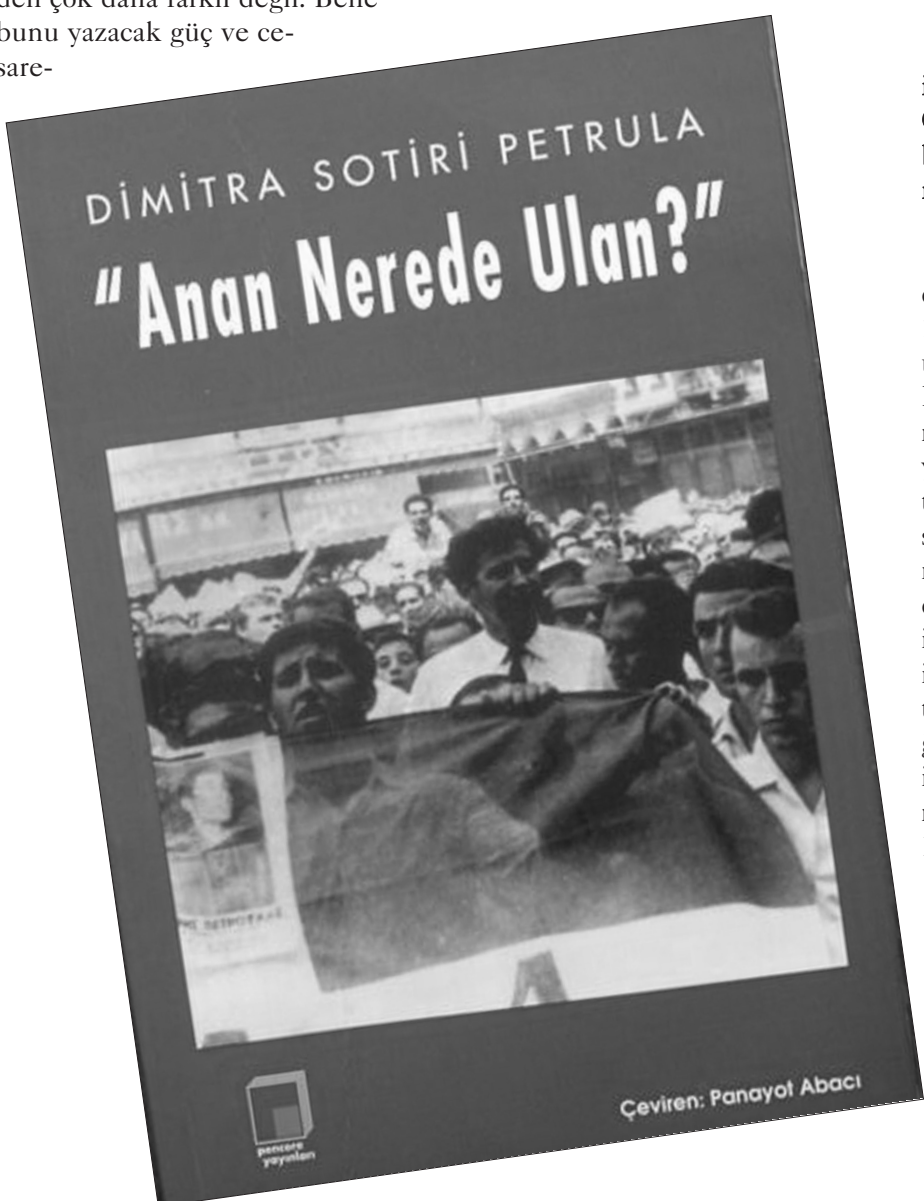
Aslında feminist bir duruşum yok. Tüm cinslerin birbirinden farklı ve eşit olduğunu düşünüyorum. Kadınlar duygusal yönlerden erkeklere göre daha güçlüler. Kendi kendilerini manevi olarak besleyebiliyorlar. Evlendimden 16 yaşındaydım. Birçok sorumluluk vardı. Arabanın beşinci tekeriydim. Sizde bildiğiniz gibi Müslüman aleminde kadınlar çok da ön planda değiller. Ben de Libya'daydım.

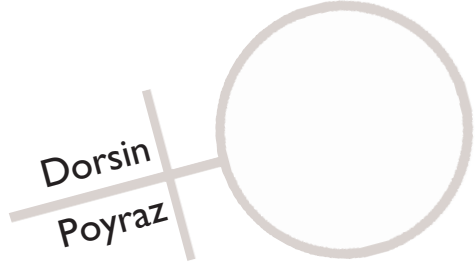
*** Son olarak kitabın devam nasıl olacak?**

O da hayatımın geri kalan kısmını anlatıyor. Henüz bir baskı tarihi yok. İlk kitabımı 15 günde yazdım. İkinci kitabı iki gün oturup 150 sayfa yazdım ama şimdilik beklıyorum. Aklıma geldikçe yazıyorum.

mujdearslan2003@yahoo.com

Müjde Arslan

Ayrılığın Rengi Sonbahar

Kim bulmuş bilmiyorum ama hep nereden yakıştırmışlar sonbahara ayrılığın hüznünü merak ediyorum doğrusu. Her ne olmuşsa, ayrılığın rengi olmuş sonbahar.

Her düşen yaprağın titreyişinde ve esen rüzgarın geçişindeki ahenkte, yollara düşen yaprakların yazgısında, ya da sararıp rüzgara kapılan kurumuş otların savrulmasında bulmuş biraz kendini ve biraz da yaşadıklarını insanoglu.

Dağlara sonbahar iniyor şimdi, ağırca ve usulca. Tüm ağaçlar yarırcasına giyiniyor kahvenin tüm tonlarını. Bir masalın sırrını çözen çocuğun gülümseyişindeki huzurunu verirken, yeşilin çok az seçtiği ormanın bir zamanlar ne kadar da can alıcı bir renge sahip olduğunu düşünüyör ve sararan yaprakların birkaç güne kadar düşmesi veya bir deli rüzgara kapılıp gitmesi tuhaf bir hüznü bırakıyor insanın içine. Rüzgar biraz sessiz biraz da sert esiyor. Yükseklerden geldiğini hatırlatırcaasına çarpıyor yüzlere. Ve yaprakların arasından yaz aylarında geçtiği gibi sessizce geçmiyor. Bağıra bağıra, kendisi ile birlikte son dalları da alarak, belki de hala dalında kalmak isteyen yapraklara acımadan alıp, bırakıyor patikanın üzerine. Öylece geçip, gidiyor vadinin derinliklerine rüzgar.

Patikalar bu mevsimde belirginliğini yitirir. Ot bitmeyen patikalara düşen yapraklar ve rüzgarın ötelere getirdiği kuru otlar örter yüzlerce kez adımlanmış yüzünü toprağın. Uzaklara götüren ve uzaklar için açılan yolların yüzünü kapatır sonbahar. Onları hiç yaşamamış kılar ve belki de bir diğer bahara kadar da onu tüm gidislerinden uzaklaştırır. Hep ayrılığı düşününce insan, yolların olmamasını ister bir an. Nereye gittiğini veya sonunun olup olmadığını merak ettiği yolların bitmesini, ya da gidenin bu yolu görmemesini ister. Her giden bir yol taşır içinde. İşte sonbahar ayrılığı getiren yolları kapatır: rüzgarıyla, yaprağıyla, yağmuruyla ve kuru otlarıyla. O, ayrılığı getiren yolların üzerine düşer. Sonbaharda yol yoktur. Her yer kurumuş ve solmuş otların hikmeti ile, eşitliği ile yarar.

Rüzgar ayrılmayıp alıp götürür ve bir yerlere bırakır sonbaharı. Ne uzayıp giden yollar, ne yüksekliği ile dimdik duran dağları dinler o. Her yerden bu haberle geçer. Ve her zaman kahverengi eser. Güneşin kızgınlığına aldırmadan, dar vadilerin kayalarına takılmadan, nehrin yüzünü yalayarak, suya eğilen söğüdün dallarından bir parça alarak gider uzaklara. Ve insanlık rüzgarda gidene görmüştür hep. Mekan sınırı yoktur çünkü onda. Oysa ayrılık mekana duyulan kızgınlık değil midir? Belki de rüzgarın böyle bir bağlayıcılığı olmadığını kendisini değil, gidene, bırakmayı düşünür ve görür onda. Oysa gittiği gibi de gelir rüzgar. Yani yüzümüze çarparken gelmiştir. Ve bir yerlerden aldığı kokuyu bırakır insanın teninde. Belki de gelendir sonbahar.

Uzaktan, bir tuvalin sahip olabileceği her türlü tona sahip olan ormana bakınca, bir şeylerin bittiğini, bazı şeylerin zamanını doldurduğunu anlıyor insan. Bir yaprağın tomurcuğa duruşu nasıl sevinç veriyorsa, yeşilin en koyusu bakanları hayran bırakıyorsa, şimdi de onun ufak bir yele kapılıp gitmesi de insanda acı uyandırıyor. Neden mi insan her zaman doğada kendi yaşadıklarını arar da ondan. Tomurcuğu yaşama yeni başlama, bir şeylerin başlangıcının sevinci olarak alır. Yeşili kendisinin en genç, en deli haline benzetirken bir yele kapılan yaprağın yazgısını kendi kaderinin çaresizliği ile benzeştirir. Oysa bazı yapraklar vardır, sararır ama bir kış boyunca düşmez dalından. Sarı bir yaprağı ancak bir tomurcuk düşürür. İşte belki de insanın kendi yazgısında da göremediği bir gerçeği yaşar doğa. Yani hep düşmez, kapılmaz rüzgara. Bazen de yeni bir tomurcuğu bekler yerini bırakmak için.

Sonbahar kokuyor her yan. Ayrılık değil, doğanın beyaza bürüneceğinin haberini vererek, kahverenginin dinginliğini anlatarak. Ve o sonbahar ki, tüm yolları kapatır rengi ile, işte o zaman anlarız ki, tek bir yol kalır insana: Kendisi.

7. Kadının Ses Festivali

Dünyanın bir çok yerinden gelen sanatçıların katılımı ile gerçekleşen festival, 2000 yılında kurulan Kayıp yakınları ilişki ağı üyelerini bir araya getirdi.

7. Kadının ses festivali 28 Ekim ve 5 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirildi. Festival geçmiş senelere göre daha yoğun bir program ile düzenlendi.

Uluslararası Özgür Kadınlar Vakfı (IFWF) de festivale katılım sağladı. IFWF festivalde kayıp yakınlarına ilişkin kültürlerin buluşması, sanat ve politikanın bağı ve Uğur Kaymaz'a ilişkin konuşma yaptı. Festivalde Filistin, Marroko, Cezayir, Portekiz, İspanya, Yunanistan, Rusya ve Türkiye'den gelen sanatçıların gece konserlerinde sergiledikleri performansların yanı sıra her gün kadınların yaşadıkları siyasal, kültürel ve sosyal alandaki sıkıntıları canlandıran küçük tiyatrolar sergilendi. Yine Rusya'dan katılan kadın yazar Svetlana Alexievitch'in eserleri bir toplantı ile tanıtıldı. Tüm salonu süsleyen kayıplara adanmış büyük bir resim sergisi sergilendi.

Kadının Ses Festivalinin kuruluşundan bu yana sürdürülen 'Direnişte olan Kültürlerin' beşinci buluşması gerçek-

leştirildi. Bu sene, buluşmanın ana teması 'Sanat ve Politikanın arasındaki bağ' olarak belirlenirken, bu konu ile paralel olarak kayıp yakınlarının yaşadıkları acıları nasıl sanat ile yansıtılabileceği tartışıldı. Kayıp yakınları festival boyunca bir araya geldi, üç sene içerisinde herkes kendi ülkesinde ve birey olarak neler yaşadığını aktardı. 2 gün süren atölye çalışmalarında ilişki ağı üyeleri, hafıza gerçeği ve sanat, hafıza ve politika bağını tartıştılar. Bu çalışma sonucunda hem ilişki ağının statüsüne ve geleceğine dönük hem de kayıp realitenin zihinlerden silinmemesi için gerek araç olarak gerek sanat alanında neler yapılabileceğine dönük somut kararlar alındı. Kararlar arasında; sanatçıların kayıplar üzerine yapacakları çeşitli çalışmaları (beste, müzik, şiir tiyatro vs...) gerçekleştirebilmeleri için gereken belgelerin toplanması, kayıplar anısına ağaçların dikilmesi, kayıp yakınları ilişki ağına özgün bir web sayfasının açılması, bir kitap çalışması, karikatür ile kayıp yakınlarının ve kadın mücade-

sini içerecek bir çizgi kitabının çalışması ve kayıp gerçekliğini konu alan belgesellerin hazırlanması var.

Son olarak kayıp yakınlarının ve kadın örgütlerinin katıldığı bir basın toplantısı düzenlendi, toplantıda ilişki ağının ortak olarak çıkardığı 4 tane protesto mektubu basına sunuldu. Tüm kayıplar için fidan dikildi.

Jamileh Ashil'nin oğlu ile ilgili davada adil yargılanma yapılması, Mia Fergani'nin Cezayir'de kendisine karşı açılan davaya karşı, İranlı Kouchali Ana'ya karşı Fransız polisi tarafından saldırıların suç olarak görülüp yargılanması, Uğur ve Ahmet Kaymaz'ın davasına ilişkin adil bir yargılanmanın yapılması ve mahkemeye katılan yakın ve insanların üzerinde yapılan baskıların durdurulması ilgili hükümetlerden istenmiştir. Ayrıca Uğur Kaymaz ve tüm kayıplar için bir sanat ürününün çıkarılması kararlaştırıldı. (şarkı, tiyatro vs.)

Newaya Jin

Dansla, Kadına Yönelik Şiddet

Diyarbakır'da çalışmalarını sürdüren Dicle-Furat Dans Grubu, kadına yönelik şiddeti "Çağrışım" adlı oyunla anlatacak.

Diyarbakır'da çoğunluğunu üniversite öğrencilerinin oluşturduğu 5'i kadın toplam 10 kişiden oluşan dans grubu, kadına yönelik şiddetin ele alındığı "Çağrışım" adlı oyunla Kürt illerinde turneye çıkmaya hazırlanıyor.

Sanat Yönetmeni Gıyasettin Şehir amacının uzun yıllar bölgede etkisinde

kaldığı olayları "Çağrışım" adlı oyunla sahneye taşımak olduğunu söyledi.

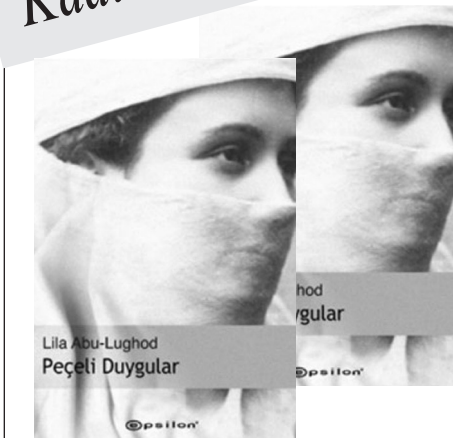
Yaklaşık 3 yıl önce kurdukları halk oyunları ekibini daha sonra dans grubuna dönüştürdüklerini belirten Şehir, "Çağrışım" adlı oyunun, ilk deneyimleri olacağını söyledi. Kısıtlı imkanlarla hazırladıkları oyunun büyük beğeni toplayacağına inandığını ifade eden Şehir, "Bölgede kadınlar pek iyi şartlar altında yaşamıyor. Bu oyunda, töre cinayeti, intihara sürüklenen ve recm cezasına çarptırılan kadınların yaşadığı acıları anlatmaya çalışıyoruz" dedi.

3 ay sürmesi beklenen turnede yaklaşık 15 bin insana ulaşmayı hedeflediklerini belirten Şehir, kadına yönelik şiddeti farklı bir şekilde anlatacaklarını bildirdi.

Dans grubunda yer alan Dicle Üniversitesi (D.Ü) Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencisi Özlem Haran, "Çağrışım"ın, bölgedeki her kadının kendinden bir pay bulabileceği bir oyun olduğunu söyledi. Haran, oyunun, bölgedeki kadınların sorunlarını yansıttığına inandığını kaydetti.

ANF/Amed

Kadının Kaleminden

Lila Abu-Lughod bu eserinde Mısır'daki Bedevi topluluklarında akrabalık ilişkilerini analiz ediyor. Akrabalığın "özel alan"a ait sayıldığı modern toplumlardan farklı olarak, Bedevi topluluklarında bütün bir toplumsal örgütlenmenin (ekonominin, dinin, siyasetin...) nasıl akrabalık ilişki-

leri içinde gerçekleştiğini gösteriyor. Akrabalık ilişkileri içinde cinsiyet ideolojisinin, iffet kavramının ve cinsiyete dayalı hiyerarşilerin işleyişini son derece dikkat çekici bir biçimde ortaya koyuyor.

Gençlerin aşklarını, özlemlerini, dertlerini birbirlerine örtülü, utangaç şiirlerle anlattıkları dönemlerin destanlarda yaşadığını düşünenleri yanıltan, okura bizim kültürümüzde de uzak olmayan duyguları anımsatan Peçeli Duygular, Bedevi çölleriindeki insanlarla tanışıyor bizi.

Amerikalı antropolog Lila Abu-Lughod Mısır çöllerinde iki yıl Bedevi halkının sözlü lirik şiirlerini inceledi. Genç kadınlarla erkeklerin, toplumlarının geleneksel ahlak anlayışına göre suç sayılan duygularını dile getirdikleri şiirleri derledi. Şiir diye andığımız türünün, ideolojisiyle insan deneyimleri arasındaki ilişkiyi, duyguları ve bir halkın

Peçeli Duygular

kültürünü yansıttığını kendi şiirsel dilinin de katkısıyla elinizdeki kitapta anlattı.

Peçeli Duygular, "Sözel lirik şiirin eşsiz bir çözümlemesi, kültür kuramı, sözlü edebiyat, cinsiyet ideolojisi ve Orta Doğu toplumu üzerine yapılan incelemelere büyük bir katkı."

Lila Abu-Lughod

Kadın Çalışmaları alanında iyi tanıyan bir antropolog, New York Üniversitesi'nde Antropoloji dersleri vermekte olan Profesör Lila Abu-Lughod'un etnografik yapıtları gözlemlediği kadın yaşantılarını toplumbilimsel bir mercekle altında, öykü ve roman tadında sunuyor okura; yazar antropolojiyi, yalnız uzmanların değil, bütün aydınların ilgi alanına sokmayı başarıyor. 2 kitabı var. Kadınların dünyası ve peçeli duygular.

Yıldız Yağmuru

Kış, beyaz ağaçlar yaratır topraktan; bazı insanlardan umutsuzluk yaratır, ama bir sevgi ilişitir bu umutsuzluğa, dünyanın en garip çiçeğini yaratır.

Annesi babası ölmüştü kızın, başında bir kukuletası sırtında yırtık bir elbisesi ve tüyleri yağmur yemiş bir paltosu vardı. Böyle bir kızın cebinde olsa olsa bir dilim ekmeği olur ancak, avucunda sıkı sıkı tuttuğu birazcık bozuk parası olur. Ama kış güveni nedense kaybolmamıştır. Kuşlara bakarak ısınmaya çalışır. Titrerken düşünüyordu kız.

-Bahar gelecek günün birinde Kar taneleri yerine tomurcuk yağacak gökten sincaplar ılıklı yukarı taşıyacak. Kış baharın habercisidir, meleklerle mektup yazar, gönderilmesini ister baharın bu arada yer yüzünü oyalay.

Bunları düşünürken yaşlı bir adam çıktı karşısına.

-Param yok, kamım aç, dedi bana para ver biraz, sen küçük bir çocuğun nasılsa doyururlar seni.

Hiç düşünmedi bile kız bütün

parasını ihtiyara uzattı. Sanki beyaz bir aslan girmişti şehre, alev yerine kar soluyordu şemsiyesi olanların şemsiyesini, düşleri olanların düşlerini parçalıyordu. Ama umutsuzluğa kapılmadı kız, sokakta bir başına yürüdü.

Bir kadın belirdi yanı başına.

-Güzel çocuk, dedi yiyecek bir şey var mı cebinde? Ağzıma üç gündür lokma koymadım kime başvurduysam geri çevirdi beni...

Bir dilim ekmeği vardı ya, onu yesin zavallı kadın, kendisi bir şey yemeyeli iki gün olmuştu daha.

-Al teyze, dedi, benim karnım tok, daha demin yemek yedim. İnan bana, daha olsaydı daha verirdim.

Sonra küçük bir çocuğa giydirdi paltosunu, gömleğini kendi boyunda bir kıza armağan etti, hava karamıştı nasıl olsa, kimseler görmezdi kendisini.

Ama o bir kedi yavrusunu gördü; soğuktan sesi bile donmuştu kedinin, bıyıklarında buz tutmuştu miyavlaması. dergiciler görseydi, kış resmi olarak dağların değil onun resmini koyarlardı dergi kapaklarına. Başından çıkardığı kukuletaya sardı kediyi.

Kış,adımlarını yönetir insanların; kürklü olanları tiyatroya götürür, paltolu olanları sinemaya götürür, ceketli olanları evlerine götürür, çıplak olanları korulara götürür.

Derken, kendini bir koruda buldu kız, saçlarının arasına sokup ellerini gökyüzüne baktı. O anda tipi dindi, bulutlar açıldı ve ansızın beliren samanyolundan bir yıldız kaydı, sonra bir yıldız, bir yıldız daha, bütün samanyolu, büyük ayı, küçük ayı, hepsi ayaklarının dibine düştü kızın, sonra çoban yıldızı düştü.

Yeryüzü inanılmaz sevinçler yaratır. Eğilip baktı kız, toprağa değdikçe altın oluyordu yıldızlar.

Artık gelmemek üzere gidiyordu kış yoksulların, kedilerin yanından; güzel yemekler, kalın kumşallar alınırdı bu altınlarla.

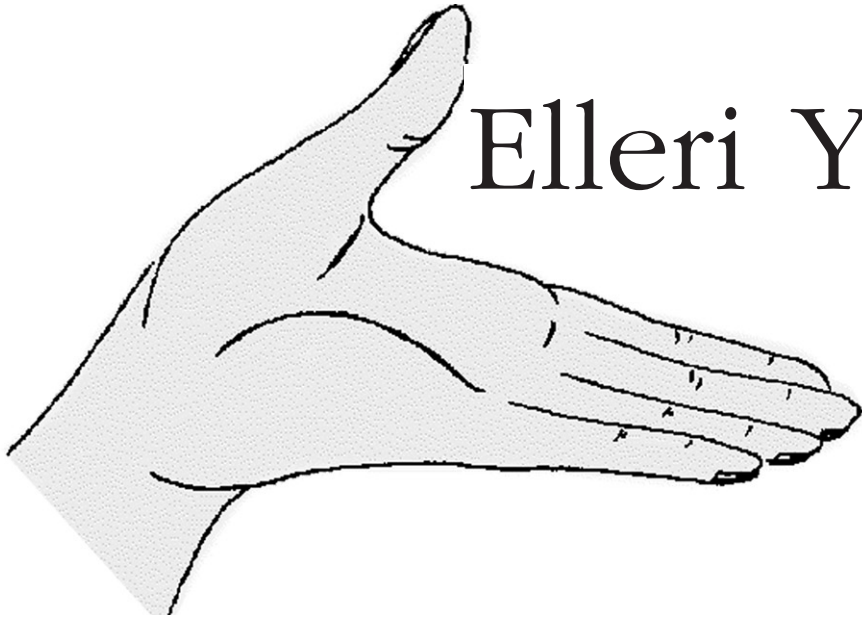
Göğü seven denizcilerin tanıdığı bütün yıldızlar birer birer düştü yere onları gören ay bile çekinmedi havada parçalandı ve dallarına altın birer yaprak olarak kondu ağaçların.

Ahşverişi seven sincaplar için işte bir sürü altın.

Ülkü Tamer

Elleri Yıkamak Neden Önemli

Su sözleri defalarca duymuşsunuzdur." Şu ellere bak, hemen onları yıka!" Eminiz bunu duymaktan bıktınız. Ve tabii onları sık sık yıkamaktan da sıkdınız.

Fakat gerçekte neden önemli olduğunu ve herkesin listesinde bunun ilk sırada yer aldığı bilseydiniz.

Bu sabah uyanınca ellerinizi yıkadığınızı söylediniz? Bu güzel. Ancak şimdi öğle yemeği zamanı, eğer bakteri ve mikropları uzak tutmak istiyorsanız, günde bir defa yıka-

mak yeterli değil.

Hepimiz insan elinin harika şeyler olduğunu biliriz. Alkışlayabilir ve şaklatabilirler. Bir kediyi tutabilir ve bir tencere çorbayı karıştırabilirler.

Fakat aynı eller mikropları ve bakterileri de tutabilirler. Ve bu sinsi düşmanlar saklanmayı ve gizlenmeyi severler.

Ellerinize bakın ve kirin ve mikropların oradaki çizgilere, kırışıklara ve çatlaklara nasıl saklandığını görün. Bir büyütle ellerinize baktığınızda en kuytu yerleri bile görebilir-

lirsiniz. Aynı zamanda bir süngere benziyor değil mi?

Bakarken aynı zamanda birazda kir göreceksiniz. Fakat ne kadar iyi bakarsanız bakın, mikrop göremeyeceksiniz. Çünkü onlar sadece mikroskopla görülebilecek kadar küçük yaratıklardır.

Mikroplar nereden gelir?

Her yerde yaşarlar. Aslında hergün milyarlarca üzerinizde yaşar ve çoğalır. En sevdikleri yerler saçlarınız, tırnak dipleriniz ve vücudunuzdaki kıvrımlardır. Bu mikropların çoğu size zarar vermez. İşin gerçeği ne kadar temizlensiniz de onların çoğundan kurtulamazsınız. Fakat mikropların bir kısmı da yaşadığımız çevreden gelir ve sizi incitebilir. Sizi hasta edebilir.

Şanslısınız ki bunlar için bir şeyler yapabilirsiniz. Son geçirdiğiniz gripin nereden geldiğini biliyor musunuz? Bilim adamlarının inancına göre insanların çoğu diğer hasta insanlara dokunduğunda ya da hasta

insanlar onlara dokunduğunda grip olurlar. Bu diğer insanlara yada eşyalara dokunmayın anlamına gelmiyor. Ya da eldiven giymeniz gerektiği anlamına gelmiyor.

Bütün yapmanız gereken ellerinizi yıkamanız. Ellerinizi yıkamanız yiyeceklerin de mikroplardan korunmasını sağlar. Diyelim ki arkadaşlarımız için öğle yemeği hazırlıyorsunuz.

Eğer kirli ellerle yiyeceklere dokunursanız, mikroplar hızla yayılabilir, çoğalabilir ve besin zehirlenmesine yol açar. Bir dahaki sefere sadece ellerinize bakmakla kalmayın, onları yıkayın da!

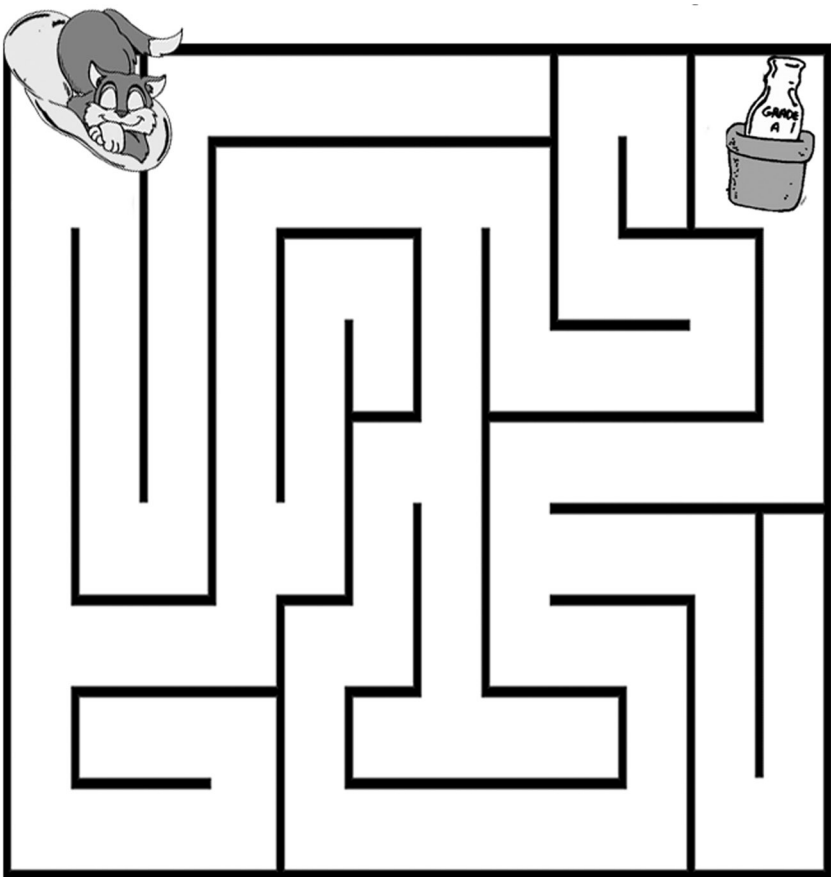
Ellerinizi yıkarken şunlara dikkat edin:

Ellerinizi sık sık yıkayın. Tuvalette girdikten sonra. Bir yaraya ve kesige dokunduğunuzda. Her zaman yiyeceklere dokunmadan önce. Çiğ etlere ve kümes hayvanları-

na dokunduktan sonra. Onlar çok zararlı mikroplar taşıyabilir. Sabunla köpürtün ve ılık suyla yıkayın. Sabunla iyice fırçalamak mikropları ve kiri uzaklaştırır. Hiçbir yeri unutmayın. Ellerinizi içini ve dışını, parmak aralarınızı yıkayın. Bileklerinizi de sabunlayın. Ve tırnaklarınızı unutmayın. İyi bir tırnak fırçası işine yarar. Ilık suyla iyice durulayın. Bütün sıkıcı ve zararlı mikroplar labodan aşağı akıp gidecektir.

sevimi kedi uyandırdığı zaman sütünü içmek isteyecek... kedi uyanmadan süte nasıl ulaşacağını bulur musun?

Çocuklarrrr
bizi
boyayınnn!

Ekoloji Olmadan Eşitlik Olmaz

İklim değişikliği nedeniyle insanların yaşama bakları ellerinden alınıyor. En çok etkilenenler ise yoksullar ve bu değişikliğe en az katkısı olanlar. Bilim insanları, küresel ısınmanın artmasına bağlı olarak daha çok doğal felaket meydana geleceği uyarısında bulundular

Dünyamız çevre sorunları bakımından korkunç bir duruma doğru gidiyor, ekosistemin bozulmasıyla felaketler birbirini izliyor, doğa adeta intikam alıyor.

Dünya geleceğe yönelik önemli sorunlarla savaşmak durumundadır. Bunların başlıcası küresel ısınma olgusudur. Küresel ısınmanın en az yüzde 90'ının nedeni insan faaliyetlerinin sonucudur. Bilim adamları, fabrikalardan çıkan karbonmonoksit gibi gazların artmasının şiddetli yağışlara, sellere ve buzulların erimesine yol açtığına işaret etti. Hemen her yanlış alan kullanım kararı, küresel ısınmaya sebep olacak etmenlerin hazırlayıcısı durumundadır.

Küresel ısınmayı doğuran en önemli etkenlerden biri de havadaki karbondioksit miktarının (emisyon) artmasıdır. Gelişmiş ülkeler daha çok karbondioksit üretiyor. Dünyamızda başta ABD olmak üzere ulusötesi ülkeler atmosfer kirliliğini önlemede gerekli duyarlılığı göstermemektedir. Bunun sonucunda ekolojik denge bozulmakta, ekosistem tahrip olmakta, tsunami, kasırgalar, seller hatta depremler insanoğluna geri dönmektedir. Amerika'daki Katrina, Rita kasırgaları ile Orta Amerika'daki Stan Tayfunu bu olgunun en yakın örnekleridir.

İnsan doğal kaynakların üçte ikisini tüketiyor

Dünya kaynaklarının %50'sini, dünya nüfusunun %20'sini oluşturan zengin ülkeler kullanıyor. Bilim insanları, Dünya'nın kaynaklarının aşırı israfının, insanların yok olmasına yol açabilecek bir ısınmaya ne-

den olabileceğine işaret ediyorlar. Sulak araziler, ormanlar, savanlar, haliçler, kıyı kesimlerdeki balık çiftlikleri ile hava, su ve besin maddelerinin yeniden kullanımını sağlayacak döngüye geri dönülemez şekilde zarar veriliyor. Bunun sonucu olarak da, tek bir canlı türü hem kendisi, hem de dünya üzerindeki diğer 10 milyon canlı türü için tehlike arz etmeye başladı.

Çevrenin, adalet ve hakkaniyetle ilişkisi

Dünyada bir "ulus ötesi-uluslarüstü tüketici sınıf" var. Bu sınıf tüm dünya ölçeğinde dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 25'ini oluşturduğu halde tüm kaynakların ve tüketimin yüzde 75'ine sahip, geride kalan yüzde 75' ise kalan yüzde 25'i bölüşmek zorunda kalıyorlar. Bu durum büyük bir eşitsizlik ve adaletsizlik yaratıyor.

Ulusötesi tüketici sınıf daha çok otomobil kullandığı, daha çok enerji tükettiği için dünyanın ısınmasına neden oluyor. Diğer yandan, aynı sınıfın daha çok et tükettiği, bunun için de daha çok meraya ve bitkiye gereksinim duyulduğu biliniyor. Bu durumda geride kalan yüzde 75'lik kesimin besin gereksinmesini karşıladığı alanların azalmasına neden oluyor. Bu kesim için de besin ihtiyaçlarını karşılamak yani daha çok tarla için daha çok ormanı tahrip etmesi söz konusu oluyor. Bu da küresel ısınmaya neden olmaktadır.

Son 30 yıldır insanoğlu çok daha fazla kaynak kullanıyor, bunun karşılığında doğanın yerine koyabileceği ise her yıl itibarıyla yaklaşık yüzde 20 daha azdır. Bu durum yeryüzünde hazır bulunanın hızla tüketildiğini göstermektedir.

Küresel ısınma zayıf insanları ve yoksulları daha çok etkiliyor

Küresel ısınma ile toprağın verimliliği ve suyun miktarı azalıyor, ürün çeşitleri değişiyor, bunların sonucunda yaşamlarını toprağa ve doğaya doğrudan bağlı olarak sürdürmek zorunda olan ülkelerde 'ses-siz' değişiklikler oluyor ve kalkınmaları engelleniyor. Yani Küresel ısınma, küresel ekonominin en dış bölümündekileri ve buna hiç bir zaman dahil olamayacak yoksulları öncelikle vuruyor. Örneğin; Katrina tayfununda ölenler zayıf olanlar, fakir olanlar, parasız olanlar ya da tepede betonarme binada yaşayamayanlar, yani titre ve sahildeki binalarda yaşamak zorunda olanlar oldu. Bu da muhtemel sonuçların zayıfları vuracağını gösteriyor.

Küresel Isınma Faturası

Milyonlarca kişi küresel ısınmaya bağlı salgın hastalıklardan etkilenecek, açlık çeken ülke sayısı artacak. Durgun sulardan kaynaklanan salgın hastalıkların artacağına, iklimlerdeki birkaç derecelik ısınmanın bile milyonlarca insanın salgın hastalıklardan etkilenmesine neden olacağı uzmanlarca belirtildi.

Şiddetli yağmurlar ise kas ve eklem ağrısı çekenlerin sayısını artıracak. Küresel ısınma açlığı da beraberinde getiriyor. Tarımları büyük ölçüde önceden kestirilebilen Muson yağmurlarına bağlı olan Hindistan, Bangladeş, Myanmar, Vietnam da açlıktan nasibini alacak.

Yüzyılları aşan bir süre boyunca oluşan buzul kütlelerinin derinliklerinde eksi 80-90 derecelerde tehlikesizce barınan ve erime durumunda ortaya çıkabilecek virüs ve bakteriler. Uzmanlar, virüslerin ve bakterilerin göçmen kuşlar tarafından bir yerden bir yere taşındığını, yüzyıllardır buz altında barınan bu tehlikeli organizmaların da, aynı şekilde dünyaya yayılabileceğini belirtiyorlar.

Çözümler, yapılması gerekenler

Çevreyi koruma çabası en masum, en haklı, en apolitik, en saygın ve en kutsal çabadır. İnsanoğlu daha iyiyeye, daha güzele ulaşmak için devamlı bir çaba içindedir ve bu do-

İklim Değişikliğinin sonuçları

- Atmosferdeki karbondioksit oranı son 60 yıldır artıyor ve bugün endüstrileşme öncesinden % 35 daha fazla. Hiçbir önlem alınmadığı takdirde atmosferdeki karbondioksit düzeyi 2050 yılında endüstri öncesi dönemin iki katına çıkacak. Karbondioksit düzeylerinin ikiye katlanması dünyayı 1,4-5,8 derece ısıtacak ve bu insanlık tarihinde görülmemiş en büyük ısı değişikliği olacaktır.

- Birleşmiş Milletler verilerine göre bu yüzyıl (21.) içinde deniz seviyesindeki yükselme 88 cm.i bulabilir.

- 2050 yılına gelindiğinde ortalama sıcaklık artışı 2 dereceyi geçerse, 3 milyar insan susuzluk, 250 milyon insan da sıtma riskiyle karşı karşıya olacak.

- Önümüzdeki on yıllar içinde, türleri tehlike altında olan memelilerin yüzde 25'i, kuşların yüzde 12'si küresel ısınma nedeniyle yok olabilir.

- İklim değişikliği bitki ve hayvanların kutuplara ve yüksek yerlere doğru göç etmesine yol açıyor, göç ve çiftleşme zamanları değişiyor. Son 50 yıldır, kurbağaların çiftleşmesi, çiçeklerin açması ve kuşların göçü her on yılda ortalama 2-3 gün erken başlıyor.

- Gelişmiş ülkelerde sera gazlarının yaklaşık yüzde 67'si fosil yakıt kökenli enerji santrallerinden, yüzde 18'i de ulaşımdan kaynaklanıyor.

- İngiltere Dışişleri Bakanı Jack Straw, 2010 yılına gelindiğinde her yıl 265 milyar dolarlık küresel ısınma kaynaklı maddi zarar oluşacağını söyledi.

- Dünya üzerindeki buzulların toplam hacmi 1960'tan bu yana 4200 metreküp azaldı.

- İnsanların yiyecek, tatlı su, kereste, lif ve yakıtı yönelik yoğun talebi nedeniyle sadece son 60 yıl içinde tarım arazi-si haline getirilen bölgelerin yüzölçümü, 18'inci ve 19'uncu yüzyıllarda bu amaçla kullanılan alanların toplamını geçti. Yeryüzündeki karaların yüzde 24'ü ekilip biçilir hale geldi

Çözüm Yolları

- 2050 yılına kadar sera gazı emisyonlarında, 1990 rakamlarına göre %60'a varan bir azalma zorunlu.

- Enerjinin verimli kullanılması yasal değişikliklerle desteklenmeli.

- Elektrik üretiminde rüzgâr, güneş gibi temiz (yenilenebilir) enerji kaynaklarının payı hızla artırılmalı.

- Hükümetler karbon vergileri ve temiz enerji ile teknolojileri teşvik ederek geçiş dönemlerine öncülük etmeli.

- Enerji tasarrufu her yerde kural haline gelmeli, binalarda enerji verimliliği için standartlar konulmalı.

- Ulaşımdan kaynaklanan karbondioksiti azaltmak için motorlu taşıtlara dayanmayan ulaşım biçimleri ve toplu taşımacılık geliştirilmeli.

- Yaşam biçimlerimizi sorgulamak ve değiştirmek, daha çok bisiklet yolu, daha az otomobil ve uçak kullanmak, daha az enerji tüketmek zorundayız.

- Atmosferdeki fazla karbondioksiti temizleyen orman alanlarının korunması ve genişletilmesi gerekiyor.

- Küçük güzeldir; üretimde, tüketimde, yatırımlarda devasa ölçekleri terk etmek zorundayız.

- Yeşil bir gelecek için çalışmalıyız.

Kyoto Protokolü

Sera etkisi yaratan gazların salınışında belirli bir süre içerisinde belirli ölçülerde indirime gidilmesi konusunda belirli bir eylem planıdır. Bu protokolde belirsiz olan ise bu işin nasıl yapılacağına dair prosedürler, pek fazla bilinmeyen ise Kyoto Protokolü'nün mekanizmalarıdır.

Dünyada sera gazı etkisi yaratan gazların, ve özellikle de karbondioksitin salınışı normalin üstündedir.

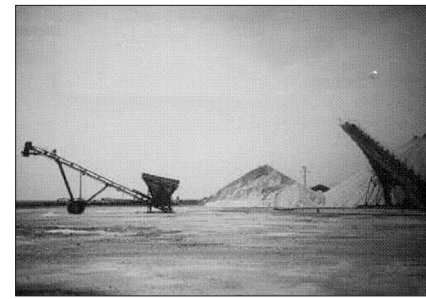
lik sağlamak gerekiyor. Bu nedenle;

1-Küresel ısınmaya neden olan ülkelerin daha çok üretme daha az tüketmeleri,

2-Küresel ısınmaya neden olan ülkelerin doğaya daha az zararlı ve doğayla daha çok uyumlu olması,

3- Kendi kendilerine 'yeterli olmayı', yeterliliğin gereksinimle sınırlı olmasını sağlamaları gereklidir.

Nurcan Gülabi

ğal bir süreçtir. Ama bir kısım insanlar bu çabayı ihtiras haline, hatta azgın bir ihtiras haline getirmişlerdir. Üstün olmak için gereğinde ulusları da etkileyerek, acımasız bir ekonomik savaş sürdürülmektedir. Askeri ve siyasi uzantıları olan bu ekonomik savaşın aktörleri en ucuz yoldan başarıya ulaşmaya çalışıyorlar. İnsan sağlığını ve yaşamını umursamayan bu çılgın telaşın zaten çevreye saygı duyması beklene-mez.

İnsanların bir akışı var bir de doğanın kendine ait bir akışı var. Dünyanın dibine inip de milyonlarca yıldır fosil halinde duran maddeleri çıkartıp bunları tekrardan kullanma sunmak ya da kimyasal maddeler arasında etkileşimler sağlayıp böylece doğaya zehirli atıklar salarak enerji üretmek yerine insan ve doğa dengesinin akışlarının dengeli bir şekilde gitmesini sağlamak gerekiyor.

Yani, doğal akışlarla insan-dan kaynaklanan akışlar arasında tam bir tutarlılık, bir iç içe geçmiş-

Dr. İlhan Diken

Kısırlık(İnfertilite)

Kısırlık, çiftlerde çok görülen bir problemdir. Ne mutlu ki, son 20-30 yılda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir ve birçok vaka'da kısırlık problemleri çözülebilmektedir.

Kısırlık sorunları arasında sperm problemleri, yumurta problemleri veya bunların birleşmesinde karşılaşılan zorluklar sayılabilir. Kısırlık sorunları aynı zamanda cinsel fonksiyon bozukluğundan da doğabilir. Doktorlar için kısırlık genellikle "yaklaşık olarak 1 yıl süreyle sık sık ve hiçbir koruma yöntemi kullanılmaksızın ilişkide bulunulduğu halde hamile kalamamak" anlamına gelir. Kısırlık problemi olmayan çiftlerin dörtte üçünde bu süre zarfında hamilelik meydana gelecektir.

Birçok çift için "döllenme yeteneğinin azlığı" sıklıkla, daha iyi bir terimdir-yani, hamilelik olmamasına rağmen döllenme hala mümkündür. Fakat ihtimal o kadar kuvvetli değildir.

Doğurgan olmamanın (infertilite), kısırlıkla aynı şey olmadığına dikkat etmek gerekir; kısırlık hiçbir şart altında çocuk sahibi olamamak demektir. İnfertilite'de çocuk sahibi olma ihtimali yok değildir. Bir çok kimse ve ilgili doktorlar için infertilite, zorluklarla başa çıkmak gerektiği şeklinde bir meydan okuma olarak yorumlanmalıdır.

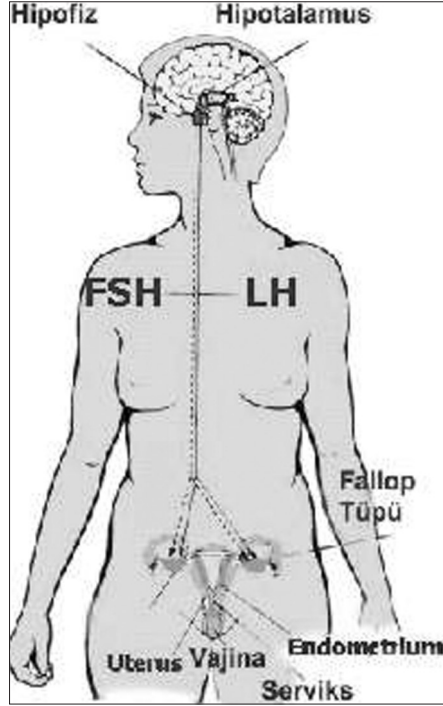
Bütün insanların yaklaşık yüzde 10 ile 15'inde doğurgan olamama durumu vardır. Bu çiftlerden yaklaşık yüzde 30'unda erkek infertil durumdadır ve buna ek olarak vakaların yüzde 20'sinde infertilite problemine erkeğin katkısı vardır. Vakaların yüzde 50 ila 70'inde infertilite kadındadır. Hem kadında hemde erkekte infertiliteye birçok faktör neden olabilir.

Eğer siz ve eşiniz makul bir süre içinde çocuk sahibi olamadınızsa ve çocuk sahibi olmak istiyorsanız, yardım isteyiniz. Kadının jinekoloğu, erkeğin üroloğu veya aile doktoru, fertilite (veya kısırlık) problemleri ile uğraşan doktor veya kliniğin yardımına ihtiyaç duyulup, duyulmadığını söyleyebilir.

İnfertilite, eşlerden herhangi birinde veya her ikisinde de olabilemesine rağmen, doktorlar değerlendirme yapmaya genellikle erkekten başlarlar, çünkü erkekteki infertiliteyi belirleyen testleri yapmak çok daha kolaydır. Kadına yapılacak testler sadece daha karmaşık olmakla kalmayıp, daha fazla tehlikeyi de içerir. Eğer erkeğe yapılan testlerde infertilite kaynağı olacak bir neden bulunmazsa, o zaman kadın değerlendirmeye alınabilir.

Kendi dünyaya getirdikleri bir evlada sahip olmak isteyen çiftler için yapılacak tek şey bu değerlendirmeden geçmektir. İşlemler başarılı bir hamilelikle de sonuçlanabilir.

Kısırlık için yapılan çok sayıda tedaviden hangisinin seçileceği, durumun nedenlerine bağlıdır. Tedavideki son gelişmeler, eskiden kısır olup da şimdi evlat sahibi olabilen

çiftlerin sayısını artırmıştır.

Bazı kısırlık nedenleri tedavi edilemez. Fakat, o durumda bile, kadının buna rağmen hamile kalabileceği çeşitli tohumlama yöntemlerine başvurulabilir. Kısırlık tedavisi ikiye ayrılmaktadır:

1. Döllenme yeteneğini sağlamak veya eskiden mevcut olan yeteneği geri getirmek.

2. Suni tohumlama.

Birçok çift için kısırlık tedavisinin en kolay yollarından biri, döllenmeyi sağlamak amacıyla, ne zaman ve ne kadar sıklıkla ilişkide bulunulması gerektiği konusunda öneriler ile ilgilidir. Bu yol, kısır olmayıp da çocuk yapma yetenekleri bozuk veya eksik olan çiftler için özellikle etkilidir.

Kısırlık, sperm (veya spermin yokluğundan) kaynaklandığı zaman

döllenmeyi başlatmak veya eskiden bulunduğu iyi durumuna döndürmek bazen mümkün olabilir. Örneğin; sperm problemlerinin çok kaynağı olan varikosel; ameliyat yoluyla düzeltilebilir ve bazı durumlarda bu da döllenme yeteneğini geri getirebilir. Testislerde, prostat guddesinde, meni torbacıklarında, idrar yollarında olan sorunlar da tedavi edilebilir.

Enfeksiyonlar sperm üretimini engellediği, ulaşım sistemini tıkadığı, spermi hasara uğrattığı veya öldürdüğü zaman, enfeksiyonun tedavisi sıklıkla döllenme yeteneğini geri getirir. Bu, özellikle cinsel yolla bulaşan hastalıklar için doğrudur ve eşlerin her ikisi de tedavi edilmelidir.

Kadında, tedavi muayene ve tahlillerin sonuçlarına da bağlıdır. Her zaman olduğu gibi, mevcut herhangi bir enfeksiyona veya duruma neden olan diğer bir hastalığı tedavi etmek, ilk yapılacak işlerdir. Eğer döllenme problemi yumurta bırakma nedeniyle oluyorsa (anovulasyon) doktorunuz ovulasyonu gerçekleştirmeye çalışabilir. Genellikle hormonlar verilir. Bazen ovulasyonu sağlamak için bir yumurtalık ameliyatı gereklidir.

Fallop tüplerindeki tıkanmalar, tümörler veya diğer problemler genellikle ameliyatla tedavi edilir. Küçük cerrahi teknikleri fallop boruları üzerinde hassas ameliyatlara yapılmasına imkan verir. Fakat bütün fallop borusu hasarları cerrahi olarak tedavi edilemez.

Endometriyozis, düşük dozlarda ağzından alınan doğum kontrol ilaçları da dahil olmak üzere, ilaçla tedavi edilebilir. Bazen endometriyum dokusunun ameliyatla çıkartılması ge-

reklidir. Endometriyozis'in düzeltilmesi döllenme yeteneğini artırabilir.

Bir çiftin rahatsızlık nedeninin tedavi edilebilmesine rağmen kısırlık devam ediyorsa, veya neden belirlendiği halde tedavi olanaksızsa, hamilelik yine de mümkün olabilir. Kullanılan teknikler arasında, kadından alınan yumurtanın eşinin veya başka bir erkeğin sperm ile suni olarak döllenmesi de vardır. Döllenme işlemi kadının vücudunda veya dışarıda gerçekleştirilir. Dışarıda olması durumunda döllenmiş olan yumurta bir işlemde sonra vücudun içine aktarılır.

Test tüpü bebekleri (tüp bebekler) terimi gerçeği yansıtmamaktadır. Çünkü bebek annenin vücudunda gelişir; yalnızca döllenme ve gelişmenin en başlangıç safhası (embriyonun gelişmesi) test tüpünde gerçekleşir. Doğru terim in-vitro döllenmedir. Bir zamanlar gazetelere başlık olan bu konu şimdi uzmanlaşmış kliniklerde rutin hale gelmiştir. Fakat cerrahi bir işlem gereklidir ve bu işlem hem masraflı, hem de zordur.

İn-vitro döllenmede; yumurtalar kadının, yumurtalığından çıkartılır. Yumurtaların çekilebilmesi için, oradaki folikülün yerini belirlemek amacıyla laparoskopi veya ultrasonografi yapılır. Erkek eşten veya bir vericiden semen alınır. Ondan sonra, yumurtayı bir spermle döllenmek için laboratuvar ortamında denemeler yapılır. Eğer döllenme meydana gelirse, embriyo, kadının rahmine aktarılarak hamilelik sağlanmış olur.

Vücut Çatlakları (Striae Atrophica)

genlik döneminde değil, özellikle kilo almaya bağlı ciddi fiziksel ve hormonal değişimlerin yaşandığı hamilelik döneminde de göğüs, kalça, karın ve bel çevresinde çok sık görülmektedir.

Bunlara ek olarak uzun süre kortizon kullanımı, Cushing Sendromu, Marfan Sendromu gibi hastalıklar da derimizi bir arada tutan bağ dokuyu ve cilt unsurlarını olumsuz etkiledikleri için çatlaklara neden olan faktörlerdir. Çatlakların oluşumunda cildin genetik özellikleri ve aşırı kuru yapıda olması gibi unsurlar etkilidir.

Uzmanlar ergenlik ve hamilelik döneminde oluşan çatlaklara sadece derinin gerilerek yırtılmasına neden olan kilo artışı ve genişlemenin değil bunun yanı sıra aynı dönemlerde adrenaller tarafından salgılanan ve oranı ciddi derecede artan glucocorticoid hormonlarının da neden olabileceğini belirtmektedir.

Çatlakların oluşumunu önlemek, onları tedavi etmekten çok daha kolaydır. Özellikle çatlaklar henüz pembe renkteyken müdahale etmek alınacak sonucun başarısını artıracaktır.

Çatlaklar, hiçbir zaman oluştuktan sonra tam olarak giderilemez. Kısmen giderme en etkili yöntemlerden biri, Dermabrazyondur (micro peeling). Bu yöntem alüminyum oksit adı verilen çok küçük yapıda ince kristal tanelerinin cilt yüzeyini soyarak

problemi tabakanın atılması ve alttan yeni doku üretimini sağlar Genellikle 10 seanslık kürler şeklinde uygulanan bu yöntem acısız ve cilt açısından herhangi bir risk içermez. Sonbahar ve kış ayları işlemin uygulanması açısından en doğru dönemlerdir. Önemli olan çatlakların oluşumuna fırsat vermemektir. Bunun için çok sık kilo alıp vermemeye dikkat etmek, cildin elastikiyetini arttırmak için düzenli egzersiz ve esneme hareketleri yapmak, bol su içmek, her duş ve banyoda vücuda peeling uygulamak, hergün cildi nemlendirici ürünler kullanmak (özellikle buğday ve susam yağı), belirli aralıklarla masaj ve yosun kürleri yaptırmak, ayrıca aşırı güneşlenmemek, sebze-meyve ve protein açısından zengin gıdalar tüketmek ve sigara içmemek önemlidir.

Pratik öneriler

Sağlıklı olmanın ve güzel kalmanın, ucuz ve kolay bir yöntemi soğuk ve sıcak duş almaktır. Böylelikle hem vücudunuz toksinlerden kurtulur, hem de ruhunuz ve bedeniniz dinlenir. Soğuk ve sıcak suyla geçişli olarak duş almak vücudunuzun diri ve sağlıklı kalmasına yardımcı olur. Vücuttaki kan akışını ve sinir sistemini düzenliyor, cildi koruyor, kasları sıkılaştırıyor ve vücuda enerji veriyor. Enerjinizi arttırmanın ya da stresi azaltmanın yolu kaplıca terapisi ya da su terapilerinden geçiyor. Eğer herhangi bir

Su İle Rahatlayın

kalp rahatsızlığınız yoksa, çok kolay bir yöntemle kaplıca terapilerinin sonuçlarını elde edebilirsiniz. Önce sıcak duş altında birkaç dakika durmanız gerekiyor. Daha sonra 20 saniye soğuk duş alın ve tekrar sıcak suya dönün. Bunu üç kez yaparak duşunuzu soğuk suyla tamamlayın. Ancak soğuk duş alırken dikkat etmeniz gereken birkaç nokta var. Bunlardan birincisi, soğuk suyu yüzünüze tam 30 saniye tutun. İkincisi ise soğuk suyla vücudunuzda en az 20 saniye daireler çizerek duş almanız.

Yemek tarifleri

Kazandibi

MALZEMELER:

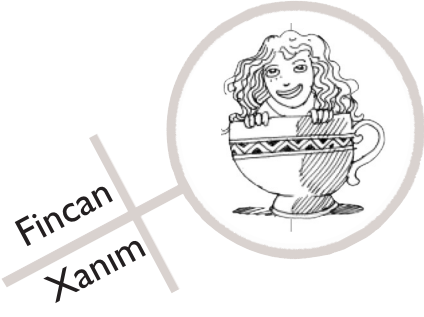
4 bardak süt
pudra şekeri
250 gr şeker
1 paket vanilya
1 su bardağı pirinç unu

HAZIRLANIŞI:

Sütü kaynatın. Şekeri ve biraz suyla ezilmiş pirinç ununu karıştırıp süte katın. Karıştırmaya devam ederek 15

dakika kadar pişirin. Az yağlanmış ve üzerine pudra şekeri serpilmiş tepsiye boşaltın. Altının kahverengi bir renk alması için sadece altı yanan fırında veya ocakta çevirerek kızartın. Kazandibinin tepside kolayca alınabilmesi için tepsiyi hemen soğuk suya tutun. İki dakika kadar tuttuktan sonra soğumaya bırakın. İyice soğuduğunda tatlıyı karelere bölün. Bir spatula vasıtasıyla kaldırıp, ikiye katlayın. Yanık kısmı üstte olacak şekilde servis yapın.

Ördeğim, Tavşanım

Bu haftaki konumuz, çocuk gibi davranan kadınlar... Kadınlar niye bilhassa sevgililerinin yanında çocuk gibi davranır? Bir de eskiden bu işin bir adabı, nizamı vardı. Üsküdar'dan Jale, Kadıköy'den Berk'ler türedikçe, davranış kalıpları da abartılı yayıldı. Eskiden "yavrum" hitabı vardı ki ben büyük saygı duyarım bu kelimeye. Şimdi çıkın sokağa, "Ya ama tavşanım, kaç gündür hiç mesaj atıyordun, ben de şey sandım" biçimli cümleleri çok duyarsınız. Niyetim, "Ah aman Türkçemiz bozuluyor, nerede Türk Dil Kurumu" diye tekel bayi gibi 24 saat ağzımı açmak değil. Ama hakikaten sokakta yürüdüğümde bu Üsküdar'dan Jalelerin beni hızla kendi gettoları dışına ittiğini düşünüyorum.

Neyse... Düşük bel, göbek açığa kızlarımız için başlayalım... Ben artık onların hızına yetişemiyorum. Üsküdar'dan Jale'yi bir restoranda, sevgili ile yemek yerken görüyorsunuz. Sevgiliye muamele, nesli tükenen pandaya, süs köpeğine muamele ile aynıdır. İki elle yanaklar sıkılmak sureti ile "Iyyyy" yapılır ve sipariş verilir. Jale asla sipariş vermez. Jale'nin işi, garsonu bir saat ayakta bekletip, "Ya ama çok yaaalıdır, ben onu yiyemem" muhabbeti çevirmektir. Garson da, kanguru yavrusu gibi, delikanlının kesesinde yaşayan bu kıza nasıl davranacağını bilmez. "Yenge" dese değil; "abla" dese, Jale'nin "konuşma beee manyak" diye bağırma ihtimali çok yüksek. Öylece bekler ve nihayetinde adisyon kağıdı, yazılıp da üstü karalanmış siparişlerle dolar. Nihayet, "yaaağlı"dan kaçınan ve diyet kola için kendini yerlere vuran, bir zaman sonra sevgilisinin hakikaten kolunun altında sesi inceden çıkan Jale, bir buçuk Adana ve ayran, acılı ezme yemeye karar vermiştir. "Ya limonu sen sıksana,

elimi yıkamıim şimdi" der delikanlıya, "ama bu bardak kirliii", "ya hayatım söylesene, nerde kaldı soooaan" sesi yükselir ki garson artık çileden çıkmıştır, işletmeci ise göz ifadeleri ile delikanlıyı metanete davet eder.

Jale minibüste ve yalnız

Evet, Jalelerin özelliği, bu tür umuma açık yerlerde, kendi işini kendileri yapmaktan ziyade, işi etraftaki er adamlara ihaleye vermektir. Mesela durak yaklaştı, kedi gibi bir ses, "incek vaaar" der ama bunu bırakın şoförün duymasını, yanındaki bile zor duyar. Maksat, yanındaki er adamlara sesini duyurup, onların öğürerek "Birader incek varrr!" demesini sağlamaktır. Çoğunlukla da er adamlar bu görevi yapar. Fakat, er adamlardan ses çıkmamışsa ve şoför durağı geçmişse, o zaman siz görün Jale'yi. O kedi sesi gitmiş, yerine zurna gibi bir ses gelmiştir ve "Yaaaa indirseneyaaaa, bi saattir bağıryorummm, manyak mıdır nedir!" ünlemesi gelmiştir.

Jale, sevgilisini ailesi ile tanıştırmaya karar verir. Anne, baba, kardeşler ve karnabaharlı sofrası... Çocuk zaten fotoğraf stüdyolarında emaneten takılmış kravat kadar alakasız ve ortama egredidir. Bu kendini beğendirmeye hali kadınlar da kolaydır, çünkü sofradan iki bardak topladın mı işin tamam. Ama erkekler için tam manası ile Çin işkencesi. O dakikaya kadar kızının "canım" diye hitap ettiği bir zat ile karşılaşmamış olan aile fertleri, bu çizgili kravata Jale'nin "dolma da alsana canım" diye hitabı karşısında aralıklı şoklar yaşar. Fakat Jale "canım" evresini çoktan atlatıp, delikanlıya besiyeye almıştır bile. Bu emanet ruh hali üstüne dar gelen çocuğun yanakları utançtan kızarmışken, Jale'nin zorla boğazına tıktığı dolmalarla çocuk hepten enfarktüs aşamasına gelir.

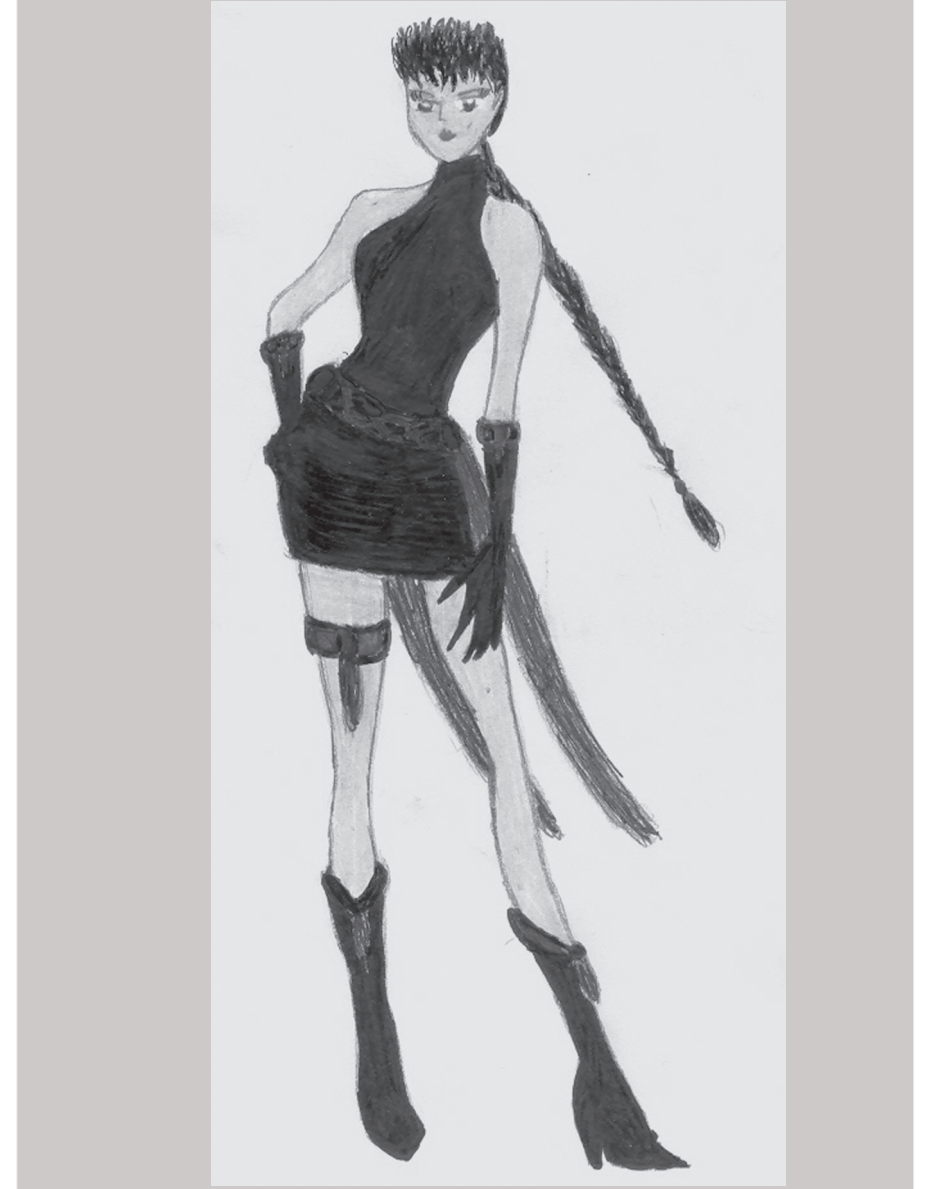
Aile de yavaş yavaş delikanlıyı özümsemiştir ya da en azından sahne böyle görülür. Fakat, Jale "bulaşıklarda annesine yardım etmek üzere" ders kitaplarından aldığı cümle ile mutfaka yöneldiğinde, "babışko"nun bakışları, bir ırz düşmanı ile aynı masada oturuyormuşçasına delikanlıya yönelir ve öznelerin yerini ağır sıfatlar alır. Yüklemeler ise emir kipleri biçiminde terletir delikanlıyı. Gerisi, toplanacak puana ve Jale'nin "istikrarlı" çizgisine kalmıştır.

Jale arkadaşlarıyla

Bu "canım"lı ruh hali bir zaman sonra davranış kalıbı haline alır. Jale arkadaşlarına da bu şekil davranmaktadır. "Attığı" mesaja karşılık alamayan Jale, "kankam" dediği arkadaşı ile ilişkisini bir giyotinin ağzına vererek bitirme cüretindedir. Zira, arkadaşları ile ilişkisi daha ziyade pembe çantanın büyü, dantelalı tişörtün göbek ölçüsü ve tüylü tokalar üzerine pekişmiştir. Sokağa çıkılmayacak dercede iğrenç giyinmiş arkadaşına "ayyyy çok ciciiii" der. Onun literatüründe zaten "saçmalama ya bu ne hal, acayip çirkin olmuşsun" yoktur. En çok kullanılan ifadeler, "cici, şirin, şeker"dir.

Jale piknikte

Tabii meseleyi uzatabiliriz. Jale piknikte, arkadaş gezisinde falan... Jale için piknik, öyle "spor giysiler giyiniş, biraz yayılayım hali" değildir. Jale, spor giysiler giyinen ve mümkünse babası ile top oynayan kızları çok banal bulur. O, piknik giysileri için özel bir alışveriş yapar. Pembe spor ayakkabısı, üstüne uygun renkte tişört, düşük bel kot pantolon ve onu tamamlayan pembe tokalar, pembe ruj ve allık falan filan işte. Ve hatta mangalları mideye indirdikten sonra ağzının etrafındaki siyah et izleri

mevcutken, rujunu tazeleme eğilimindedir...

Benim bittiğim Jaleler, tezgahlar olanlardır. Sakın kendinizi onlara teslim etmeyin. Zira, söylemesi ayıp, kıncınızı açığa bırakan bir pantolon denetirler ve siz kendinizi aynada gördüğünüzde "ciyaaak" diye bağırıp, mümkünse slogan atarak kaçmak isterken, "ay valla çok yakıştı benceee" derler. Ben tecrübe etmişim, Allah kimsenin başına vermesin, diyalog şuydu:

- Kıbrıslı mısınız?
- Hayır
- Benim Kıbrıslı bi arkadaşım

var onu çok özlediim. (Ağzını büzmek sureti ile kuruyor bu cümleyi...)

- Himm, evet...
- Kendi saçınız mı?
- ?!! Hım...
- Çok cici saçınız, siz de çok cici, Kıbrıslı arkadaşım da cici, elinizdeki pantolon da...

Yerimi tespit etmemesi için slogan atmadım ama gerçekten kaçtım. Yineliyorum, siz siz olun, kendinizi onlara emanet etmeyin!..

fincani_xanim@mynet.com

Fıkra Gibi Yasaklar

- Demiryolunda öpüşmek yasaktır. (Fransa)
- Domuzlara "Napolyon" isminin verilmesi yasaktır. (Fransa)
- Yağmur yağarken çimler sulanamaz. (Kanada)
- Kapılar ve pencereler pembe renkte olmak zorundadır. (Kanada-Kanata)
- Ağaca tırmanmak yasaktır. (Kanada-Oshawa)
- Kadınların toplu taşıma araçlarında çikolata yemesi yasaktır. (İngiltere)
- Etek giyen erkekler tutuklanır. (İtalya)
- İnek sahiplerinin sarhoş olması yasaktır. (İskoçya)
- Kapınızı çalıp sizden "klozetinizi isteyen birini" içermek zorundasınız. (İskoçya)
- Çocukların sigara satın alması yasak, içmesi serbesttir. (Avustralya)
- Patikada sağ elinin üzerinde amuda kalkarak yürümek yasaktır. (Avustralya)
- Araba kullandığınız zaman gömlek giymek zorundasınız. (Tayland)
- İç çamaşırız gezmek yasaktır. (Tayland)
- Kuaförde saç kurutucusunun altında uyuyan kadın ve salonsahibi para cezasına çarptırılır. (ABD-Florida)
- Evde içki içmek yasaktır. (ABD-Indiana)
- Birisinin arkasından konuşmak ve dedikodu yapmak illegaldir. (ABD-Indiana)
- Berberlerin çocukların kulağını kesmesi yasaktır. (ABD-Indiana)
- Polisler, ikaz etmek amacıyla köpekleri ısırabilir. (ABD-Ohio)
- Eşeklerin banyo küvetinde uyuması yasaktır. (ABD-Arizona)
- Çorbayı höpürdeterek içmek yasaktır. (ABD-New Jersey)
- Buzdolabının kapısı açikken önünde uyumak yasaklanmıştır. (ABD-Pennsylvania)
- Banyoda şarkı söylemek yasaktır. (ABD-Pennsylvania)
- Ana caddede traş olmak yasaktır. (ABD-Mississippi)

Babama sordum. Kardeşimi leylek getirmemiş. Onu internetten download etmişler..."

Yaşamdan Kesitler

Nuray Bayındır

Onlar-I

Onlar bir zamanlar insanların yaşadığı dünyada devletli hiçbir güç tarafından kabul görmeyen "lanetli" bir toplumun çocuklarıydılar. Bakmayın, uzay mekiğinden görüp de hayran kaldığı dünyaya yeniden gelme hayalleri kuran astoronot'un lafına. Dışı seni içi beni yakar derler ya, işte o dışarıdan tılsımlı, parl parl görünen dünyanın ağırlığı üstlerine çökmüştü sanki. On beş, on sekiz, yirmi iki bilemedin en fazla otuz yada eskilerden kalmış birkaçı kırkının üstündeydiler. Kızlı erkekli eşit koşullarda soyunmuşlardı işe, dünyanın kirini pasını temizlemeye. Binlerce yıldır yaptıkları da buydu aslında ama içerdin en eskisi bile onlarla sayıyordu kendi yaşını. Astronot nereden bilsin ki? Hem Astronot'un aklına bil gelmemiştii onları düşünmek. O sadece dünyanın dış güzelliğın tutulmuştu. "bir daha yaşama gelsem dünyada yaşamak isterim" dedi. Bu tılsımlı küre çekmişti kendisine onu. Dünyalı olduğunu bile unutmuştu bir an. Dünyayı dışarıdan seyretmek ne güzeldi. Uzaktan parıltılı güzellik göze görünür. Halbuki sadece üç günü kalmıştı. O hayran olduğu dünyanın atmosferine takılarak param parça yaşama veda edeceğini nereden bildi. Kopkoyu bir karanlık içinde yüzen rengarenk ışıltılı dünya, insan elinde bir tuzak olmuştu geri dönenler için. Düşünemedi. Akıl edemedi. Tutulmuştu, aşık olmuştu bu bambaşka dünyaya. Ardından insanı makineye kurban edenlerin timsah gözyaşlarını gördü mü bilinmez ama, mekiği patlayınca külleri dünyaya savrulan astronot son anda bilincini uyanık tutmayı başardı. Dünyayı insan gözüyle bir kere daha görmüştü ya gam yemezdi artık. Kendi bütünlüğü içinde ne kadar güzel, ne kadar diri, renkli ve özgürdü. "mutlaka bu dünyanın bir sahibi var, bir güç var onu bu derece çekici kılan" diye düşündü. Astronotun bizim kızlarımız ve oğullarımızdan haberi bile yoktu. Onlar vızır vızır çalışıyorlardı. Aynı denizin ortasında büyük emperyal güç tankerlerinden sızan petrol artıklarını tırmıklarla, yetmeyince elleriyle toplamaya çalışsan, sahillerini kirlilikten kurtarmak için karınca gibi uğraşan insanlar gibi. Ama onlar görünen değil görünmeyen kirlilikleri de temizliyorlardı. Onlar insanlığın emekçisiydiler. Tutsak edilen özgürlüğe kilitlemişlerdi yaşamlarını. Her adımda bin bir engel, bin bir tuzak vardı ya olsudu. İçindeyken, bazen gündüz bile kapkaranlık görünürdü insana dünya. Sanki güneş tutulması gibi. Öyle kasvetli, öyle ağır zordu ki yaşam. Hele son yıllar bir garip ilişkiler karmaşası sarmıştı her yeri. Kimse kimseyi insan gözüyle görmüyordu. Hiç olmadığı kadar makinenin tutsağı olmuştu insan. Düğmeye basınca düşünüyor, düğmeye basınca tepki veriyordu. Dünya ateş çemberine dönmüş, milyonlar acından ölmüş, kadınlar , çocuk yaşında tecavüze kuran gitmişti. Vahşet diz boyuydu. Çürüme diz boyuydu. Bütün bunlara rağmen insan sağdı, dilsizdi, koku almıyordu. Kendi kendine aitlik duygusu hepten yok edilmişti. Bilinen ama küçük insanları tarafından görülmeyen, gündelik ilişkilere giren, o herşeyi ve herkesi kenı çıkarlarına göre yönlendiren büyük bir gücün esiri olmuştu insan. Görmüyordu. Çünkü yaşamıyordu. Yaşamı elinden alınmıştı, farkında bile değildi. Bir kör düğüşüydü onunkisi. Yaşam kavgası dediği bir körler düğüşüydü. Her şey, tüm ihtiyaçları beşikten mezara kadar onun adına büyük güç tarafından önceden belirlenmişti de o farkında değildi. Doğal güzelliklerden faydalanmak bile ona yasaktı, sadece parası çok olanlara ayrılmıştı yaşam. O küçük evinde televizyona bağımlıydı. Yattığı yatağından tut kullandığı dış macununa kadar teletüketimin emrindeydi. Uzun zamandır düşünmeyi bırakmıştı.

Beritan'dan İsveç'e "Stamtavlor"

Dilsa Demirbağ-Sten çocukluğunun kokuları ve manzaralarıyla bezenmiş, kedisini sevenlere karşı sevgiyle dolu ama aynı zamanda kadınların insanca yaşamasını engelleyen ataerkilliğe karşı nefretle dolu o güzel hikayesini "Soyağacı"nda İsveççe yazdı. Güneşin altın rengi ışınlarının dünyaya bir eğimle ulaştığı ve kış havasının artık hissedilmeye başladığı bir Ekim günü şehir merkezindeki popüler bir lokantada buluştuk. Söylediğine göre, Dilsa Demirbağ-Sten neredeyse burada büyümüş. Dilsa bir Stockholm çocuğu, ışıltılı, koyu renk gözlü 35 yaşında bir kadın, bir anne, İsveç televizyon kanallarından birinde program yöneticiliği yapıyor, politik konularda yorumlar yazıyor.

Ama aynı zamanda, çocukluğunun ilk yıllarını şehir hayatından olabildiğince uzakta, Anadolu'daki Beritan aşiretinde geçiren genç bir Kürt kadını.

Altı yaşında yeni hayat

Altı yaşındayken annesi ve üç kardeşiyle İsveç'e, babasının yanına gelen Dilsa için artık yeni bir hayat başlamıştı.

Ve, çocukluk yıllarını ve o yıllardan geriye kalanları anlattığı "Stamtavlor," yani, "Soyağacı" adındaki ilk kitabı yenilerde yayımlandı.

Bu kitapta, Dilsa, bir zamanlar, dedelerinden miras aldıkları gelenekle, özgür ve bağımsız bir hayat sürenlerin durumunu da anlatıyor. Yani erkek olanların. Dilsa ataları ve kendisi hakkındaki hikayeyi sevgi ve samimiyetle aktarıyor.

Şiddet, şiddet,şiddet

Çocukluk yıllarında gökyüzü yüksek ve aydınlıktı ama küçük bir kız çocuğunun rüzgarı yüzünde hissetmeye pek vakti yoktu. Kürt kadınının o zamanlar da kendine ait bir hayatı yoktu, şimdi de yok.

"Bu korunmasızlık tüm Kürt toplumu için geçerli", diyor Dilsa. "Kürtlerin hayatının her katmanında bir şiddete maruz kalma durumu söz konusu."

"Kürtler Türk rejiminin şiddetine maruz kalıyor, kadınlar erkeklerin şid-

detine maruz kalıyor, çocuklar büyükle-
rin şiddetine maruz kalıyor, hayvanlar
insanların şiddetine maruz kalıyor. "
Gözlemediği bu şiddet kitabı yaz-
masını sağlayan itici güçlerden biri ol-
muş.

Geçmişle barışma ihtiyacı

Dilsa'ya göre, diğer itici güç ise, bir kadının anne olduktan sonra hissettiği geçmişle barışma ihtiyacı. Bir Kürt aşiretinde geçen çocukluğu bugünkü hayatını sonsuza dek değiştirmiş, hem ekonomik dayanak noktasının yok olması, hem de savaş nedeniyle.

kendisini destekleyecek sıcak ve ku-
caklayıcı bir akraba ve arkadaş çevresi.
Dilsa bunlara sahip. Fakat Kürdistan'
daki akrabaları haksızlık ve baskıları
anlatmasına tepkili.

Aşiretten çıkan tek okumuş ve top-
lumda kendisine yer edinmiş kadının
kendilerini savunmasını istiyorlar. Tür-
kiye'nin en büyük yazarlarından biri
olan Orhan Pamuk'u çok iyi anlayabil-
diğini söylüyor.

Göteborg'da bir kitap fuarındaki se-
minerde Orhan Pamuk, kimseyi mem-
nun edemediğini söylemişti. Kendi ül-
kesinde Türklüğe ihanet etmiş bir ha-
in, dışarıda ise hep bir yabancı olarak
görülmüyor.

Pamuk Dilsa'nın hayran olduğu ve ya-
kından tanıdığı yazarlar arasında.

Şarkılarda ve hikayelerde

Dilsa'nın aşiretine ait herhangi yazılı bir edebiyat yok. Masallar sayesinde bugünlere aktarılanlar, aşkı ve ölümü anlatan şarkılarda ve annelerin akşamları çocuklarına anlattıkları hikayeler-

de yaşatılıyor.

Bu hikayeler de Dilsa'ya miras ka-
lanlar arasında ve belki bunları bir son-
raki kitabında kullanacak; bir dahaki
sefere çok daha fazla çalışması gereke-
ceğini söylüyor.

Demek ki bunu düşünmeye başladı
bile.

Kürt anneannesi kadar

Bir yazar olarak ona bir sonraki ki-
tabının ne hakkında olacağını sormamaya
özen gösteriyorum. Şu sıralar tüm vakti-
ni her Çarşamba akşamı Kanal 8'de gös-
terilen bir saatlik bir belgesel programa
veriyor. Ama çocuklarını alıp akşam ye-
meği için alışveriş yapmak üzere uzun
saçlarını savurarak hızla uzaklaşmasını
seyrederken ikinci kitap için pek bek-
lemek gerekmediğini anladım.

Bu kadının, belki de iki kültürün bir
araya gelmesinden doğan, tükenmek
bilmez bir enerjisi var. Ya da belki sa-
dece Kürt anneannesi kadar güçlüdür.

Baskı ve fiziksel zorluklarla dolu o günler için üzülüyor Dilsa. Ama o günler gerçetti, onundu ve bu gerçeği bir şekilde kabul etmesi gerekiyor.

İşte, çocukluğunun kokuları ve manzaralarıyla bezenmiş, kedisini sevenlere karşı sevgiyle dolu ama aynı zamanda kadınların insanca yaşamasını engelleyen ataerkilliğe karşı nefretle dolu o güzel hikayesinde bunu yapıyor.

Bu o kadar kolay değil.

Akrabalar tepkili

Bunu yapabilmek için iki şeye ihtiyacı olduğunu söylüyor; güçlü bir kendine güven duygusu ve

Cesur Bir Hayat Savaşçısı

Hayatımdan çıkardığım en büyük ders, bilinçsizliğin insanı çocuk gibi yaptıdır. İnsan bilinçlendikçe hayata karşı daha da cesur oluyor. Kadınlar kendilerine güvensinler. Kadın isterse dünyada yapamayacağı bir şey yoktur.

Bese Çakabay; toplumsal değer yargılarına isyan eden ve kadının değer yargılarını yaşamının ilkesi yapan, toprağın ruhunu kadının ruhu belleyip tuvale yansıtan cesur bir hayat savaşçısı. Bir Kürt kadını olan ve Hollanda'da yaşayan Çakabay, örnek alacağımız yaşamına dair sorularımızı yanıtladı.

• **Nasıl bir toplumsal yapı içinde büyüdünüz ve nasıl Avrupa'ya geldiniz?**

Kürdistan'da büyüdüm. İki erkek, on tane de kız kardeşim var. Köyümüzde okul olmadığından okuyamadım. Küçük yaşta kuran okudum. Köyde yaşayan bir aile olarak maddi durumumuz iyiydi. 18 yaşında köyün ağasının oğluyla evlendirildim. Bir süre eşimin ailesiyle yaşamak zorunda kaldım. Zorlandığım yıllardı. Ama bir kadın olarak bu zorlanmalarımı hiç kimseye paylaşamazdım. Belli bir süre sonra eşim Avrupa'ya çıkış yaptı. Yaklaşık bir yıl kaldıktan sonra geri geldi. İlk çıkışı pek başarılı değildi. İkinci gidişi söz konusu oldu. Bu süre zarfında ben eşimin ailesiyle kalmak zorunda kaldım. Çünkü ağanın geli-

niydim. Babamın evini karşıdan görmeme rağmen tek başıma asla babamın evine gidemedim. Sadece erkekler bizimle geldiğinde, bir bayram ya da kutlamada aileme gidebiliyordum. Sonrası Avrupa.

• **Avrupa'ya geldikten sonra yaşadığınız zorlanmalar nelerdi?**

Eşimle üç sene ayrı kaldık. Daha sonra Avrupa'ya geldik. İlk geldiğimde çok şaşırıldım. Köyde de zorluk çekiyordum, ama orda akrabalarım vardı. Köyde çektiğim zorluklardan sonra Avrupa'da kurtulacağımı düşünüyordum. Ama daha büyük bir kabusun içine düşmüştüm. Eşim sabah saat 5:30 gidiyor, akşam 9:30 geliyordu. Bazen mesaiye de kalıyordu. Bir evde 4 çocukla tek başıma kalıyordum. Haftada bir gün bizi bir mağazaya götürüp alışveriş yapıyordu. Ne Kırmıncı, ne Türkçe, ne de Hollanda'ca biliyordum. Kürtçe'nin Zazaca lehçesinden başka dil bilmiyordum. İki buçuk yıl böyle devam etti. Çocukları okula göndermiyordum. Çocuklarımı dışarı bırakmaya korkuyordum. Size ilginç gelebilir ama, gazdan, elektrikten korkuyordum, köyde böyle şeyler görmemiştim. Tam altı ay boyunca

ay ışığı bile görmedim. İlk defa çocukları okula götürüp-getirmekle dışarı çıkmaya başladım. Eşim dışarı çıkmama hiç izin vermiyordu. Onu kapıda görünce bile dizlerim birbirine çarpardı. Beni dövmüyordu, ama çok korkutuyordu. Daha sonra işleri yolunda gitmedi. Bizden git gide uzaklaştığını fark ettim. Ben zaten evin içine kapanmıştım. Daha sonra başka bir kadınla evleneceğini bize açıkladı. Başta anlam veremedim. 'Nasıl olur' diye kendime sorular sormaya başladım. Fakat kadınların "erkektir yapar" sözü hep kafamda doluyordu. 'Neden erkektir yapar? Neden yapacak?' Ya bunu kabul edecektim ya da bir şeyler yapmam gerekirdi. Böylece ilk defa başkaldırmaya, haksızlığı kabul etmemeye karar verdim. 'Bir de toplumumuzda' 'edepli ol' derler ya, edepli olmak her şeyi kabul etmektir. Edepsizlikse, yapılamaz karşı çıkmak anlamına gelmektedir. Beş sene bu şekilde yaşadım. Çok zorlanıyordum her şeyi içime atıyordum. Bu konuda tavır almaya karar verdim.

• **Hayat karşısında mücadelede sizi cesaretlendiren ne oldu?**

Kendimi daha sonra çocuklarıma

Bese Çakabay kimdir?

1952 Karaveliyan/Bingöl doğumlu olan Çakabay, dört çocuk annesi. 1976 yılında memleketinden ayrılarak ailesiyle Hollanda'ya yerleşir. Kürdistan'da okul okumamış olmasına rağmen, kendi istemi ve çocuklarının yardımıyla hem Türkçe hem Hollanda'ca öğrenir. Sanatla da ilgilenen Çakabay, yaptığı resimlerle Kürdistan özlemelerini tablolarına yansıtır. Kırka yakın tablosu bulunan Çakabay'ın en büyük hayali resimlerinin Diyarbakır müzesinde sergilemek.

adadım. Çocukları okuttum, evlendirdim. Artık kendi hayatımda yapamadıklarımı yapmaya ve cahilliğimle mücadeleye sıra geliyordu. Çocuklarıma her şeyi vermişim. Ama kimse bana bir şey vermemişti. Babam bile beni okutmamıştı. Kendim için bir şeyler yapmalıyım dedim 40 yaşındaydım ve cahil olduğum sürece bir şey yapamayacağımı anladım. Çocuklarıma danıştım. İçimde bir şeyler yapma istemi vardı. Kürt kadın hareketindeki arkadaşlar da bu konuda bana güç veriyorlardı. Yaşamda Hollanda'ca, Türkçe öğrendim. İlk olarak bisiklet kursuna başladım. Kendimi her konuda geliştirmek istiyordum. Dil okuluna başladım. Bisiklet kursuna bir çok kadın geliyordu, ama zorlanınca bırakıyorlardı. Ben pes etmedim. Çok defa yaralandım. Kendime başarmaktan başka şans tanııyordum. Daha sonra araba kursuna başladım. 23 defa sınava girdim. Pes etmedim ve ehliyetimi aldım. Teoriyi bir sefer de aldım. O zaman 48 yaşındaydım. Sonra oğlumla bir araba aldık. Politikada arkadaşlarım sayesinde yetkinleşiyordum. Sağlıklı bir yaşam için spora başladım. Üç buçuk senedir düzenli spora gidiyorum. Hiçbir zaman sporu kaçırmıyorum. Spor bana ruh veriyor.

• **Ne zaman resim yapmaya karar verdiniz. Resim yapmanın sizin için anlamı neydi?**

Bir şeylerin halen eksik olduğunu düşünüyordum. Bir şey yapamıyordum. Ölüncü arkamda bir şey bırakmalıydım. Bir şeyler yaratmak istiyordum. Tarihe, insanlığa mal olabilecek bir şey yapmak istiyordum.

Yaşayan bir tarih olmak istiyordum. Yaşamın bir anlamı olmalıydı. Diğer bütün şeyleri kendim için yaptım. Fakat resim istemim topluma bir şey bırakmak içindi. Resmin insana başka bir ruh kazandırdığını anladım. 40'a yakın resim yaptım. Bu resimlerimin Kürdistan'da, Diyarbakır müzesinde sergilenmesi benim tek arzumd.

• **Fırçayı ilk ele alışınızı anlatır mısınız?**

Kızımınla beraber gittik. Kızım resim hocasına 'annem doğru dürüst kalem bile tutmasını bilmiyor, ama resim yapma istemi var' dedi. Resim hocası da 'eğer isteği varsa yapabilir' dedi. İki hafta sadece elime kalem verdiler. Kalem ve fırça tutmasını öğrendim. Yavaş yavaş çizgilerim gelişti. Sonra sulu boya ve yağlı boyaya geçtim.

• **Çizdiğiniz tablolarda neyi anlatmak istiyorsunuz. Resim yapmak yaşamınızda bir farklılık yarattı mı?**

Resimlerimde en fazla doğa çizmeyi seviyorum. Ben toprak insanıyım. Toprağı, dağları, yeşilliği çizerken ruh alıyorum. Kendi köyümün resimlerini yaparken özlemlerimi dile getiriyorum. Avrupa'yı temsil eden çizimlerim de var. Resim yapmak yaşamıma farklı bir anlam kattı. Bazen kendimi resimlerimin içinde buluyorum. Kendi hayatıma kırkımdan sonra başladım. Resim yaparken yeniden yaşama başladığımı hissediyorum.

Firuzan Bilek/Hollanda

ABONE FORMU

6 AYLIK

20 EURO

12 AYLIK

40 EURO

İsim:

Adres:

Telefon:

Banka Adı:

Hesap No:

TARİH:

İMZA:

ABONE YAPAN:

.....

.....

.....

NEWAYA JIN

Veluwehof 55
5709 KJ Helmond
Nederland

Tel.: 0031 652152768
Fax: 0031 492516260

Banka ismi: Postbank
Hollanda İç: 9522686
Hollanda Dış:

IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

Yukarıda işaretlediğimiz sürenin bitiminden önce iptal etmediğimiz takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeyi kabul ediyoruz.

DUYURU!

Newaya Jin Gazetesi olarak esas amacımız, gazetemi tüm kadınların ortak platformu yapabilmek ve hepimizin sesi haline getirebilmek. Ne kadar çok ses sesimize katılırsa, o kadar gür ve kararlı çıkacak sesimiz. Bunun da en güzel ve en doğru yolunun, birlikte çalışmaktan geçtiğine inanıyoruz.

Bunun için; her kadın ve kadınla yan yana olmak isteyen her erkek doğal çalışanımızdır. Özgür yaşamda ısrar eden herkes Newaya Jin'in esas sahibidir. Bizler her okuyucumuzu aynı zamanda gazetemizin gönüllü çalışanları olarak görüyoruz. Bulduğunuz her mahallede, şehirde ve ülkede göndereceğiniz her haber gazetemizi daha güçlü kılacaktır. Bu nedenle herkesi Newaya Jin'e katkıda bulunmaya ve bulunduğu alanda Newaya Jin muhabiri olmaya çağırıyoruz.

Gazetemizde yayınlanmasını istediğiniz reklam ve ilanlarınız için telefon numaramız: 00 31 652152768